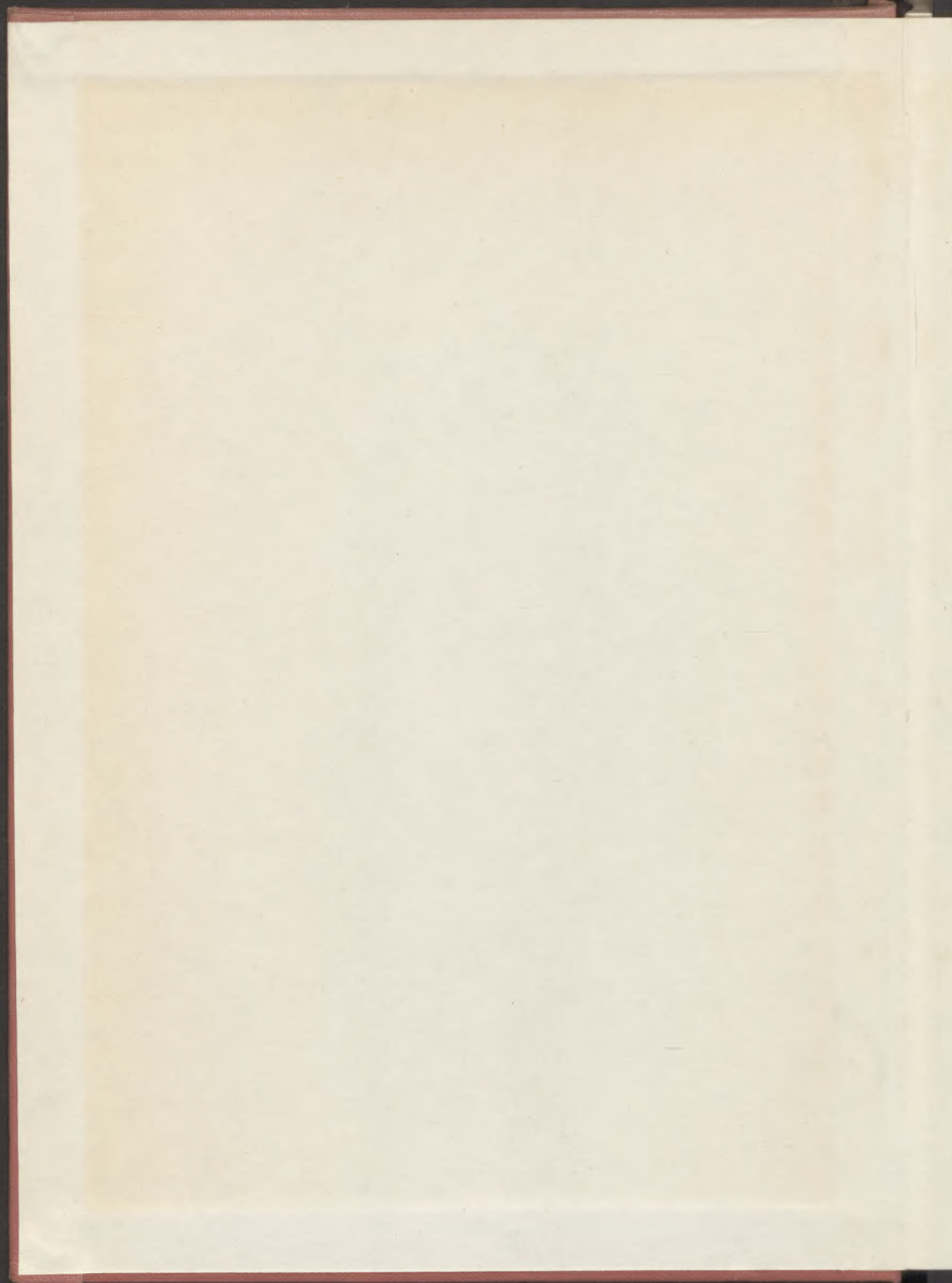
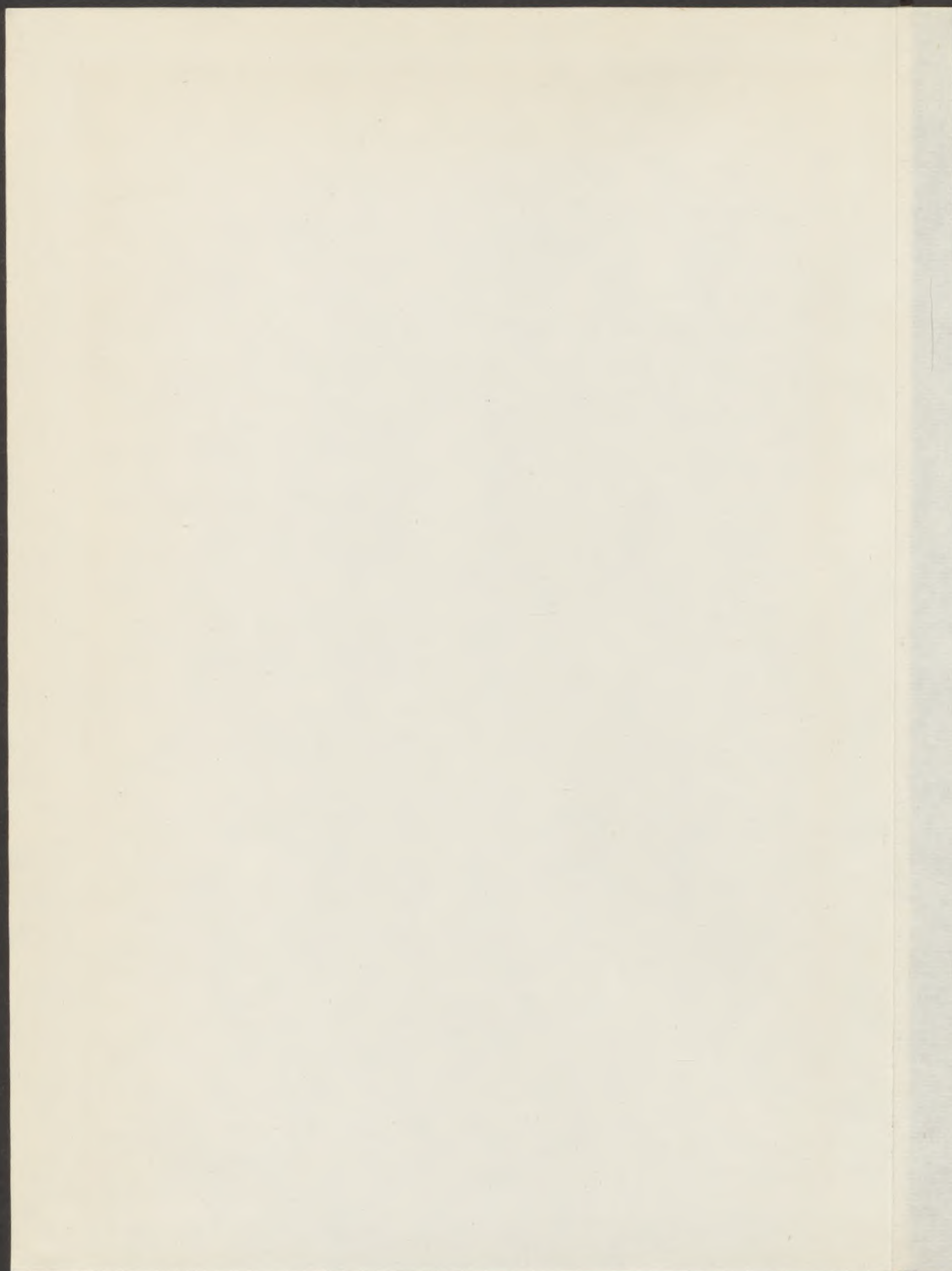

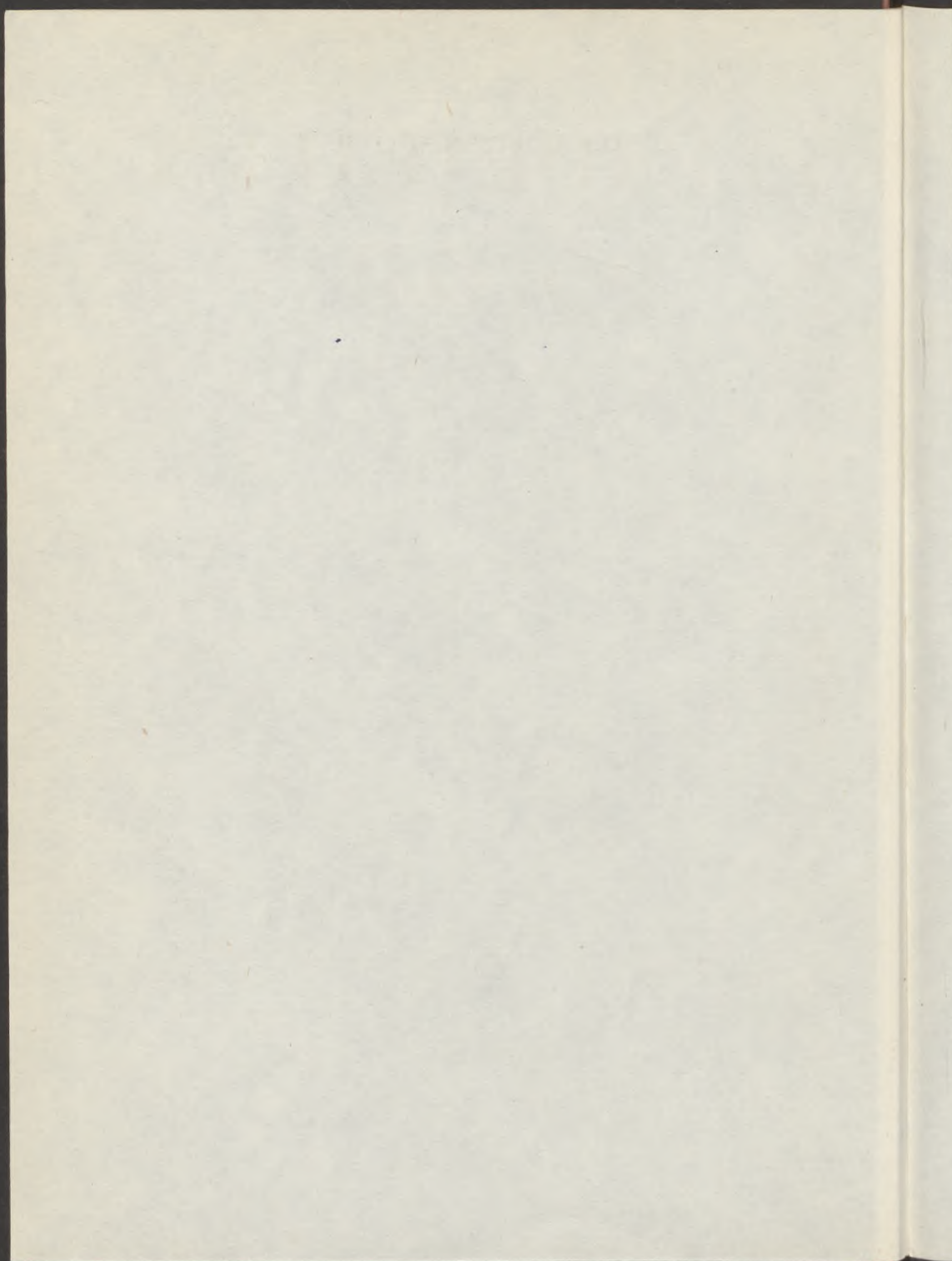
MB
94.061

ELÉRHETETLEN FÖLD II.

ELÉRHETETLEN FÖLD II.

MAGVETŐ KÖNYVKIADÓ · BUDAPEST

Válogatta és szerkesztette
ANGYAL JÁNOS

MB 94.061

1982

© Magvető Könyvkiadó, 1982

OLÁH JÁNOS

Elérhetetlen föld

Itt lakom a barnasisakos dombok oldalán,
mint egy ezüstbalta, olyan fehér a házam.

Kint esik az eső: az ágak között
meg-megbotlik, csontjai lehullanak a földre.

Én a szobámban ülök egy háromlábú széken,
körülöttem szerszámok porosodnak.

Gondolataimban, mint egy mély folyóban
lesüllyednek az emlékezés roncsai.

Ismertem egy kovácsot, sokszor jártam nála,
én is vertem a vöröslő patkót.

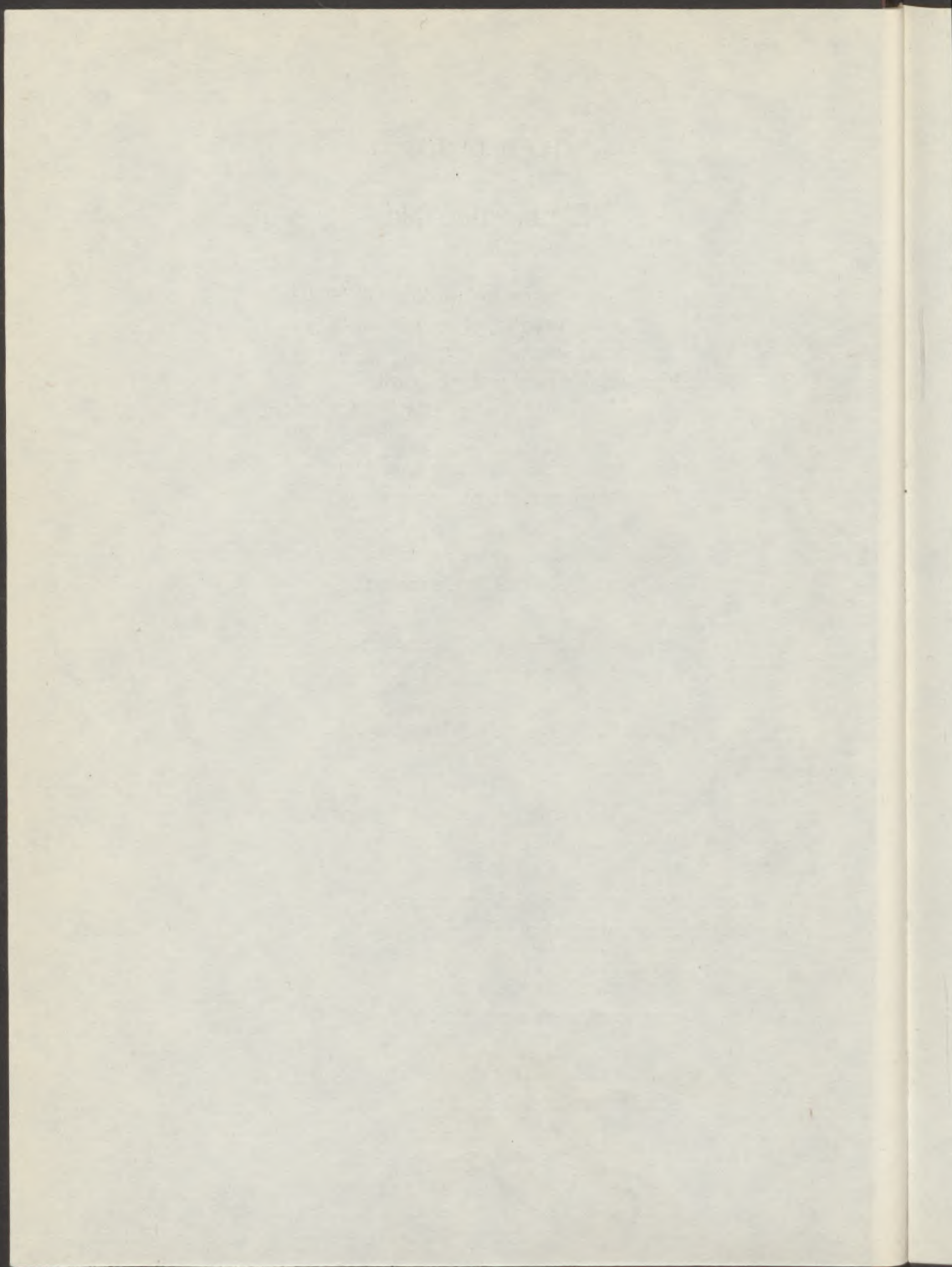
Tudtam, milyen engedetlen a vas.
Néha kiültünk a küszöbre,

térdünknek támasztva fáradt karunkat,
és beszélgettünk.

Nem volt a szívünkben semmi,
ami kioltotta volna

az évszakok roppant illatát,
míg verőfényes napokon

a domboldal száraz füvei közül
néztük a robogó fellegeket.

GYŐRI LÁSZLÓ

Szilvafa
Európa fölfedezése
Nehéz a Föld
Jókai úr és Svejk,
a derék katona, egyetért
Szabadság
Őszi ősz
A fehér közelít
Jiři Wolker
Craiova
Születésnapomra
Musée
Sár
Kamilla
Tízsorosok
Madáretető
Cigánysírató
Csak Ön után

CHRONOLOGICAL

1800
1801
1802
1803
1804
1805
1806
1807
1808
1809
1810
1811
1812
1813
1814
1815
1816
1817
1818
1819
1820
1821
1822
1823
1824
1825
1826
1827
1828
1829
1830
1831
1832
1833
1834
1835
1836
1837
1838
1839
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

Szilvafa

Megérlelsz élet és halál
rejtelmes szilvafa
gyökéren gyümölcs napsütés
levélen örök éjszaka

Élek és megérlelsz halál
gyötrelmes szilvafa
rézüstben gyökérfortyogás
földüstben avar jószaga

Halok és megérlel az élet
szilvafa rejtelem
közmondásig lekopasztva áll
én vagyok kertje sem

Élet és halál megérlel
elrejt a szilvafa
gyökérrel ággal levéllel
mely örök és soha

Európa fölfedezése

Fölfedezték az irokézek,
az őslakosságot megtízszerezték.
Azt hisszük, európaiak vagyunk,
pedig már régen indiánok.

Nehéz a Föld

Verdun-re egymillió hétszázezer
tonna vasat szórtak, meghalt hétszázezer
francia és német katona –
Verdun-nél ennyivel nehezebb a Föld.

Katonáinkat elküldtük máshova,
hogy meghaljanak, fölbillenjen a mérleg.
Katonáikat elküldték ide, hogy meghaljanak,
és visszabillegen a mérleg.

Erre-arra hurcoljuk a hegyet, a gépet, a bombát,
a katonákat és a nagyköveteket,
de a Föld súlya azért megmarad.

Néhány rakéta, amelyet elajándékozunk az úrnek,
mit számít neki?

Jókai úr és Švejk, a derék katona, egyetért

– Egy országot emelt föl Erzsébet királyné
hófehér szeráfi alak, mely őt mint menyasszonyt tünteti fel
dicsőn uralkodó királyunk legbelső szobájának egyedüli dísze
Erzsébet királyné
áldó nemtőnk, őriző angyalunk, gyászruhás mater dolorosa
Erzsébet királyné
nevét emlékszobrok, mauzózeumok fogják megörökíteni
óh Erzsébet királyné
Te az örök üdvösséget megérdemelted egész életed minden cselekedetével
Te már ott ülsz a szenteknek sorában
imádkozzál miérettünk a népek Atyjához

áldja meg, védje meg a mi jó hazánkat
adjon népeinknek békességet
áldja meg hosszú élettel, dicsőséges uralkodással a mi szeretett
királyunkat, Ferenc Józsefet,
a kit a Te angyali szellemed ihlessen az égből
a mint egykor a földön
hogyan népeinek boldogságában találja örömét, dicsőségét.

– Hát mostmár odafönt van a mennyországban, isten nyugosztalja
szegény fejét.

Pedig az öregúr igazán nem szolgált rá. Gondolja csak meg.
Elvesztette a fiát, a Rudolfot, azt a derék fiatalembert.
A feleségét, az Erzsébetet, egy reszelővel szúrták le.

– Ámen.

Szabadság

Tekintetkoronázva
sok álmatlan éjszakája
fullad a pörök hajnalába

Tekintetéljenezve
szemhéját imára csukja össze
vak szentté hűnyódik be

tekintetverve-rúgva
elindul hosszú útra
minthogyha Rodostóba

Piros csizmája nyomát
vérrel lepi be az ősz
vérrel lepi be az ősz

*

Nincs tekintet egy se
amely a földre sütve
minket égethetne

Tekintetünk szabad
rabságunk volt a rab

Pillantásaidat
bárki vagy el ne add

Őszi ősz

Piros vadszőlőlevelek,
besúgószégyenvörösek,
hajtják a falra fülüket,

noha baljós már az évszak,
rókaszag van és reformszag.
Vérszag talán? Vagy erőszak

búzlik ismét új búzével?
Vér vagy szabadság ízével
szél csap le és oszlik széjjel.

Megesett a végső halál,
szorong a vadszőlőlevél,
megintetett a régi nyár.

Ez az utolsó napja már
a leveleknek, – mennyi vér,
mennyi eljátszott friss esély! –,

még egy utolsó tavaszra
ismét az ősz napja-szakja.
Volt-e haszna? Vagy mihaszna?

Véres vadszőlőlevelek,
feltartott, vérező kezek,
mintha várnák a sortüzet,

a szemerkélő esőben
falhoz tapadva, merően,
húlnak óriási csöndben.

A fehér közelít

Bilincset hoz a rossz idő.
Fogoly a zöld meg a kék.
Esik az összeesküvő.
Elesnek Martinovicsék.
Kivégzi gyöngé, reszkető
kezekkel az idei szép
nyarat is ez a rossz idő.
Őszre válik a Vérmező.
Egyet még rándul utolszor,
aztán legördül a kék,
ahogy háromszor odasújt
pallosával a vénülő
gyöngé hóhér, a sötét.
A nyár tövéig beborult.

Ágak recsegnek szerteszét.
Leüti a zöldet az ősz.
Beköti rongy köddel a fényt,
letörli gonddal a rekkenő
pirosat. Beissza a föld.
Zsákokba gyűri, ami élt.
Bevarr, elás a rossz idő.
Valaki rózsát ültetett.
Piros és zöld a rózsatő.
Szemet sajdítva, messziről,
a fehér közelít.

Jiří Wolker

Ismeritek-e?
„Meghalt, mielőtt kiránthatta volna szívét.”
Igen, ő Jiří, a cseh.
Váll-lapján, két verseskötetén,
semmi sarzsi. Ember.
Csak ennyi a rangja. Egy cseh név:
Jiří Wolker.
Meghalt a Föld Minden Harcterén.

„– Élő, felelj,
mért estem el!”

– Mert a költőnek esni kell.

„– Mert a költőnek élni kell,
élő, azért felelj,
mért estem mégis el!”

Szíve a földben.
Szíve a földbe szúrva.

Forog,
sivít,
kő,
idő
élesít, –
ó, te szív,
ne döfj le engem!

Craiova

Lengett a jó legenda
hallgattam mint mesét
a Mama mosta mosta
Craiova szennyését

Bukdácsolt József Áron
félszékely félromán
családja héthatáron
át s hont lelt Craiován

Lengett a jó legenda
hallgattam mint mesét
tűnődve minek is ma
széttépni köntösét

József Attila itt járt
madár se szállt hova
nagy közös dolgaink hát
ringatta Craiova

Születésnapomra

*Harminckét éves lettem én,
garázdaság e költemény –
a toll
bitor*

merészség, mellyel meglopom,
ki élek, így, a holt lapon
*hevét,
nevét.*

Ó, ti harminckét évesek,
sorsomban osztályrészesek,
ti oly
komoly

harminckét éves oktatók,
tantárgyba őt is iktatók,
*a hont
bolond*

szavakkal újraverselők,
akikben ezt a nyers időt,
hiszem,
a szem

egykor majd hűen látja meg,
hát egykorúak lettetek
vala
vele.

A harminckettő meglepett,
bújátok újabb szögletet,
csak hogy
elfogy.

Harminckét éves kívül
nem lehet eztán senki se
élő
költő.

Szülessek újjá szüntelen
önmagammá, hogy büntelen
a nép
nevét

ejthessem őelőtte én,
s bólíntson, íme, költemény
ez is,
az is.

De most, harminckét évesen,
lévő, ki nincs még, őt lesem,
miként
beszélt.

József Attilát díbolom,
földmélyi zümmjét dúdolom
é n e k é n e k.

Musée

„ízelt vaskesztyű”

Rózsa Endre

Ötlábú rovar mendegél
mászkal mereng a múzeumban
futkároz erre-arra tér
azután hirtelen megtorpan

nekiiramodik megint
a termet átszaladja ferdén
megáll és így véglegesít
kissé az idő végtelenjén

rágcsálni kezdi a páncélt
a sarkantyúba fog először
lényegtelenen kezdi örölni
bizonnyal a szabadságért

jogot sértett a sarkantyú
azaz a lóság oldalságát
Micráim Csung-kuo Kaskantyú
már évezredek óta látták

eszembe ötlik Dózsa György
huszonöt éve már legalább
falják a költők mind ki költ
az epigo-ars-poeticák

közjük esve valahogy
miként azóta nyílt titok
amióta az Elérhetetlen
lekapta szobromról a leplem

belőle magam is evék
közöttük így vagyok utánzó
de hol a rózsarendség
mocsárban visszaút a gázló

drágám bocsáss meg éjszaka
hogy nappal szintén megbocsáthass
az a szabadság válasza
hogy a vétekre semmi válasz

kezdem a rovarat érteni
miért kezdte a sarkantyúnál
csip-csupjaink kell őrleni
magadnak miért is hazudnál

a nyű nyitánya: sarkunkba vés
a görög a büszke vitéz
már életében összeroggyant
mikor a nyű belepottyant

a vaslovag nem Akhillész
a sarkantyúja sem sarok
de bizony a kisasszonyok
hiánya lesz az ércpengés

kanca szökell az udvaron
kivágtat elfut a világba
kiszabadulva szabadon
állam az önigazgatásba

Sár

Szemem óriási,
ha belenéztél egyszer
a mélyire látni,
tudod, hogy mekkora
mélységeket vet föl.

Tudod, milyen mély sár,
milyen feneketlen
kátyú van szememben,
a fény országútján
milyen kátyú, dágvány
forog, mint hétfejű,
mesebeli sárkány.

Szemem közepében,
Tornyai
János-i
sarában, a mélyben,
egy vén kerék forog
előre a dülő
vénséges sarában.

Lovatlan, kocsitlan
vén fa, vén kerék,
időtlen, teretlen
vén vas, vén szögek.

Becsukom. Essen a
hó esten és esetben.
A hó, a zúzmara

födjön be két szememben
egy egész télre engem,
vadra és hosszura.

Senki se, semmi se
nyitott ki szememben
e világból engem,
esse be, fődje be
a hó sűrű szála,
hideg szempillája.

Kamilla

Kamillatenger a padláson
sárga kamilla
lakatra zárva – az arcomásom –
micsoda illat

Kamilladüh az egész udvar
sárga kamilla
kutyaugatás – arcra bukva –
nyíva kinyírva

Kamilla-emplők – milyen forrók –
sárga kamilla
apácaágyon nyárban forgók
rákra kinyílv

Kamillavirág mily iszonyú
korban teremté
gyermeked voltam árva fiú
virág te szültél

Lakatra csukódott a tenger
lakatra zárták
sárga hullámok futkostak fel
s alá – de gályák? –

Kamilla kimondani segíts
milyen iszonyú
kiverni saját gyermekeink
– arcom a tanú –

ahová éppen elindultak
– lét – micsoda lét –
az otthontalanságba vagy csak
közben miközénk

Tízsorosok

Ruhákat aggat
száraz szél jár
Ne írj hosszabbat
tízsorosnál
Száraz kemény szél
faggatna ki
Mit is remélnél
mért hazudnál
tíz sorban éljél
mint Po Csü-ji.

Korán lefekszik
már régesrég
azon igyekszik
ne szeressék

Száraz kemény szél
faggatja ki
szél fúj örökké
reng a sós rét
ha átszeli.

Vécéket rajzol
és csöveket
Ülnek a vécén
az ülepek
Elég-e tíz sor
hogyan szeretett
Száraz kemény szél
süvöltözi
bére ha félpénz
már valami.

Elér a műszak
átfúj rajtam
mint ricinusmag
oly keserű
Egymástól messze
hallgatjuk egyre
komorabban
Rajzik a rajzlap
könyv szaga szaggat
tél a betű.

Mind kifehérül
télben a tél
árnya teléül
illik e dér

Száraz kemény szél
fúj Po Csü-ji
Mégse remélnél
Illve remélj
Kezdet a végcél
oly közeli.

Madáretető

1.

Madáretetőt
szögeztem ki
tél elején az erkélyünkre.
Kukoricát őröltem
kis kézi kávédarálónkon,
mert apró madarakra vártam,
s hozzájuk illő
magot akartam barkácsolni.

2.

Kalitkát csináltam az embereknek
apró ajtókkal, ablakokkal.
A földre raktam, sokat egymás fölé.
Tolongtak, szálltak, végül összevesztek.
Rájuk csuktam a kalitkát,
úgy, hogy nyitva hagytam.
Nincs szükségem az emberekre,
hagyjanak magamra.

3.

A madáretetőre szálltam
látni a csecsemőket.
Láttam, hogy rajtuk íznyi szárny van,
éjszaka ki-kiszöknek.

4.

Két kislány kikerekült szemmel
nézett, nézett az etetőre.
Ugráltak, röpdöstek: félelber,
félmadár, most már menthetetlen
mindkettő, bárhogy is röpülne.

5.

– Mi újság, kisfiam?
– Mi volna, kisfiam?
Az ember visszanéz.
Borzolva, nyugtalan,
társára visszanéz.

6.

Madárnak lenni nem nehéz,
madárnak lenni könnyű.
Madárnak lenni küldetés,
olajba fulladt repülés.
Embernek lenni könnyű.

7.

Madáretetőt csináltál,
s olyan madártalan.
Élünk, hol a madár sem jár,
világunknak vége van.

8.

Hó szállt a madáretetőre,
jég ült a madáretetőre.
A magot a hó ette meg,
a magot a jég ette meg.
A telet az ember találta ki.

9.

Az embert a hó ette meg,
az embert a jég ette meg.
Az embert a madár találta ki.

Cigánysirató

„Nem ismer senki. Nem. De én dalollak.”
Federico García Lorca: Siratóének Ignacio
Sánchez Mejías torreador fölött

Országutak, sztrádák Londontól Isztambulig,
sirassátok el!
Lespulnizott csíkok szakadt cérnaszálai,
zebrák, utakra festett rácsok, fehér gyászotokkal
sirassátok el!
A rácsokat rázzák a föld alól az aszfaltba zártak,
s mi lássunk arcokat, szemeket,
az utak halottjaiét, lássuk, amint hozzá méltóan
elsiratják!

Közlekedési lámpák, mutassatok hét nappal, hét éjjel pirosat,
sirassátok el!
Behajtani tilos,
megállni tilos,
parkírozni tilos,

jobbra kanyarodni,
forgalomkorlátozás,
zsákutca, körforgalom,
utak fétisei,
ti is sirassátok el!

Rendőrautók szirénázzatok,
villogjatok kék fénnel utána, érijétek utol,
sirassátok el!

Taxik, teherautók, kamionok, betonmixerek,
magángépkocsik, automobilkaravánok,
torlódjatok össze, kapjon trombózist a sztráda,
sirassátok el!

Moszkvicsok, Porschék, Musztángok, Kék Nyilak,
kombik, furgonok, méretre szabott autók,
sirassátok el!

A közlekedés összes törvénye,
a jog és a kötelesség váljon elevenné,
a gyávák bátorsága, a bátrak gyávasága oltsa ki egymást,
a torkok kipufogócsövéből tóduló szitok fulladjon filterbe,
sirassa el!

Karambolok, csikorgó féknyomok, összegyűrt karosszériák,
szétporladt üvegek, volánok pecsétje a mellen,
sirassátok el!

Sebbenzin, jód, vatta, kötszerek, mull-pólyák, gézek,
elsősegélynyújtó ábécék, vöröskeresztes kazetták,
boruljatok ki az útra, azután ti is
sirassátok el!

Tekintsétek mindannyian saját halottatoknak a fiút,
aki nem használt napolajat,
a bőrét nem utálta,
anyja méhében olajozták meg örökre,
benne volt a nap,
a fiút, aki évszázadok fényében napozott,
amíg élt!

Sirasd el, motorkerékpár
azon és ezen a délutánon
leszegett szarvakkal, forgó patákkal,
mint Ignacio Sánchez Mejíast siratták!
Sirasd el a cigány torreadort,
aki életét dőfte a halálba!
Sirasd el a tizennyolc éveset,
érettségijét, felvételi papírjait,
a kiürült pedagógiai főiskolát,
ilyen viadal nem lesz már soha!

Sirasd el, bukósisak, a halott fiút,
ő csak a koponyáját vette föl sisaknak,
véres parókádat azóta lemosták,
az ő vérét vágták le, varrták föl vendéghajul neked,
hát sirattassék a szétvert koponya!

Azon és ezen a délutánon beállt a halál.

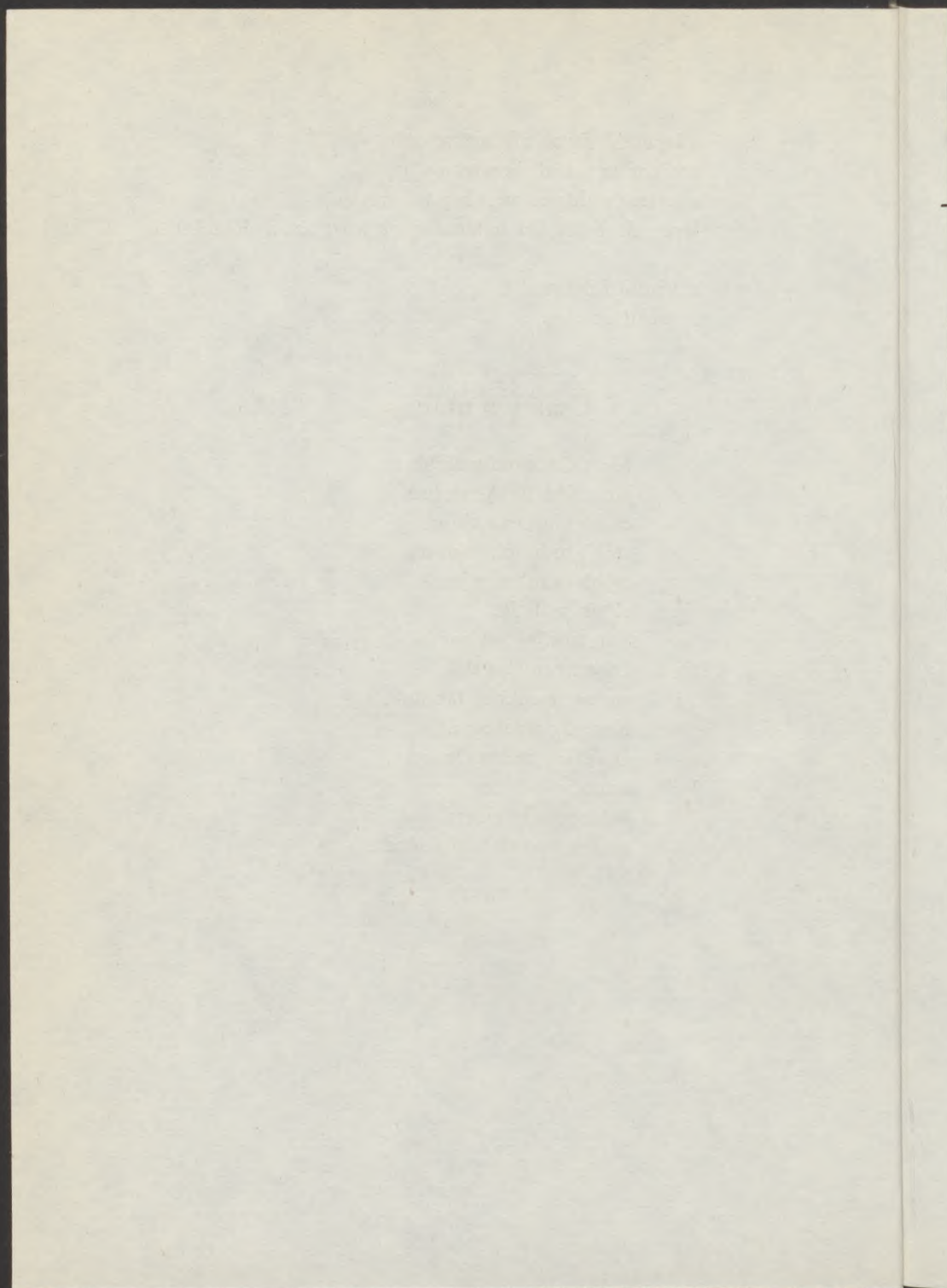
A látlelet, a villanófény, a primitív krétarajz után,
mely korunk legmodernebb művészeti alkotásai közé tartozik,
a karambol-szabászok méricskélései,

a legújabb fazon elkészülte után,
amikor az aszfalt benövi a vért,
a tettes és áldozat végképp ismeretlen,
lapozzátok föl két halántékokot közt azt a délutánt –

a viadal folytatódik,
beáll az élet.

Csak Ön után

Mert Ön mindig előbbre
jár, előbb lép küszöbre,
előbb lép ki az ajtón,
előbb indul el, mint én,
előbb tanul meg járni,
előbb születik.
S ha később, akkor is leghagy.
Léptekben lépdelek,
vastag léptekben lábolok.
Körmök jégesése után.
Ön után, csakis Ön után,
uram,
dehogyan Ön előtt:
magammal tartom a lépést, –
fölfele.

MEZEY KATALIN

Szerkezet
Albatrosz
Határaink
Nacionálé
Változatok
Eltávozott szavak
Vég
Följegyzés
Dal
A.
Elemeinkből
Ablak
Fennmaradás
Arckép
Három strófa
Választás
Ha Krisztus még egy esztendőt megér
Semmi több
Rigó
Cseresznyeház
Úgy halok meg
Ne tépjétek szét
Múzeumban
Nagy László

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

Szerkezet

ezt a szerkezetet
nem állították
a nagy bemutatók
füvezett udvarára
hogy közderűltségre
csörögjön és pörögjön
kerekei
rágják az eget

ez a szerkezet
nem áttekinthető
s nem visszatérő
lyukkártya-kottából
nem táncol énekel

(használok
a gyerekként
megtanult jeleket)

noha ajtóí kinyílnak
és csukódnak
s egymásbakapva
hemperegnek
a kerekek

emlékezete
az üres papíron
elképesztő
bizarr részletek
de emlékezete
üres papír
fényre
érzéketlen

előhívhatatlan

Albatrosz

Egy hétig ette az egész család.

Folyton előkerült,
hol a nyaka, hol a mellcsontjai,
hol egy-egy szárnydarab
a rizs között.

Előttük volt,
megfoghatatlanul,
jelzésekben csupán.

De mintha
ismétlődtek volna részei:
nem tudták pontosan
hányadszor esznek szárnyat,
lábakat.

És eszükbe jutott,
hogy ennyi kis darab
alkothatott-e
valaha egészet?

És aztán egyikük
kopoltyút is talált.
S belátták, hogy
jobb lesz másról beszélni.

Határaink

az az Ilmic császári nyaraló
mert akkor Ilmic Olmütz
és nem is Csehország

hogyan néz ma rá egy osztrák

s a Monarchia térképére
egy morva
ma

s hogy egy magyar
s egymásra hogy a három
s hogy nézek én
s Nagy Lajos három tengerére
a horvátok
románok
lengyelek

a lengyeleket
ne említsük itt
választották
a magyar királyt

s mi Ferdinándot

s a horvát bánság is

autonóm terület

nem voltak
történelemalkotó
elemek
s mivel nem voltak
nemzetalkotók sem

a veszített háborúk után

s hogy magunkra maradtunk
nem tudtunk még időben kilépni

	országunk
	három hónapig
	három évig
	hat évszázadig
előrenyomulása	a visszavonulása
	amíg a vesztesek
a győztesek	
	a hóba fagyva
	sárba fúlva
	itthagyták
	a fű között bomolva
halottaik	
	halottaink
	csizmáját látcsövét
	a keksz adagjukat
hiába	
a százötven év	
	és az ötszáz
	a kazárok alatt
	hatszáz
	a kőkoronás
	Tarnovóban
	s azok
	amiknek ellenére
	Belgrád ma mégis Belgrád
	és nem Nándorfehérvár?
pedig magyarok	
laktak ott	
pedig horvátok	
laktak ott	
pedig a németajkúak	

	ahol a lengyelek ahol a szlovákok csehek ahol most a románok
	s ahol a magyarok hisz Ofenpest s az alcsuthi kert Strigoni Pressburg
Pozsony	Bratislava
	ahol a többség anyanyelve ahol a hosszú századok alatt legyen a töröké Tarnovo!
az erő és az akarat a győzedelmes nemzet és	Fel Bécs ellen Fekete Sereg!
(hja, amíg a Monarchia állt!)	csak átmenet
ahol a vér a föld	a fegyverek
	hiába „blagodarja” „nyekszapácsi” hiába a „rohadt anyjukat”
	különben is Olmütz ma Olomouc és Ilmic mindig Ilmic

Nacionálé

egykor azt hittem
attól lesz a nép nagy
ha tiszta

de aztán láttam
francia budit és olasz reterátot
s a kérdés újra vissza

középeurópai nő vagyok
magyar

(„akinek Európához alig van köze
akihez Európának alig van köze”
„e gyermek nemzetek
maguktól
alig valamire képesek”)

Változatok

ez az ég
és nincs más határa
a csillagokon túl mint ez is
és boltozatnak tűnik
ami alatt szemeket látok
azt ami a kezdetre rátalált
titok
amelyre kész vagyok
ha a
rothadás megindul

a boltozat alatt
a szilárd látszat alatt amivel
a szakadék ég
hajlik a ritka föld fölé
megmutatkozik egy szakadás
egy tátongó úr amelyből
a túlsó feketeség
szivárog:
iszonyú éter

ez az ég
és a csillagokon
és ezen kívül
nincs más széle
és boltozatnak tűnik
mialatt szemeket látok
íveik
pillantást oltalmaznak
amit a kezdet talált
a titkot
amelyre kész vagyok
mikor a
rothadás megindul

a boltozatban
az erős látszatban
amivel a szakadék ég
hajlik a ritka ég köré
mutatkozhat egy szakadás
egy tátogás
amiből
a túlsó feketeség szivárog:
iszonyatos éter

századokon keresztül
éppúgy megélt
a szépség mint a nyomorékság
az anyák viselték terhüket
semmit se tudva arról
csíra az kiürült
sírboltok fölött

előttem állt egy kiáltás

körülbelül azóta kényszerítve
akarva is
kimerészkedtünk a világba
a szó azóta is ugyanarról folyik
történetek
amelyek elsüllyednek az emlékezetbe
elporladó kötény
rázkódó szél
lengő lombok

ott nincs mit megtudnunk
napjainak elég
az időtlenség

ez a nagyon magas kékség
borul a nyomorúság fölé
a nevető testtel szemben
őszintének tűnik birodalma

(így van ez) a föld
ami mindent visel
köröz golyó golyót (gömb gömböt)
vonzva tartva
s elengedve az ürességben

a szenderedő
halugrásról szól a rege
egykor otthon a vízgömbben
a csipkebokor a férfi
amúgysem látható
elégedetten éltél
a belső sötétségben

Eltávozott szavak

Akik elmentek, elvitték magukkal a szavakat is. Együtt bolyonganak az ismeretlen tömegben. Egyszerre tartalmaz minden lehetőséget a nyelv, ezért jobb, és rosszabb mint mi magunk. Nem kell szégyenkeznie.

De a szavak árvák az értetlenségben és azok is, akik mégis megértik őket. Vannak, akikért nem kár. De vannak, akiknek szájáról másképp hangzanak föl, mégsem érti senki, hogy mit mondanak. A mondatok összetörnek a kövön, vagy leperegnek a forró napon. Nem fogja tenyerébe őket semmilyen fül, s nem érti meg koponyába zárt tekervény. Korona, palást, jogar, földalma, de sem ország, sem alattvalók.

A levegőben nem segíthetünk; csak ameddig a fizika törvényei engedik: vagy célbaérnek annyival, vagy lehullanak és meghalnak. A kék éter, a sárga-rózsaszín felhők alatt világos és sötét hajú emberáradat, tarka ruhákban. De kézzel nem érinthetjük meg őket, a messzeség lebeg fölöttük. A kékség jelenti ezt, mint a térképen a tengereket, s benne az igen-távoliak, a hangok, az egymásratalálni nem tudó szavak hordozói. Akár én mondom ki őket, akár ők.

Ha közelítünk, kialszanak a színek, megkezdődik a szürke városi kövek és kábelrendszerek birodalma, s a beszéd is. Amíg én is távol vagyok, átlebegek a kék messzeségen és el-

vegyülök ott. Léhán, azért is, hogy kipróbáljam a szavaimat. Itt már semmit sem jelentenek. De megleckéztetem a távoliakat, hogy mégis jelentenek, mint a felfröccsenő sár, csap ki belőlem az ismert nyelv és bizonyítja, hogy egy parányi pontról elindulva fellebbezhetetlenül kapjuk ezeket a szavakat végeredménynek.

Sehol sincs amiről beszélünk, a szublimált szív, mégis minden szavunk esszencia. Ha kinyitom az üvegecskét, elszökik, ahogy elhangzik, nem igaz. A szavak tömények, a világ híg, s a világ tömény, a szavak hígak. Az elme ki-markol egy fogalmat s az ujjak közt marad valami. De nem ugyanaz, mert ami marad, az bélyegződik – maradéktalanul – valamivé, annak kell egészen azzá lennie. Nem keveredhet el, nem hullámozhat szét. A szavak vonalakkal körülhatárolt betűkből állanak.

Az írás könyörül. Évszázados magányos létezésben és viharos pusztulásban egyaránt őriz, bírja, amit rábíztak. Mindig beszél, legalább énhozzám, érvényét sosem veszíti el, legalább számomra nem. Megszólaltatom magam időknek idején át egy árva papírdarabról, s máris ketten vagyunk, akik egy nyelvet beszélünk. „Minden időknek, mindig, örökre, minden jövő számára! Ezt a koporsót akárki megtalálja, nem szabad innen elvinnie, hanem a helyén kell hagynia. Aki olvassa ezt és figyelembe veszi és azt mondja: én ezt a koporsót a helyén hagyom, megjutalmaztatik jótettéért, amit tett. Fönt áldatik neve és lent ősei tiszta vizet isznak.” (Berlin, Keletázsiai Múzeum.) Ketten: egy rózsaszín, barna, sárga, szürke arc, s egy fehér, feketén szennyezett papír, fehér, – barna, rőt fadarab, fehér, szürke recékkel recézett kőhenger, aranybarna, hegyes vágásokkal teli kiégett föld.

Az írás mindenkihez hűséges. Bárki, bármikor megkapja, megkaphatja. Kitérülködés; sovány, végsőkig kitartó vigasz, a lélek legbelső támasza, amíg egy gyertya égni képes, s vég-

képp el nem fogyott az oxigén. Meg nem téveszthető üzenet-
közvetítő. Füzereket fon a cél köré, spirál alakban közelít
a célhoz.

Eljön és elhozza hozzánk is a kövek fölött fölfogott sza-
vakat, gyönyört szerez és kint kioszt és fölébreszt minden-
áron.

Vég

a taxival
még otthonértük
a hordágyon
akár a zsák

(a barna pokrócra
keresztbe
fektetik
kockás papucsát

alatta
mezítláb
a láb)

novemberben
hálóingben
teste
az uttestre kerül

ajtónyitás

(két egyennadrág
lépked
a feje körül)

fekszik

mint akit

tettenértek

készült erre is?

szótlanul

kérdeznek

mondhatok akármit

„Csak nem a Mezey úr?”

Följegyzés

ismerte a közlekedés fortélyait (36 éves gépjárművezetői gyakorlattal rendelkező) otthonosan mozgott az (56, 58, 59, 6, 16, 61, 66-os) villamosokon ismerte a sportvilág eseményeit s a kertészeti munkák területén 53 éves tapasztalatra tett szert csaknem mindent tudott amit egy feszültségeitől meghatározott idegrendszer Közép-Európa – Kijev – Brjanszk erdeiben a hadvezetés és a honfibu szeszélyeinek kitéve megtanulhatott micsoda pazarlás testét az idő gödrébe visszadobni hogy tudatlan és magatehetetlen utódokkal kezdjünk mindentelölről?

Dal

szeretnék most lefekünni
magam magas ágyra tenni
magam magas ágyra vonni
és alunni és alunni

A.

a veszélynek ki nem vagy tudatában
a tudatnak ki nem vagy veszélyében
vízkővel sűrűn fertőzött edény
ó, aki mindent utoljára tud meg
aki nem hallgat aki csak beszél

Elemeinkből

egy asszony aki pendelyünket látta
kis gyermekek kik voltunk gyermekek
követ tétet rá ami nem virágozik
s konzervdobozban hordja a vizet

a városban már nem futkos a lába
a Hévíz utca üvege mögött
nárcisz csokorral temetői sárban
fekszik a juhar karmai között

Ablak

Lucas Cranachnak

kigyúl tekintete akár az oltár
és könnyedén bevérti kis kezét
vonásai keresztje mint a kánon
örökös hányatás bűn és szerencse közt

Fennmaradás

Nagy Lászlónak

európa egy kis tavában
és a tóban kis szobában
nem dán szerb nem makedon

európa egy kis tavában
tavának rőt maszlagában
nem a temze nem a don:

ősök akiket sintu nem véd
akik néhány fennakadt név
akik kedve is másra üt

fennmarad-e Európában
ha csak egyetlen fiában
ahogy hullt fénye viaszasüt

Arckép

KERÉNYI KÁROLYnak
*halála alkalmából
szégyellve egykori
tudatlan és önfejtő
magabiztosságomat;
holott ő olyan
ifjúságra vágyott
akinek világában
mítoszról való tudós
gondolatszárnnyai is
levegőrekaphatnak*

Ascona a forróság havában,
a változatos vidék, hol lakott,
a panzió, az „örültek” tanyája,
a mélykék tó, sötétzöld hegytorok.

S a másik oldal: izzó pusztá tölcser,
s fölötte egy piros deszka pad,
a száraz kőmély szomjas golgotája
a lombos háztól alig távolabb.

Vászonadrágja, inge
s a lobbanó fehér haj
a homloknál magasabb
pásztori meggyfabottal.

Három strófa

éjjel indulnék
apám hajnalra
kettőkor nem még
hogyan betakarta

alvó kezéből
kihullt az álom
reggelre túl járt
már a halálon

meg ki akarta
senki se fogta
elment és nem jön
már soha vissza

Választás

lemondjak
legelemibb hajlamaimról
hogy legelemibb hajlamaimnak
engedelmeskedjem
vagy lemondjak
legelemibb hajlamaimról
hogy legelemibb hajlamaimnak
engedelmeskedjem ?

Ha Krisztus még egy esztendőig megér

Ha Krisztus még egy esztendőig megér,
nem feszítetteti keresztre magát.
Leteszi a messiás-csuhát,
halat fog Genezáret taván.
Nem szidja a forgandó szerencsét,
nem dicséri a jó fogást,
feje alatt éles kést rejt a rongy,
követ dob vissza, kenyeret eszik.

Ha Krisztus még egy esztendő megér,
nem adja át magát az árulónak
és nem vall színt ellensége előtt.
Tudja, mikor kell ütni vagy szaladni,
tudja, hogy az élő kín többet ér
minden virágesőnél, jó tanácsnál.
Asszonyt vesz, gyermekét megtanítja,
hogy a szemét inkább árnyékba tartsa,
mint jóhiszeműen kerekre nyitva.
Ó, harminchárom év villámcsapása,
irgalmatlan fény, felismerés!
Hogy a gonosznak ellent kell állani
és nem fontos a gyors mennybemenés.

Semmi több

Szeretettel veszek
sajtot, vaját, tejet, tojást,
paprikát, paradicsomot
és szeretettel cipelem haza,
rakom a hűtőgépbe,
mert a gyerekeim eszik meg őket.
Készen vannak végre,
megszülettek.
Milyen szerencsém volt,
hogy megszülettek,
milyen szerencsénk
hogy épek, élnek.
Szeretettel főzök nekik ebédet,
szeretettel forttyog a hús,
leves, a főzelék
a tűzhelyen.

Hát ennyi az egész.
S ha szeretettel lefektetjük őket,
s aztán fáradtan, késve
én is
ágyba bújok,
soká hány-vet ébren
az éjszaka,
és ezerszer is felmondom magamnak
mit kéne tennem,
hogyha ez a hang,
az ég gyomrában korgó repülőé,
földrengést jelentene,
tűzet, vizet
vagy bombazáport,
hogy hordanám őket
gyorsan együvé,
kis vaccaikból,
mig a sokatmosott ruhácskákban
halkan szuszognak.
(És mindig újra megijeszt
a feladat,
ha sor kerülne rá,
hogy tudnék karra kapni
három gyereket?)
Miközben a
legjobb rejteket
s a túlélés esélyét számolom,
azon fogadkozom,
hogy nem halok meg,
mielőtt felnevelném őket,
nem engedem,
hogy szenvedjenek, elpusztuljanak...
És arra gondolok,

hogy félelmeimet
vakhittel
le lehetne győzni,
és úgy emlékszem, egyszer
sikerült már
a vakhit forrását kibontanom,
és úgy aludtam el:
a szerencsés sors biztos tudatában
és bízva abban,
lesz elég erőm
a pusztulás
luggatott terepén át
mégiscsak célba érni.

Mintha valahol
szerencsésen eltöltött
valahány év után
már le is zárulhatna valami.
Mintha tovább
nem kéne féltennem már
éhségtől, kintől, pusztulástól őket.
Egyszer már volt erőm,
és tudtam uralkodni magamon,
ilyen fáradtan, éjszaka,
hogyan elhiggyem,
jó véget is
érhetne minden,
hogyan ha akarom,
ha rá tudom
a sorsra kényszeríteni
akaratom.

Rigó

a bodzafán. Mint a madárkönyvekben.
Bogyótányér fölött, zöld levelek között
behúzza a nyakát.
Sárga csőr, kémlő, fekete szem.
Laza szárnyak, kerek tollmadár.
Biztosan létezik.
Melyik könyvben vagyok
– tőlem függetlenül –
ilyen pontosan rögzítve én?

Cseresznyeház

vörös cseresznyeszár
zöld levél
minden felől
motos benne a szél
zöld cseresznyeház
a falakat
nem tudja át
járni a nap
szabadon
sétáló sugarak
között sötétzöld
vadonemelet

vastag egylábú fa
nagy zöld madár
bújok tolladba

mint a tyúktetű
bölcsőringás
szívom
a véredet

Úgy halok meg

Úgy halok meg,
hogy semmit sem tanultam?
Vadállat erkölcsöt pedig
szemléltetően tanít.
A változás kiszámíthatatlan
új világot alkot,
de érintetlenek
a régi járatok.
Sokféleség.
Törvények árnyalása.
Véletlenül méltányos,
érzéketlen kemény.

Ne tépjétek szét

Ne tépjétek szét ragacsos velőmet
gumikesztyűben, tudós doktorok!

Jaj, csak beteg, beteg ne...

Ezt se tudnám csinálni!
Se ölni, se gyógyítani,
se a gyűrött lepedőn forogni.

Csak az, ami vagyok.
Csak vágy, hogy az legyek.
S a remegés, hogy marad ennyiben.
S a remény,
hogy pályámat befussam,
akár a legkülső körön.

Használni,
nem csak úgy,
mint üvegre vetett
ragacsos, holt velő.

Múzeumban

Ültünk a múzeumban. Én
faragott zsámolyon,
te meg – fejed a térdemen –
a deszka-pádimentumon.

Szép volt, de azt hittem, bejön
valaki s azonmód kívág.
Ehelyett, mint a szobrokat,
megnéztek és mentek tovább.

Nagy László

A sürge társaságban futni senki se restell. Loholnak
innen és túl, loholnak lépcsőn le s fel. De ha se-
gíteni kellett – utcán át, „bárki”-nek –, a lassúlá-
bú embert egy se előzte meg. Meg se közelítették.
Mind fáradt volt. Beteg. Más bajánál sajátja száz-

szor keservesebb. Őt ölte a betegség, csontját őrölte meg, s hol voltak erejétől az egészségesek. Őt emésztette mindaz, amit más letapos, amire más nagyot köp, s kikerül az okos. Rossz hivatalnokok, törtető irigyek lába alól hozzá kerültek az ügyek. Miattam is nem egyszer járt emeleteket, hogy szénám rendbe hozza, közöljék versemet. Előszobákat álltunk, míg odabenn locsogtak: Bayreuth, sok nyári emlék... s hasonló fontosabbak. Az előtérben álltunk, nemigen invitáltak, púderszinü pofával művelten kidumáltak. Bennem már forrt a méreg és émelygett a szégyen, hogy énmiattam kell ilyeneket megérjen. A szűk folyosójából megverten fordultam ki: – Ide is kár volt jönnünk... – Eh! Rájuk kell csak hagyni. Nem rossz bácsik azért... – mondta, de nem mosolygott. (Ma vádol már, ami akkor csak tompán sajgott: idő előtt fölértük kőszikla erejét. Elfújta a betegség, akár egy tollpihét.)

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

REPORT OF THE PHYSICS DEPARTMENT

FOR THE YEAR 1954-1955

BY THE PHYSICS DEPARTMENT

OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILLINOIS

1955

PRINTED BY THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1955

PHYSICS DEPARTMENT

REPORT OF THE PHYSICS DEPARTMENT

FOR THE YEAR 1954-1955

BY THE PHYSICS DEPARTMENT

OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILLINOIS

1955

PRINTED BY THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1955

PÉNTEK IMRE

Éjféli pályaudvar
Külvárosi érme
A melós
Úr és szolga
Szembesítés
Önérzet
(Meg)oldás
Kiárusítás
Táncdalszöveg-töredék
Megbolondulásig
Army-hopp
Vád-dal
Idétlen idők
hidegszik
Szociálpszichopatológiai jegyzetek
Anakronisztikus Múza
Balatoni képeslap
Az esélytelen
Metamorfózis
A jövő ősrégészeinek

ENTER HERE

THE

LIBRARY

OF

THE

UNIVERSITY

OF

THE

STATE

OF

NEW

YORK

AND

THE

LIBRARY

OF

THE

LIBRARY

OF

THE

LIBRARY

Éjféli pályaudvar

Ó utazó
iránytűdön
fordított égtájak veszekednek
menetrended égő lapjain
hamuvá porlad érkezés indulás
te mégis pakolj
lyukas bőröndbe csukd a szelet
csomagold össze félelmeidet
útravalóul
szemaforok szemeznek veled
piros kacsintással
a sebesség által megerőszakolt
elektronikus menyasszonyok
acél siratókórusa kísér
a pályaudvar éjfélben áll
a vágányok kuszák
mint fekete papírra hullajtott hajszálak
váltók csattognak
hangsbemondók recsegnek
az első vágányon álló expresszvonat
csak előre megváltott helyjeggyel vehető igénybe
néhányan lemaradnak
ez nem az ő járatuk
nem nekik indították
föl sem engednék őket
a kényelmes utazás érdekében
a kalauzok
pontosan betartják a szabályzatot
az ő vicinálisuk valahol
egy mellékvágányon vesztegel
muzeális mozdony fűjtat előtte

ha feljutnak rá
az lesz a siker
te is várj itt
állj sorba a kassza bűvkörében
idd a hozzádhajított fröccsöt féldecit
és meséld el történeted ahogy illik
az újságok betű-légyzümmögésétől kábultan
a keresztretjvények keresztkérdéseire fölfeszülve
egy szék a tiéd
s a pirostetejű asztalra
a többi fej közé
lebukhat fejed
feldübörög a Diesel-mozdony
az ütköző pofák egymásba csattannak
a váróterem búcsúmorájában
összetörik néhány pohár
ilyenmi gyakran megesik
üvegholmikkal
távolodóban
valaki integet
ököllel? szelid ujjal?
szökésben a jövő ígéretével

Külvárosi érme

Milyen némák a hosszú gyárfalak.
Ártatlanságát harsogja a mész.
A szabványbetűvel festett mondat ott:
befalazott zászlójú tüntetés.

A melós

Ő dolgozik, mert élve kényszerek közt
nincs sok választanivalója;
a nyítt overáll húsával szakad le róla,
s tenyérből ismer minden munkaeszközt.

Ha jó pénzt keres, gubancos gondja lesz több,
mérget lötykölt kocsmapultra szórja,
a tévé-műsor, lármás altatója
zsong-dong, míg fáradtsága megköt.

Körme alatt sötétlő gépolaj-hold,
komoran sejti néha, jövője szélén hajlong;
fejfájós hangon kompresszor süvít...

Gyűlésen gyakran felvilágosítják,
kik brosúrákból fürkészik a titkát:
hogy egy világ már néki készül itt.

Úr és szolga

*...az úr azonban, aki a szolgát tolta a dolog és maga közé,
ezáltal csak a dolog önállóságával kapcsolódik össze...
az önállóság oldalát azonban átengedi a szolgának, aki azt
feldolgozza. (Hegel: A szellem fenomenológiája)*

Nézd meg: én engedek.
Nem kell öklöd lódítani,
sem fegyvered emelni –
ha sejtet is,
lenézem elvtelen elveid,
s szavaidtól, miket unásig hallok,

és visszahallok,
kiütéseket kapok;
egyáltalán: nevetségesnek tartalak,
mulatok rajtad éjjel-nappal,
míg követem utad...
Mit tehetsz velem?
Ha kedved tartja: üss!
Igyekezni fogok, hogy jólessen neked,
eltúlzom majd a fájdalmat,
érezhesd, mily szörnyű erős vagy!
Röhöghetnékem nő, persze nem otromba
viceid csattanóin, térdem csapkodva
kékülök kipukkadásig...
De a zsigereim is ellened működnek,
ürülékem bűze: tiltakozás,
mirigyek taszító váladékával válaszolok
kérdő tekintetedre;
ereimben a vér másképpen kering,
mint a nagy anatómiakönyv aranyszabálya
előírja,
koponyatetőm alatt a szürke massa:
ugyan mit kezdesz termékeivel?
...
Gyerünk!
Indulsz, indulok.
Ám tudd: mindig szemem előtt.
Minden úgy lesz, ahogy álmatlan éjszakákon
kispekuláltad.
Minden, az én kezem nyomán...

Szembesítés

Talán miénk, de nem az enyém,
hiába hordoz a tenyerén,
szavait hiába zúgja fülembe,
bőszít haragra, türelemre;
ha kell-jeit záporozza,
élesen szól, mint a borotva,
ha nagylelkű is velem –
öröme bennem félelem.

Lehet miénk, nem az enyém,
loboghat transzparens sörény,
megafon hangja harsonázhat,
ásításomból örvény támad;
mert hallottam éppen elégszer,
nem zavartam egy pissenéssel,
hadd teljen el csodálatával,
amíg jövőmből messze szárnyal...

A csak miénk nem lesz enyém,
s nem közösség, hol kőkemény
érv úgy szól értem, hogy ellenem
fordítja saját szellemem;
a társas érdekből font sövényen
belül hasítom ki a részem,
s azt a talpalatnyi földet
nem engedem át senki szörnynek.

Hódításom és tulajdonom,
örökségem, mit annyi koron
át nyújt nekem nemzedékek
kérges tenyerén ez az élet;

aki jussomat dézsmálja folyton,
nem tiszteli halandó voltom,
s úgy úz a pusztulás elébe,
hogy nem halok meg semmiért se...

Önérzet

Engem nem protezsáltak sem itt, sem ott,
nem írtak érdekemben ajánlott levelet,
nem szóltak át telefonon senkinek,
nyájas íróasztalok sem társalogtak miattam,
jeles személyiség sem jött hozzám hivatlan,
a fönti rokonok sem intézték dolgomat,
nem nyílt nekem soha sem mellék- sem pótrovat;
joggal tölthet el a csökönyös büszkeség:
saját erőmből váltam senkivé.

(Meg)oldás

Körülményeim hideglelősen aggódnak értem,
önéletrajzaim lemondóan legyintenek,
kölcsöneim kamatlábbal rúgnak fenékbe,
az ügyeletes ügyiratok csinos sorszámmal látnak el,
észbontó esélyeim udvariasan rámköszönnek,
az utalványok felvesznek a postán,
az igazolványok kicserélnek,
fotóim átigazítják elváltozott arcvonásaimat,
szökdöséseim körözést adnak ki ellenem,
nem is történhetne ez másként (szebben?):
ó, problémák, oldjatok meg engem!

Kiárusítás

Ezen az árleszállításon
én is szívesen válogatnék –
rámsózva minden megmaradt vég,
miből reményem felruhádom.

Feszül a ponyva, zúg a vászon:
elém a kényes alkalom lép,
amikor csalni jólesik még,
bár benne rejlik csalódásom.

Nézem, ami lehull mögöttem,
félpillantásom övé egészen,
kevesebből lesz a többem.

Törmelék, cserép, kisöpört morzsa,
kacatból épült Bábel tornya:
hozom-viszem én is a részem.

Táncdalszöveg-töredék

Veszek egy luxus kanapét,
szerelmet vallok, maga szép,
maga gyönyörűen formált!
Ha kevés a havi fixem,
ráhajtok, és mese nincsen,
túlteljesí-
túlteljesí-
túlteljesítem a normát.

Luxus a divat,
mindenre kihat
máma,
elme gy az ember a meló-
elme gy az ember a meló-
elme gy a melódiába.

Megbolondulásig

Megbolondulásig hű
a tűzoltólaktanyához:
fejemben egyen-tetű,
fogkefém is szabályos.

Muskátli virágzott éjjel
felfordult sisakomban,
petróleumos lével
apró lángjait locsoltam...

Irgalom nélkül tengők
gyújtani érzünk vágyat,
izzó alkonyi felhők
vörös kocsinkra várnak.

Army-hopp

elcsiptem egy tábornokot
amint masi-masírozott
sietett ágyú-avatóra
zsebében tik-tak hadióra

vállpántja függönybojtos
hátnadrágja foltos
budija előtt ott áll
három elit hadosztály

nézi a vaktérképet
miből az előbb tépett
vezényeli csapatait
maga meg a fűben lapít

harcias öreg papagáj
fel van húzva a szája jár
mint süket megafon harsog
piff-puff csatamarsot

megjött ám a hadüzenet
becsukjuk a hasüzemet
kifeszítve a hősi mell
és mindenkinek győzni kell

Vád-dal

Fejjel lefelé futkosok,
mint légy a foltos plafonon;
aki szemembe akar nézni,
annak érdemét tudom.

De onnét is, ahol vagyok,
felzeng bájos ítéletem:
ne higgyetek a habverőnek,
bármilyen nagy habot kever.

Leghívebb csodálóim a
fehérköpenyes angyalok,
fülemmel Schubert harmonikázgat,
én pedig tompán jajgatok.

Az ápolástan tudomány,
mint a könyvekből kiderül,
a torokfájós gumicső
borotvasegélyben részesül.

Takarékos a takarék,
fürdőszobája pléhlavór,
mindenki gyűjti szorgosan
az áldott tapasztalatot.

Ólom repül a levegőben,
szárnyak nélkül is oly sebes;
alúl van, mi fölül lehetne,
de mi ebben az érdekes?

S akire mindez tartozik,
isten, e bamba dinnyecsősz,
hortyog, rá se füttyülve, hogy
hálósipkáján pók időz...

Idétlen idők

A szociális otthon gyászol,
kiváltottak a hullaházból.
Félárbocon a fekete zászló,
– Szegény! – nem hallatszik más szó.
Megrendelik a koszorúkat,

a gondnok a számla után kutat,
s telefonálnak a TŰSZI-be rögvest,
hogy társadalmi szertartás lesz.
Utolsó utamra elkísérnek
a motyogó és szenilis vénék:
nem készült, hasal a szónok,
azért a beszéd megható volt;
előnyös rám a felülnézet,
a boncmester remek munkát végzett:
hajam elkászmálva szépen,
lilapozsgás borotvált képem,
szemeznék is szemfödéllel,
ha ez volna a szenvedélyem,
ha speciel olyan kedvem volna,
le is kezelnék velük sorra,
kísérőimmal, mind az öttel,
ki a séta kedvéért jött el...
Kiszólnék tán a nejlon zsákból:
jó annak, ki még fönt viháncol
a kastélyparkban alkonyatkor –
S hozzátenném (mereven kissé):
éljen a szociális aggkor!

hidegszik

fáznak az atombombák
a hidrogén szőke bombák
a gombafelhők
minden ízükben reszketnek
körmüket huholják
a silbakoló messzenéző rakéták
pocsék az idő a betonsilóban

fáznak az atomtengeralattjárók
kék szájjal trópusi tengerekben
kucorognak
fáznak a páncélosok
szinte csörög a hernyótalpuk
úgy vacognak
fáznak a rakétaelhárító rakéták
taknyos orrukat piszkos zsebkendőbe fújják
feleségük lélekmelegítőt köt nekik
a vadászrepülők dideregve
szálldosnak a metszőkék levegőben
lerázzák szárnyukról a jégcsillámokat
a világűrűtőszekrény prímán működik
fáznak a gyorsítózó ágyuk
torkukra sálát csavartak
és krákognak és köpködnek és orvoshoz járnak
elfagynak az aknamezők
elhervadnak az acélvirágcsokrok
remegnek a hadiköltségvetések
az atomaknázarak
a gépfegyverek és gránátok
közelebb húzódnak a fűtőtesthez
az önjáró lövegek begyűjtanak a kályhába
fáznak a műholdak
szeretnének egy műanyag kutyaólbán
a szalma közé bújni
fázik a puskagolyó
besurran az emberszívbe
a finom puha húsfészekbe
melegedni

Szociálpszichopatológiai jegyzetek

Az ő sexuális normáik mások.
A lakástulajdonosoké.
Férfiaké és nőké egyaránt.
(Csak vigyázz, nehogy teoretikus alapon fejtsd ki,
te, lakástalan. Ez lehet ténymegállapítás,
helyzetfelismerés, statisztikai mutató, vagy
egyéb nem. E jelenséget értelmezni nem vagy
hivatott.)
Tehát: az én vágyam nem vágy.
Nem reális.
Az övék igen.
Valahol egész létemmel nem vagyok reális.
Az ő bujaságuk az én aszkézisem.
Éveken át.
Éveken, éveken át.

Ön jobbakat eszik, mint én.
Jobbakat iszik.
Ebből egyenesen következik,
hogy a gondolatai is értékesebbek.
(Kezét dörzsölve szokta mondani:
– Igen, kérem, a lét, a lét, az határozza meg
a tudatot...)
Mit mondjak? Öltözéke finom szövetét
hasonlíttassam a magaméhoz? Fölösleges.
Önnek uram, több joga van az élethez,
mint nekem! (Szerénysége tiltja ezt így kimondani,
de legalább egyikünk legyen következetes.)
Lemondok az Ön javára mindenemről.
Vegye nyakába rossz esélyeim.

melyek egytől-egyig rámtaláltak.
Ne feledje – nagy felelősség ez:
az örökösöm!
Nem merem végiggondolni ezt a szövevényt,
ami az életem.
Jobb a nemtudás. A részletek fél-világossága.
De az egész maradjon csak homályban.
Így vagyok. Így gyűjtöm föl a villanyt,
vallok szerelmet, kötöm cipőfűzőmet.
Így bólintok fél-igazságokra,
fél-emberekre.
Szinte kedélyes ez az alaktalanság.
Nem kötelez semmire.
Csak ne akarja az ember összerakni,
csak ne próbálja darabjaiból kihámozni lényegét.
Részeimmel vonatkozom e rész-világra.
Ez minden; nem több, s nem kevesebb.
Mi lenne, ha egyszer félrehúznám
az újságok betű-függönyét?
Micsoda kilátás tárulna föl,
micsoda szembűvölő látvány!
Pislogásba fúlna a megpillantás gyönyöre.
Mert ott...
Hol is?

Szívesen részt vennék a Kocogó Mozgalomban,
(nagy esti futások, a Margitszigeten,
valamikori egyesületi melegítőben)
de felszerelés hiányában
inkább vacogok.
Olcsóbb ez, mindennapibb.
Igénytelenebb.

Egyelőre még egyedül.
S nem nyilvánosan.
Bár tudom, akadnának társaim, akik...
(folytatni mint lehetne?)
Megtorpanok mozgalmam
szerény kezdeteinél.

Anakronisztikus Múzsza

Gyűjts be a gázsütőbe, kedves,
melegedjünk!
S szidjuk összehajolva
a hideg fűtőtestet,
a Távhő rugalmatlanságát,
amiért szeptember váratlan lehűlését
megint kihagyta a számításból.
Persze, energiaválság közepette
nem illik feszegetni a témát,
mégis kettesben,
ebben az álkomfortos intimitásban
így teszünk,
rója fel bárki is vétkül.
Bólogva felidézzük a múlt koraősz
fagycsípte idejét,
mikor az ötlet megszületett,
a gázsütővel...
Ó, meleg áram járja át
gémberedő tagjainkat,
bár fogy levegőnk
(hja, az égés...):
ennyi kockázatot bőven megér,
hogy nem ír táppénzre a körzeti orvos.

Érzem, a vér újra vidáman
kanyarog ereidben,
arcodat is kipirulva találja
simogatásom.
Jöjj, a ma esti szerelemre
elég ez a hőfok!
Bújjunk paplan alá,
gyorsítsuk fel részecskéinket
oly fúziós sebességre,
melytől a dubnai
magfizikai kutatóközpont
műszerei is irigykedve kilengnek.

Balatoni képeslap

A szédült nyár itt száguldozik a sztrádán,
bukósisakja villanó fehér –
stopposok szemében alkonyati ábránd
a messzeségbe húzó útszegély...

Nyög a szezon, mint kólikás vénség,
állott sörén vitorlás biceg;
mosoly kattan, és elkészül a fénykép
örök emlékül Gertinek.

Bulldogot terel a tilalmas tópart,
póráz feszül meg dülledő nyakán;
siklik előre, menekül a megmart
kószáló léptű, üdültetett magány.

Az esélytelen

Sokáig hitem volt a vagyonom;
ki így van, él, s gazdagodni képes,
mint övéhez, nyúl az egészhez –
én meg az elfogyót tékozolom...

Talpam alatt elfordul a korong,
minden szóból ellenemre – érv lesz;
mert szabály: téved, aki téveszt –
másokban más, bennem ez szorong...

Mégis, nem lettem távolabb
semmitől, inkább csak szabad!
Kilépi utam, ki régen jár előttem.

Lehányom magamról, mint a málhát,
rendeltetésem lomha álmát;
jó a világ szövetébe beleszötnen.

Metamorfózis

Előbb gyűlöltem
az idős főrekesztőt,
a sehol sem harcolt, kitüntetett
aggastyán veteránt,
ahogy fontosságának,
jól megalapozott helyzetének
tudatában ontotta ostobaságait:
egy érdemdús élet jussaként.

Utóbb utáltam
az idős főrekesztőt,
nyugdíj előtti nyögvenyelését,
iszonyú hányatott gyerekkorát,
csendőrpofontól duzzadt arcát
(mért kapta, máig tisztázatlan),
s a múltból kabátom hajtókájára ontott
könyörtelen könnyeit,
melyek nem részvétre,
nevetésre ingereltek.

Később megértettem
az idős főrekesztőt,
a lábikrájában vándorló bombaszilánkot,
fázékony halinacsizmáját,
a körülötte soha le nem bontott
gyanakvás-koncentrációs tábort,
(ahonnan ma is riadtan kitekinget,)
bevásárlásait az ezer öröm aprócikk-boltban,
nyaralója építésének bonyodalmait,
kukacvirág palántáit,
sziklakert-receptjét,
öreges szenilitását,
melyen nem csillant át
az ifjúkori szellem:
csak egy rettentőn buta ember
becsületes konoksága meredt rám.

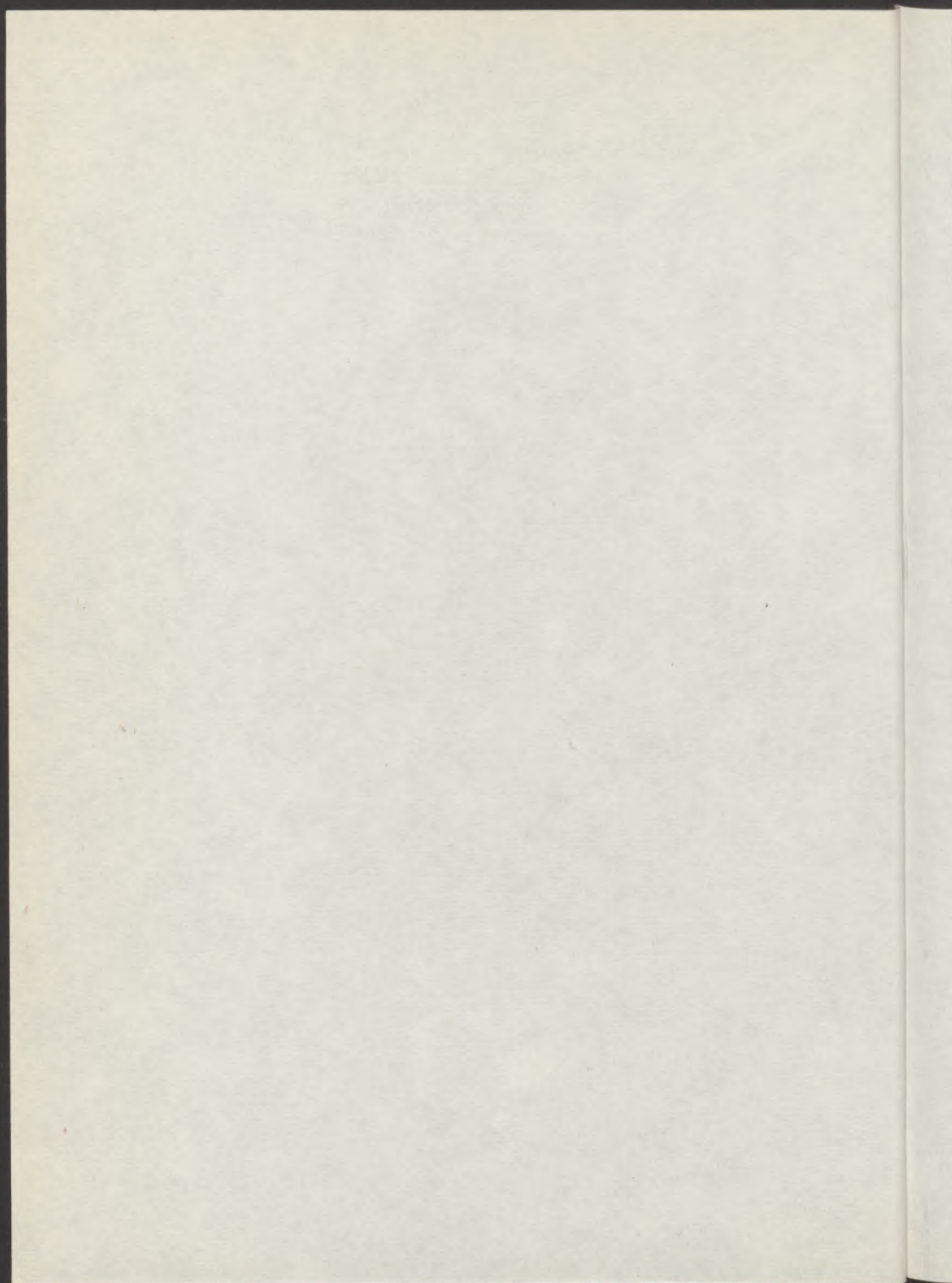
Még később
gyűlölni kezdtem magamat.

A jövő ősrégészeinek

Nem tudom szóra bírni fiatal éveimet,
hiába faggatom őket:
nincs mit mondaniuk.
Pedig rájuk irányítottam a vallató lámpát,
feltettem a szükséges keresztkérdéseket,
félreमारatott meneteim
valamennyi kételyét rájuk csikorogtam;
szemcséire bontottam
a zsúfolt mozdulatlanságot,
a ritkás áleseményeket,
átcsurgattam ujjaim közt
újra meg újra
a homokpiramist,
és nincs aranylánc,
beszédes lelet,
nincs felemelő tanulság,
nincs ok semmire.
Csak a szünetjelek úsztak elő,
mint első világháborús Zeppelinek,
csak az újságrejtvények cipelték
rosszul kitöltött rubrikáikat,
és az atomórák ketyegtek
minden valamire való államférfi éjjeliszekrényén.
Szavakat mormolok,
varázsigéket:
Kelet-Európa tavasza, nyara, ősze, tele –
oly nevezetes néma dátumok,
hogy a fülem belecsöndül.
Hiába kotrom elő diplomata táskámból
a hatvanas évek hordozható és összezsukható
optimizmusát,

hiába teszem fel és játszom elrongyolódásig
legszebb lehetőségeim dokumentum-burleszkjét,
hiába vizsgálom
nagyító alatt
az egykori képtelenségek fotóalbumát:
nincs út visszafelé,
tömbbe forrt múltam sötétlik,
mint óriás monolit ásványminta.
A közöny jégrétegei alól
nem olvad ki
dermedt sikolya az időnek,
meg kell várni a legközelebbi
éghajlatváltozást.
Az a kérdés, kinek nyílik meg a Szézáam tárulj?
Generációs legyintésemet
tekintsetek önkiütésnek:
és ne biztassátok semmire az elzuhantakat.
Mert a monoton kristályrecsegésben
eltűnik minden szó és szólam,
a visszatekintőnek pillantása is
kristállyá dermed.
És érdemes-e kicsákányozni
azt a néhány vacak hiedelmet,
amit most szívesen tankönyveinkbe vésnénk?
Érdemes-e röntgenezni
a mögénk folyt gleccseráradatot?
Se óvadék, se biztosíték.
Jöjjenek a jövő ősrégészei,
a flegmatikus utódok,
a tőlünk magasra származottak,
és csodálják meg a mammut-indulatokat,
állítsák ki, vigyék a múzeumba,
pendítsék meg a jéghegyeket

– ha tudják –
mi fogunk kiüvölteni belőlük,
a jégkontinensek mélyén
mi masírozunk egyhelyben állva.

KISS BENEDEK

Mi közöm hozzátok, emlékeim?

Ahol elszunnyadt Melinda

Kenyeret anyám úgy eszik

Egy szivárvány ívelése

Etruszk szobrok mozdulása

A téli hold

Őszelő

Esendő almafák

Sinka zsákja

Sziget

ÍGY állni meg!

Bolyongások

Mosolyodból árnyék

Tábori posta

Beszélek, beszélész, beszél

Létem, temetőm

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON

FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE PRESENT TIME
BY
JOHN HUTCHINGS

IN TWO VOLUMES.
THE FIRST VOLUME.
CONTAINING THE HISTORY
FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE YEAR 1700.

LONDON:
Printed by J. DODD, in Pall-mall.
1765.

Mi közöm hozzátok, emlékeim?

„...De emlékehez mi közöm nékem?”
(József Attila)

„Emlékek, kicsi ólomkatonák...
...Nehéz a szívem. Védjétek meg engem!”
(József Attila)

Mi közöm hozzátok, emlékeim, varsában fuldokló halak?
Önmagát röpítő bumeráng, hűlt helyed szobrát célozva
vissza miért zuhansz?

Mi közöm hozzátok, emlékeimre rakódó friss cserepezésű házak,
antennás világvevők, hol újkori háziállatok sereglenek:
mosógép, hűtőgép, porszívó kérődzik, rőfög, megeg –
mi közöm hozzátok? Kutya itt nem kapkod nadrág után és
tenyér után sem, holdhoz közelebb panel-ól éjén nyűszít,
olajat nyálzó jószág: autó őrködik
s lándzsás kerítés.

Mi közöm hozzád, emlékeimet betemető falu, falumat elhantoló
falu – mi zúdít vissza mindegyre hozzád?
Világgá szökött postagalambot: mi sajdít vissza
korhatag galambdúcokra?
Térdedre, bölcsődbe, öledhez vissza mi hajt?

Ó, én lelkem, Nap és Hold partjai közé kikötött varsa:
itt vágták a fűzfavesszőt, itt fonták belőle tested,
rákos, csukás, kagylós vizekbe ki itt kötöttek,
legelső csillagaid innen fogtad!
S ó én szívem, magad is kifogott hal: más lelkek varsáit
legelébb itt verdested,
itt fickándoztál!

Mi közöm hozzátok, emlékeim, varsában vergődő halak?
Önmagát röpítő bumeráng, hült helyed szobrát célozva
vissza miért zuhansz?

Pompeji nyarak látójába merevült mozdulatok, rólam ti
rég-leszakadtak: mit kezdjek veletek? mért húztok vissza,
vissza?

Őszi estéken verebet rügysző rőzserakások: mit akartok
tőlem, hogy csiripelésetek lombja fölöttem
májusfaként megleng?

S mit akartok, nyomaimat bejáró utak, nyárfák leffegő
kiskutyanyelvével arcom nyalintók, nedves kiskutyaorral
engem szimatolók – mit akartok?

Mit akarsz, Csatornapart, Nagylapos, Páskom, Öregszőlők,
piriparás szik, Ökördi-pusztá, Szentkirály-pusztá, Csonkatorony,
Solti út, Csengődi és Körösi út – mit akartok,
mért kísért itt zöld korom, kisliba-zöld kísértet?

Temetett rétegekben arcotok lenyomata mint titokzatos
öslénytani lelet.

S temetett rétegekből forró energiákkal mégis
felszínre löki magát és zuhog szívemre,
szívemre zuhog vissza.

Közétek préselődve, gyanakvón pislog rám a kamasz is,
az az ismerős, ideges kamasz, az a gyanútlan-mindentudó és
szánalmas-türelmetlen, gyanakvón kuksol,
naponta számon kéri magát.

Nyugalom, öcsém, mondom, mert mi mást mondjak.

Én más vagyok már, és mások vagytok, s azonos is, hogy
énekké feketedve hordozzam halott arcotokat.

S mint némaság gyilkos vizéből fölvetett szót:
kimondjam sok halott arcom.

Ahol elszunnyadt Melinda

Varangylanak, tündöklenek
olaj-foncsorozta vizek,
ragyognak mint hullőszemek,
megvillognak, sötétlenek.

Búzbuggyantó sűrű iszap,
gyöngyöt nyelő sárkány, ordíts!
Sűrű iszap süpped harminc,
redves harminc évem alatt.

Iszaptól gyöngyöző álom:
ifjúságom: elsiratlak!
Fényesedjék a vakablak:
elátkozlak, ifjúságom!

Poshadt vizek jelzáloga,
tizenhármass, átokhetes!
létem megrontott mosolya:
ne találjon rád, ki keres!

Bánk bán fényszáraz tébolya
nyakig lábolja a halált,
ahol elszunnyadt Melinda.
Hol rothadoz az ifjúság.

Bugyog a víz: már-már fogja,
szertepattan: nem találja.
Csapdos az olajfoncsorban
maradék ereje, álma.

Csiga roppan, lába között
csík tekereg, csípi csíbor.
Sejtbomlás bűze füstölög
taposott hullóiszapból.

Bugyborog a sűrű iszap
harminc évem talpa alatt –
iszapból fölbuggyant álom:
ifjúságom! ifjúságom!

Kenyeret anyám úgy eszik

Kenyeret anyám úgy eszik,
mint aki folyvást éhezik,
s darabkájáért, ha lehull,
pokol jár irgalmatlanul.

Narancsot anyám úgy eszik,
mint aki közben vétkezik,
mint aki lop, bár nem zsebes,
s fél, hogy valahogy rajtaveszt.

Anyámat gondok úgy eszik,
harapja, rágja mindegyik,
tépdesik, bár csak csöpp falat,
hogy rajta naggyá hízzanak.

Egy szivárvány ívelése

Ha ez a napsütés gabona volna,
pergetném,
azt mondanám:
arany!

Ha az a gabona malomba menne,
kövek közt világ lisztje lenne,
vallanám kövek közt is:
arany.

Ha ez a délután kaptár volna,
mézet pergetnék,
tán émelegnék,
mégis aranyak kiáltanám –

de ha az a kaptár képtárrá válna
s a kép mind szememből szállna falára:
hogyan remegnél ott,
édesanyám!

Etruszk szobrok mozdulása

Dülőszél fűvén, félkönyéken
hűsöltük délben a hangyálló hőt,
hasaszalonnát falatoztunk,
eszegettünk savanykás meggyet;

pucér bőrünkön sikonkázott
a levélrések közt benyüzsgő fény,
ujjaink közül szökkenett meggyemag
egy akác-cserjét rakétázott:

katapultáló szöcske zizzent,
ellipszis-ívvel kötötte össze
a kis akácot egy szőlőlevéllel,
köztük meg szemünk egyenest húzott:

volt már nyílunk is, kézbekaptuk,
s rálőttünk a hamis istenre,
ki vérünkön vett gyémánttal fönt
épp az ég üvegét hasogatta.

A téli hold

A téli holdat, szeretem én
a téli holdat!

A téli holdra éjfél felé
hóka paripák fölnyihognak.
Havat, lángot harap a csődör,
foga tüzében izzik a kanca –
éjfél felé a lágy legelőkön
habosan átzúg a láz csatákja.

Mire a reggel fakutyákon
átbotorkál a bokros homályon,
s tömbösen, deresen, büszkén megáll:
patanyom, néhány álomcafát
karéjlik véres szemünk alatt,
s diszkrét zománcba dermed a táj.

Őszelő

Ó, szülőföld!
Őszülő homoktengerben
kopár nyárfa,
messziről,
akár egy delfin csontváza,
lassú szélverésben lebeg.

Koldúsodnak lassan a szemek,
fölmagánylanak
az éjszakák.

És karácsonyra
fölmagzik, akár a
vénhedt hagyma,
csillag-pártában
a világ!

Esendő almafák

Fák,
fák,
ti fák!
Ti termő almafák!
Tűzbika-őszben
fényzarvon dobált
pöttyös menyecskekendők!
szegénykéim:
esendők!

Fák,
fák,
ti fák!

Ti termő almafák:
lelőtt tündérek, kigyúlt
szerelem-repülőgépek!
Gyümölcs hull – ejtőernyő
nélkül
érnek az almák
földet.

S fák,
fák,
ti fák!

lecsupált almafák!
...etiam contra spem – éltek,
reméltek.
Tobzódjanak tébolyok, bikák,
azért bikák, tébolyok, telek –
ti,
jonatán- s rozmaring-mámikák:
hagytok testámentumokat:
termőrügyeket,
idő-látni
csöpp alvószemet!

Sinka zsákja

Füst és pernye lobogóit
szagatják az éjszakában,
toporzékolnak a kutyák
füstös égbe szimatolva,

fényes orral megböködik
a füst gypjas bárányait:
főlborult egy faggyúcsillag,
s a menny lázverte mezőin
a gyémánthodály kigyulladt.

Szívemet hát megkondítom,
hogy konduljon, meglendítem:
Tűz van! Tűz van! kiáltozok,
ébredjete, ocsúdjatok!

Szívemet én kondítottam,
belécsendült az éjszaka,
kuvikkolt egy gyárkéményen,
de ráhagyta, elcsendesült.

Jaj de magam kósza baglyát
hogy csitítsam-csendesítsem?
Hogy csitítsam hogy csituljon,
megnyugodjon, elpihenjen?
Égi tűz vöröse hamvad,
pernyéje hús hózuhatag,
de én, hús-vér kályha, szótlan
loholok, az éjszakából
tépek magamnak kabátot,
szorítom hogy elfojthassam
magamban e bolygólángot:
cserepet mar ajkaimra
a szittyó láz, kipárállik
a szittyó tűz füstje számon.

Villamosról villamosra,
körútakon, résutcákon
mint egy árva karácsonyfa,
behavazva, szikrát szórva.
Kiskarácsony, nagykarácsony –
járok karácsonyfa-árván.

De ni: közelget valaki
a sűrű havat lábálván!

Mezítláb jön, csillagot lép,
bütykös lába havat olvaszt,
rögről angyalhajat koppaszt,
lába tűzokcsillagot lép.

Hóba tűzokcsillagot lép,
de a vállát zsák lapítja.
Megáll, ledobja a zsákot,
lekezel komoran: Sinka...

Most ne hagyj el, uramisten!
Megszaladjak? megöleljem?

Néz csak, nem szól, én beszélnék,
de nem, nem emberé nyelvem:
szavam vadkácsahápgóság,
magam nászruhás vadkácsa,
pedig tél van, mind elrepült.
Kacsahangom, az is néma:
szám kávéjáról a hangok
nem föl – potyognak befelé.

Ám ő ügyet sem vet arra,
dögnehéz zsákját mutatja,
s fordul, megy is visszafelé,
megy hófüstben Sinka István,
megy havas tallókon vissza.

Most fakadnék ám még sírva!
most maradok ám csak árván!

Vadkácsaszárnyaim alól
kiperdül két aranybárány,
sírdombjára heverednek.
Szép vadkácsaszemeimből
kirepül két fehér holló,
fejfájára telepednek,
egyik balról, másik jobbról.

Hát a zsákkal mit csináljak?
de ni! gyapjas kossá váltott!
pödrött szarva kemény fegyver,
bundájával fölmelenget –
nyakamba veszem mint zsákot,
bízvást én is nekivágok
kosommal a havazásnak,
megyek Kadocsát keresni,
viszem a kost Kadocsának.

Füst és pernye lobogóit
ti meg, pulik, szaggassátok!
Toporzékoljatok: nyíljon
Isten szeme tiszta kéket,
csillaggal pipacsló rétet,

mert azóta már arra jár,
arrafelé caplathat már,
hogy végleges supát leljen,
Sinka, a fekete bojtár!

Sziget

AKI A SÍRÁS ÖRÖKÉT HAGYTA,
MEGHAGYTA NINCSMÁS, NAGY SZERELEMME:
ÁLDOTT LEGYEN GÓG-MAGÓG FATTYA,
AZ ÁTKOS SZILÁGYI EMBER.

Utolsó arcát, hepehupás
korallszigetét a halálnak,
rejtegetem mint bezárt szobát
árverés előtt
a házak.

Itt élünk hát,
így,
kivetetten!
Megyünk és
semmi –
a tenger zúg csak.
Büszkék vagyunk,
szomorúak,
árvábbak mint a fák
s az isten!

Árvábbak mint a tarajosgöte,
halak és minden
halottaink.

Testvére vérét nyögő Kain,
mert szemünk van múltba
és jövőbe.

Mert szemeinket magunkra vetjük,
s nem látunk mást
csak a koporsót;
legelső jelben
a legutolsót,
s iszonyú menetben mindet együtt.

Ébred szemünk
embermagányra,
mint kőre, véletlen életünkre,
ha hullunk,
hullunk:
nem jut eszünkbe:
múlásra lettünk vagy elmúlásra.

Nézzük magunkat szomorúan,
áramlik a világ,
ifjúságunk,
halott köveken
dobog a lábunk,
Godot-ra mégsem várunk, uram!

E szakállas vén
ősz mint az emlék,
az első kőpattintó ősök arca,
ügyetlen kupec,
isteni mafla,
s ha lenne,
halálra,
tűzre vetnénk.

Halálra, tűzre tart meg az ösztön
minket is,
vérbeli,
véres vadaknak!
Ideje van mindig a zsoldároknak
s a balladáknak e Földön!

AKI A SÍRÁS ÖRÖKÉT HAGYTA,
MEGHAGYTA EZVAN, NAGY SZERELEMMELE,
ÁLDASSÉK HÁT
GÓG-MAGÓG FATTYA:
AZ ÁTKOS SZILÁGYI EMBER.

ÍGY állni meg!

„Mint fennsíkon az árvalányhaj,
lengnek az ősztűrtök a szélben...”
Ha befedi egy matrósipkával:
fehéren fehér ül, lám, fehéren –
fehéren, lám, fehér fehérül.

S ahogy az árvalányhaj gyérül,
mi sötét volt, mind kifehérül
szivárványt vető, habzó fényben,
s ki fehér, int fehér sipkával.

Óhaj? sóhaj? fényt árnya árnyal:

Lengjete, ősztűrtök a szélben,
mint fennsíkon az árvalányhaj!

Bolyongások

Csapódik arcomon cserebogár,
nyakamba hány éj nyirka szakad,
míg megnyomom a csengőt hol mindig várnak,
ahol jó színben sosem látnak,
számon kérik füstös tudóm,
lazult idegszálaimat.

Mennyi kigyötrődött állomás,
gyalogút és kitérő,
bolyongás telkek-lelkek bozótosában,
míg beszórja
aranydarával
meghajtott fejemet a vadszőlő.

Szív dohog s mint a kocsitengelyre,
föltekerednek rám az utak,
mik tájból s időből szövődnek egybe.
Anyám, a végeket csavargasd le –
mint a géz:
mind csupa vérlenyomat.

Ím, népünk életrajza, a történelmünk!
Lásd: a hazám, hazád.
Mosd ki, vasald ki anyám
s varrj belőle
kinek-kinek a testére mérve
Húsvétra való ruhát!

Mosolyodból árnyék

Tudok még boldogan mosolyogni!
Nemcsak úgy, mint kinek ottmaradt
arcán, mint maszat, kenyérmorzsa!
Tudok még boldogan mosolyogni
asszonyra, gyermekre, sorsra!

Mert kibántak velünk,
kivel így,
kivel másképp.
Veled – gyümölcsként,
velem – virágként.

S a nincs tovább, a netovább,
tudod-e, mi a netovább,
hol is van az a netovább,
hol lefonnyad a kéz s le a láb?
Odébb van az, bizony, odább,
s míg mosolyodból árnyék
nem terül, lombnyi legalább,
ne ordíts addig,
várj még!

Kérdezd a régi lányokat,
kik már rég asszonyok lettek,
s mint a csecsemő-szoftatást,
téged is elfeledtek,
kérdezd, s azt válaszolják:
Harminc éve, hogy
nem volt eső...
Gyógyszeren élnek,
lábaik fájnak,

lábaikat,
a régi csinosakat
húzza már, szopja már be
a salak,
a temető.

Hogy a fény elhagy?
Csak te ne hagyd el!
Beteg vagy? reménytelen vagy?
Fazék-nagy reggeli nap kel
hűvös kompóttal, erőlevessel.

Dolgotat végezd, s mi nem a dolgod,
mi erőd szívja csak, attól boldog,
vesd el!

S dolgod – az egész világ.
S mint férges ág:
ha kegyetlen is,
ha reménytelen is olykor,
végezd te képes reménnyel,
kacor-kegyelemmel!

Tábori posta

Évek óta készülök neked levelet írni, nagyapám! Évek
óta halogatom már ezt a levelet – de mit neked az évek:
fekszel hanyagul, hetykén, huszonhárom-nyarasan, így
fekszel valahol immár hatvanhat süket esztendeje,
melledre szorított kezekben golyó ütötte seb lilioma.
Mit neked az évek, az én eszeveszett szarvas-futásom
a napok rengetegében! Felzúgnak pedig érted a nyárfák:

az én tudóm itt ez a nyárfaliget, s felzokog érted.
Világnak futtatott: mi dolgod volt neked Tiszákkal,
Habsburgokkal? Tudtad-e, mi köti a bakanóták híres
ferencjósáját ARAD városához? Tudtad? Nyárfalomb-
tüdővel zokog föl életem érted! Jól tudom, mit sem
tudhatsz azonban rólam.

Tudatom hát veled: lányod megszületett, a neve Mariska,
s ő az anyám. Micsoda kínok közt szülte árvának szép
nagyanyám! Tizennyolc éves volt akkor, beszéli gyakran,
s beszólt a cigány Mátyás bácsi apjának udvarába:
Gazduram, levél gyűtt, meglútték a fiját! – s ájult el
menten, sáppadoz folyvást azóta is, és beszéli gyakran:
előző éjjel ott jártál álmában nála, ott voltál
elbúcsúzkodni, álltál az ablakkeretben rövidre nyírva,
egyetlen szavad nem volt, álltál csak bocsánatkérő
mosollyal távolodva, s tudta már, tudta már, hogy nem lát
többet. Emlegetnek az öregek is még olykor, mesélik harsány
nevetésedet, nyűhetetlen kedved, dícsérik kezedet, régvolt
számtalan mestermunkád, huszonhárom-nyaras ezermestert:
hatvan év távolából is megemlegetnek: Eszt a meccóollót itt
né, még ű csinyáta! Szükség van itthon rád ma is, látod,
nem kicsiség ez! Csak somolyogsz az ilyen beszéden, látom,
jólesik mégis a szó. Mit is szólnál? S én mit is írhatnék
többet? Befejezem hát: Régen nem láttunk, kérj szabadságot
nagyapapa, gyere haza: felzúgnak érted itthon a nyárfák!

Tc.
szépreményű
Pusztai György honvédnek
Szerbia földje
Tábori Posta: ∞

Beszélek, beszélsz, beszél

Ha a békét föl nem találja,
belehal az emberiség!
Mert az emberi lélek kaszárnya,
benne ki-ki a világ cészárja,
világ cészárja, érdek bakája –
ki lett ez jól ókumulálva
rég.

Marsírozgat folyton az érdek,
bokáznak nemzedékek, népek,
zúzódnak nemzetek, üszkösül
négerré a szív köröskörül
e szép planétán,
és ha egy virág néz rám,
már az is eltitolja nevét,
mert a lelkünk fagyos kaszárnya,
hallik fogaknak csikorgatása.

Ha a békét föl nem találja –
belehal az emberiség!

Beszélek, beszélsz, beszél,
pedig szavaink megzápultak.
Jövők nem termi meg a múltat,
s jövőnket, unokáink napját
elvetéli a minapi hapták,
s a régen múltak.
Ki lett ez jól ókumulálva:
legyen a lelkünk örök kaszárnya,
s benne mi befogott nyomorultak.

Emberek: lágerlakók,
kaszárnyatöltelékek –
miért nem tehetjük a jót?
gondoljátok jól meg:
miért kaszányaudvar a lélek?

Szavaink megzápultak –
záp szóval hát nem felelhetsz.
De gondold jól meg:
mindenért felelsz, felelhetsz!

Létem, temetőm

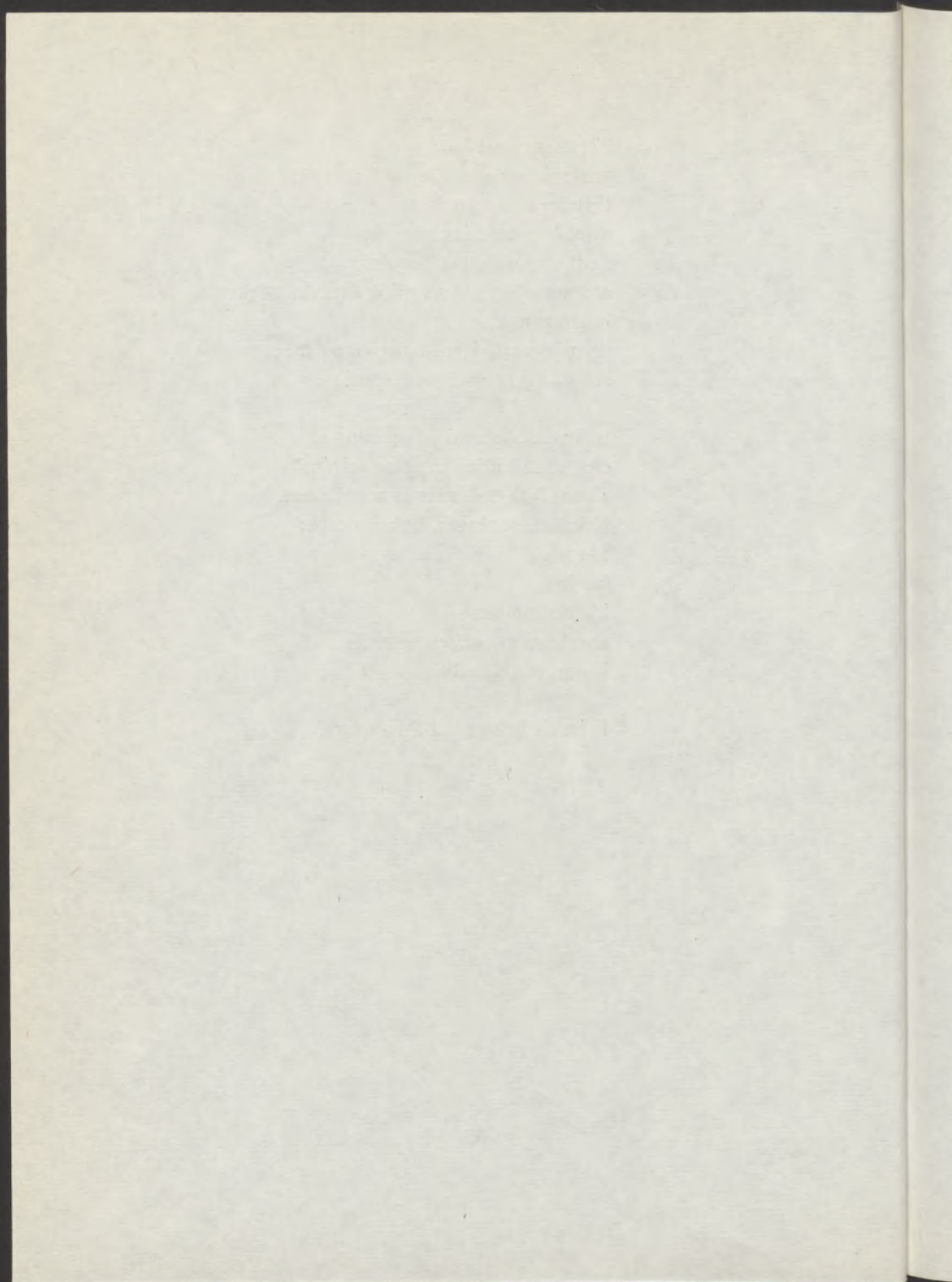
Fejemet, ím, már fölemelem –
néztem lefelé soká, soká!
Néztem földemet, földem porát,
el amivel majd keveredem,
naponta fölhúrozott életem
rezgése hogyha végképp szűnik.

Láttam mécsvirág-gyulást, búzavirágos
tengerszemeket, földalattjáró csont
zöld periszkóp-csápjait,
s éreztem: sütnék a vadrózsálángok,
pipacsos mezőtüzek,
mert alájuk vér
feketedett,
mert valaki
lakik a gyökerek lábujjhegyénél,
liftezve száraz szűk kürtőiben
ki föl-lejár.

Tépdess, szél! hazám ez,
viharok-nyilazta Duna-Tisza-táj,
lépteim esőjét itt issza be
a mindig szomjas homok,
ahol a rózsából is betyár
szomorodik, hol a szőlők fájdalom-feketén
boronganak,
de méz-sárga jáspist ragyogtat már
szomszédos tőkéken a remény.

Itt lengek lobogó jelképeimmel,
élek fönt lentiek magvas szívéen,
s nem futhatok már el soha innen.
Kócolok sörényes, buksi mezőt:
Ide zúg,
ide lejt,
ide tér minden –
munkám ez, szerelmem,
létem, temetőm!

Fejemet lassan hát fölemelem.

OLÁH JÁNOS

Don Quijote
szövegkísérletek
bornemissza óta – magyar dalok –
álomország
Körmenet
Platón-kiárúsítás
Történelmi lecke
kezdet
Választás
titkosírás
próbatétel
nyomorult
Kosztolányi emlékérem
Sekszpír motívum
A Vattay énekeskönyvbe
A XX. század költője
Csontváry emlékérem
Sámán-dob nélkül
A külön
Álruhában
Jel
A kertész
Mesterség
A tisztás
Válaszúton
Búcsú nélkül
Öreg gyümölcsös
Öregapám
Buborék

Don Quijote

E don Quijote jelmezt
ki ölti föl, ki veti le,
ha mégis volna mért?

Ki tartja a kardot,
a lándzsát és a gyeplőt,
ha mégsem egy bohóc?

szövegkísérletek

1.

lépések a gyűrött havon
szétszóródunk

beszélünk mielőtt

az anyanyelv mint az ing
levethető

2.

a hirtelen időben
sárgára ég a papír

újságok égésebei

a betűk függőnye
elszakadt

3.

amit hazudok
az a hazám

bornemissza óta

– magyar dalok –

1.

jöttek erre mások
mentek erre mások
hozták vitték amit tudtak
sehol sincsenek

röghöz lehajolni
ég alá kiállni
nem árulás nem is hűség
akárki teszi

én is lehajoltam
ég alá kiálltam
hét határon át elűztek
mégis itt vagyok

2.

magyar országból
édes hazámból
elindulok

magyar országba
édes hazámba
visszajövök

magyar országból
édes hazámból
bármilyen marad

3.

ha nézek e mocskos földre
ha nézek e tiszta földre
ha érdemes ha hiába
innen kell fölállnom

vállamat a súlyos égbolt
vállamat a könnyű égbolt
jól tudom hogy nincs különbség
megtöri hát végül

hazámra itt rátaláltam
hazámat itt elvesztettem
akkor is ha megtagadnám
föld tömi be számat

álomország

az ébredés különös ázsiája

ingertelenné mélyülő szavak

a térkép betűi mint a hangyák

Körmenet

Sínek kegyetlen pokla rázza,
körtesárga papír zörög.
Hó hull az éj ornátusára;
a tiszta hó ölen röggök.
Az éjszaka, bár megtaláltam,

elhajózik széllobogásban.
Egyszercsak el nem alszom, és
– zöreje lepkerebbenés –
motoz mégis homályosan;
hímpora rozsdá közt világít.
Hány évszakot bejárt idáig!
Jól ismerem. Hová rohan?

Hómocskos lepedő kigyúrve,
alhatunk; a menet megáll.
A motor, mint a hulla hűl le.
A végső szó is messze már.
Egy más évszaknak megfelelni!
A kalap kész, az ára semmi.
Ez az uram, figyelje meg,
átvágja önt, ahol lehet.
Jár a szája, ez nem akárki,
a nagybátyja belügyi kém,
a hadseregnél, Emikém.
Spiclit neveltem? Partra szállni.

Azt mondják, hogy az élet álom.
Ez a macskám, az a kabátom.
A nyaralás SZOT ívre van?
Nem kívánom többet magam.
Az éltes sártól rossz cipőjét
megtisztítja, oszt bekeni.
Ki bírja ezt? Bár ellökődnék!
Felesége majd főz neki.
Ja kérem, más is. Ünnepekre
csillagszórók bokra virít.
Szétrághatják kerekeit,
fut a villamos nyekeregve;

akár egy körmenet, megáll.
Azt hittem, volna hozzá kedve.
Itt az ebéd, cipőkanál.
A barátomat ne keresse.
Tiszta a csönd. Úgyes a hóhér.
Lemosva a lemosható vér.
S aztán valaki, mint a bog,
az ájulás partján vacog.
Rám szólt: jöjjön egy nevetésre!
Az alázat, a góg, a hit
madzaggá gyúrték vállaink.
Talán meg voltunk kicsit késve?

Platón-kiárusítás

„Ha megtehetném,
különösen a művészetek erkölcsromboló
tevékenységének szabnék gátat.”
„Én az elveket tenném meg
az emberek közötti kapcsolat alapjává.”
„Mindenek előtt a mesterségeket
kellene elrendezni.”
„Vigyázatosan kell bánni velük,
akik a kosarat fonják,
a fejszét élesítik.”
„Mindent elronthatnak.”
„Ha nem kellő óvatossággal csapjuk be őket,
nem kellő körültekintéssel.”
„A magam részéről nem is tudom.”
„Nehéz választani.”
„Kénytelen volnék.”
„Megtörtént,

s már az európai kultúra hajnalán.”
„Hóhér kezére bízám a kétkedőket,
ha lehetőségem volna
mindent úgy elrendezni,
ahogyan szeretném, s nem azért,
mert az erőszak híve vagyok,
csak hogy ne veszélyeztessék az államot,
ami egyébként nekik is hasznukra volna.”

Történelmi lecke

1.

Nem akarok többet mondani,
mint amit összeszedhetek az uccán.
Volna bár néhány nem éppen elcsépelet frázis,
ha tudnék válogatni közöttük.
de nem értem a mesterséget. Nem is akarom.
Ócska trükkök perselye –
hiánytalanul elrontva, kibelevve a velejéig,
itt van mégis az ösztönökben.
Annyira megbízhatatlan vagyok,
azt se tudom, élek-e még holnapután,
beengedsz-e, ha csöngetek.
Játék ez is. A történelem az ajtón kopog.
Lehajolsz érte, mintha a szemétbe dobnád.
Ez csak a kezdet. Ide öntik a napi híreket,
és nem kutat közöttük senki.
Túl sok munka, úgy látszik, lehajolni.
Egy gépezet szemérmatlensége minden hivatalban...
Úgy teszek, mintha tudnám, mire megy ki az egész.
és lehet, hogy valóban tudom.
Akkor már nem is fintor ez.

2.

Díszszemlék örömmámorában
egy szó nélkül esik el, aki elesik.
Fölötte írógép kopog csupán.
Szégyenletes mesterséget úzó, néha azt hiszem.
Szégyenkezhethetne ugyanezért más is, és nem teszi.
Szívesen bezárkózom, ha van hova:
a magam szakállára vásárolok a közértben,
járulok a szavazóurnához.
Tudnék mást próbálni?
Mondjuk, szakállad lesz, és átszúrják az oldaladat
a Petőfi divat szerint ...
Nem csodálkoznék, ha elfogadhatónak találnák
az ötletet. Semmin se csodálkoznék.
Akik kedvesnek mutatkoznak,
azok próbálnak leginkább elveszíteni.
Átvágnak rajtunk a tankönyvek, mint a tankok,
láthatóan egy más világ felé.
Akárki akárkit eltaposhat
egy szebb jövő nevében. Semmit se hihetsz,
magadnak se már, többé gyanútlanul.

kezdet

szeretném ha nem kéne megismernem
amit nem muszáj de hát tévedek ha
azt hiszem tervem sikerre visz egyszer
eh bolondság de ha mást hiszek úgy is
tévedek a pillanat mindig újabb
elképzelés csalétkével bódít el
hiába az elmondottak helyett mást
kellett volna elmondanom s már bánom

is utólag e bolond macskatáncot
alágyúr nem én vagyok aki voltam
sejtjeim kicserélve elsöpörve
egy vallomáslánc sok hiányesélye
hát az emberi gyöngeség helyett az
emberi gyanakvás szószólójává
lennem nem nagy ügy sosem reméltem
hogy rátalálhatok a legjobb társas
berendezkedés titkaira néhány
jelbe rögzült jóslat útján mind össze
szedhetők a változások készülhet
egy érvényes térkép sugallatára
nemtudott titkok nyomába szegődhet
az ember önmagunkba környezetként
tudattalan álomláng termeinkbe
nyitni be legalább a bátraknak
jutna mód többet próbálni kialvó
tévelygésnél a sűrűben a vedlő
naptól százszor járt puha fűben keskeny
csapás lopakvó vétkektől vezetve
indulunk el átfülve izgatottan
és semmiről semmit nem tudunk újra
elindulunk a kezdet kezdetétől

Választás

A béke kilenc állapotából
az egyik;
a kínok hét próbája közül
az egyik;
a három testvér közül

az egyik;
a választás két útja közül
az egyik.
Egyedül csak önmagadból
a másik.

titkosírás

ég föld
dög bűz
fény árny
ad vesz

száj szó
kéz szem
vágy bűn
űz rejt

fű fa
éj nap
zaj csönd
véd ver

láng füst
jó rossz
víz só
volt nincs

próbatétel

ha belep
a zúgó nappal

örölj
búzáat
követ
csontot
süss
kalácsot
halzsírt
enyvet

kását
rongyot
tollat
egyél
márcot
meszet
szurkot
igyál

ha kiköp
az égő éjjel

nyomorult

bújj bele a
tevebőrbe
kénkő bűzbe
zsírfolt alá

égbolt-gödör
amit ástál
pocok húsér'
madár tollér'

dohos párna
avas kolbász
rég elnyítted
fizetséged

varkocs és genny
csalás lopás
nyomorultat
miért üldöz

Kosztolányi emlékérem

a kertben ülsz egy árnyas szalmaszéken
a fák a fák a fák
még leragyognak rád
te se tudhatod aki milyen régen

csak ülsz a hűvös almafa borában
font székedből kiönt
derékig régi csönd
hajja úgy fájt múlt éjszaka a lábam

kereső ujjad átsiklik a képen
még látom is talán
a pillanat falán
megáll kicsit a tétova sötétben

mint üvegkancsó a tiszta szobában
mit senki se emel
hogyha innia kell
hangod olyan törékeny és hibátlan

Sekszpír motívum

A labirintus pókja jár a földön,
befont utak szakaszos halkulása;
e vándorlás öle akár a börtön,
a szükség rácsát nagyobb szükség rázza:

kövér, sovány belében egy az ösztön,
szegény és gazdag ugyanazt kívánja,
de nincsen, aki mindent úgy betöltsön,
gyöngye, hatalmas ahogy visszavárja.

Ha keresed, megcsúfol a tanulság:
bármennyi év is múlhatott miatta,
folyó-hányta és kő-morzsolta kulcsát

ugyanaz veszi vissza, aki adta;
egy durva kéz arcodba tömi dunnád,
saját bűződben fulladj meg alatta.

A Vattay énekeskönyvbe

Messze napkeletre
Törökhon torkában
Rab vagyok sínlődöm
Istambul várában

Jártam ződ mezőben
Havasi határon
E'rongyút a csizmám
Főtörött a lábom

Elért a szöröncse
Mögtalá't a kórság
Ahova jutottam
Nincsen ott igasság

Óccsa a négy fal ki
Annak a világát
Ki ráccsal beszegte
Cellámnak ablaktyát

Aki a lakatot
Ajtómra főtóta
Aki a nadrágom
Pá'cáva' fódodozta

Ha otthon lehetnék
Igy is úgy is szolgál
Vesztemet se bánám
A hazai porba

Messze napkeletre
Törökhon torkában
Rab vagyok sínlődöm
Istambul várában

A XX. század költője

Ha a régi, nagy elődök
véleményére sokat adnék.
le kéne tennem a tollat,

hiszen nem tudok mást,
saját fájdalmam s örömem,
az is túlzás, eldalolni.

Selyempárna és virágkötél
nélkül bocsájtanak le hát,
de azért a föld mélyibe.

Csontváry emlékérem

A hajó, a dohány, a gépkocsi, a lány s az egyéb kereskedelmek e szorgalmas korszakában, ha nem akarok végleg lekésni mindent, valamivel nekem is kereskednem kéne. Már régóta csak az a kérdés, hogy mivel. Bárki, aki a helyembe képzei magát, beláthatja, nehéz a döntés. Egész világok kételye mellett vagy ellen tennék hitet vele, és ehhez semmi kedvem.

Íránytűt készítettem, amely mindenben eligazít, a vallás napútjától a legkétségesebb földi zúgokig. Találmányomat magamban hordom; s nem bocsáthatom az emberiség rendelkezésére, amíg meg nem bizonyosodom egy-két gyanús ügy háttérét illetően. Nekem is csak akkor mutat utat, ha méltó leszek rá, hogy elvezessen. Jobb feltételt másnak sem szabhatok.

Sámán-dob nélkül

Mindig is voltak, akik nem szégyellték,
hogy úgy cselekszenek, mintha ismernék, amit
pedig senki sem ismer. Divat volt jövőmondót
látni bennük. Az idő ugyan sokat változott azóta,
én magam is egyetlen pillanat műve, és más vagyok,
de törekvéseink nemigen törődnek evvel, szinte
ugyanaz az érdeklődés löki életre őket,
a zsigerek nemlátott mélyiből az elemi vágyat
valami más felé elemi félelem űzi most is.

Aki megáll a nyitott kapuk előtt, hiába zörget,
észbontó nemlevésbe táruló idő szilánkjai,
lélegzet orvossága altat el: találkozunk naponta,
kétes ésszel nem röstellem a máshoz illő tudást is
célbavenni. Ez minden: zavart keresgélés
nem talált dolgainkban. Mégis volna, mire képesek vagyunk;
tudott szavak mögött igazi tudás?
Az út, ami régóta nem tudjuk milyen kockázat felé vonz,
eltűnik, itt az alkalom, add föl a játszmat.

Az volna talán a legjobb, ha mindazt,
amit cserben hagyunk, nem kéne többé fölidézni,
egészen mást vár tőlem, aki vár valamit, mint amit
adni tudnék. Az éberség s a gyöngeség
egymást kioltó átka már az élet kezdetén sajátunk
azóta igyekszünk sugallatának megfelelni,
de elég egy eddig észre sem vett gyöngye pont,
előbukkannak máris a kísértések,
előlép rejtekéből egészen másnak ismert önmagam.

A különc

Azt kérdezitek,
miért útalom a világot?
Mert benne élek.

Azt kérdezitek,
miért ragaszkodom az élethez?
Mert elveszítem.

Azt kérdezitek,
miért irtózom az embertől?
Mert ember vagyok.

Azt kérdezitek,
mit keresek közöttetek?
Önmagamat.

Azt kérdezitek,
miért vagyok csalódott?
Amiért mindannyian.

Álruhában

Olyan világba készültem,
ahol a gazdag nem tapossa el a szegényt,
a hivatal nem uzsorázza ki a közembert,

s mit látok magam körül,
szegény a szegényt fizetségért tapossa,
közember a közembert hivatalból uzsorázza ki.

Más úton akartam járni,
ahol a gazdag segítséget nyújt a szegénynek,
s a hivatal megvédelmezi a közembert,

s mi lett a részem,
a gazdagság morzsáit leső szegény kinevet,
a hivatalt szolgáló közember ellenem támad.

Jel

Én élek itt, és nem más,
ezen a szűk helyen,
amit kiérdemeltem,
ahonnan valakit kiszorítottam,
aki előttem élt,
s ahonnan majd
engem is kiszorít valaki.

A kertész

Amikor meghal vagy nyugdíjba megy a kertész,
aki a fákat gondozta, metszette, permetezte,
mert többnyire senki se áll a helyére,
a fák elburjánzanak, össze-vissza teremnek,
teli lesznek hernyókkal, ezer betegséggel,
idő előtt pusztulnak el, és közel se töltik be
a lehetőségeiket. Ugyanígy vagyunk evvel
mi emberek is, akik többnyire már eleve
gondos kertész nélkül jövünk a világra.

Mesterség

Nem a régi emlékek miatt, de hozzá kellett kezdenem kaszát kalapálni. A szerszámok után még szakemberként nyúltam, de csakhamar kiderült, semmihez se értek. Annakidején nagyapám sohase engedte át a kalapácsot, nehogy tönkretegyem. A parasztok tudományáról ugyanilyen megvetéssel beszélt. Csak húzni tudják, mondta – mármint a kaszát. Ismert valamit, amit csak kevesen mások, a vas természetéből. És ezt, szerény lehetőségeit megbecsülve, megőrizte magának.

A tisztás

A tisztás felé vettük az utunkat,
és megpihentünk egy korhadó farönkön.
Vártam, hogy beálljon a csönd,
arra intettem a gyerekeket is,
hogy hallgassanak. Helyette
forrón és bugyborogva
ránkzuhant az esti erdő,
bódult madarak rívása, sikongatása.
Mit akarhatnak ennyire,
hogy mindegyik beszél, és egyik se hallgat?
De ekkor már tudtam,
nincs okom fölényes csodálkozásra.
Mi is ugyanezt tesszük,
s még súlyosbítva – árammal, nyomtatással.

Válaszúton

A kukának támaszkodva
írom ezt a pár sort,
amíg a fiamat várom,
az énekóra végét,
hadd tanuljon a gyerek,
talán neki sikerül,
ami nekem nem,
és így tovább.
Próbálom meghatározni
helyemet, ami nincs.
ebben a világban,
ami, úgy érzem,
nélkülem rohan tovább
a maga útján.
Nem vigasztal,
hogy a vesztébe.
Jobb volna azoknak hinni,
akik állítólag vezetik,
és azt állítják,
hogy mégse.

Búcsú nélkül

A fiatalos pergamen-arc
mögött egy nagyszerű ember,
mindent tud és mindent akar,
de elhallgatja csendben.

Másra valló szavak mögött
rejtőznek az igazi szavak,

és az idejükre várnak,
mikor mindent elmondanak.

De a test az nem vár tovább,
megáll, a földbe téve
váratlanul és ostobán,
mit cipelt annyi éve.

Öreg gyümölcsös

Egy fa lábánál ülök,
összeség fölöttem
az öreg gyümölcsös,
darázsnyelven
a meggy s a körtefák,
alattam a föld,
fölöttem az ég –
mintha ugyanegy ítéletre várnánk.

Öregapám

Ha van időm néha,
kifekszem a napra,
hadd süssön e léha
világ öregapja.

Nem gondolok semmit,
üres szívvel várom,
ami majd betelik
velem e világon.

Más akartam lenni,
de ez volt az ára,
meg kellett fizetni
mindenek dacára.

Pedig nem is kérte,
követelte senki,
nem jött rendőr érte
tolvaját keresni.

Az egy igaz eszme
bérencévé lennem,
tudtam *hog*y lehetne,
s nem sikerült lennem.

Mert ezt se akartam,
habár a dicsőség
méretlenül abban
keresi meg hőjét.

Lehet, hogy látszatra,
de csak összetörték,
s mégis hajbókolva
szolgáljuk a törvényt.

Úgy kell a bolondnak,
vessen az magára,
mindent eltipornak.
kinek nincsen ára.

Amit szóvá tettem,
bár ne tenném többet,
maradjon meg bennem,
várja ott a földet.

Buborék

Az életed buborék,
akárcsak e városé, ahol élsz,
e népé, akiből vagy
fajodé, s e földé ...
Akármikor
váratlan pattan el.

KONCZEK JÓZSEF

Föld voltam még
Alkuszom apámmal
Munkaszünetben
Kenyérnagy csípőjű asszonyok, csikók meg kacsák
Ott, a kőverte tisztásokon
Almafák
Bölcsélet
Mondóka
Múzeum
Hátamba nyíló ajtók
Mondtad...
Lovak, fák, rakéták
Szombat
Egyszerű
Alsó-tó utca

KONINK R. J. J. J.

1. In the year 1811
the first meeting was
held at the house of
the late Mr. J. J. J.

the first meeting was
held at the house of
the late Mr. J. J. J.

the first meeting was

held at the house of

the late Mr. J. J. J.

the first meeting was

held at the house of

the late Mr. J. J. J.

the first meeting was

held at the house of

the late Mr. J. J. J.

the first meeting was

held at the house of

Föld voltam még

Fordul és lágyan kattan a kulcs.
Csípőid nehéz lakatja milyen engedelmes.
Zárj magadba engem. Akárhova húz,
súlyos arcom vonzódik kezedhez.
Földbe nem így vágynak a vasak.
Bálványfej hull így vasvirág nagy szirmaiba.
Sok-sok idő kell, hogy meghallgassalak,
s mégisincs idő. Nincsen idő. Érted? Vadliba-
vonulásra parázsló tüzek
ősze ez itt. Csapongó madár-
hangnak mi kell? Kutya sír, és panaszzkodó rémület
gyengít engem, amint hallom. Beszélj hát akár-
mit. A lassan kibomló tavaszt
és a húsnak ízes ízeit,
fát, hazát és mindig ugyanazt,
amire igent mondanak az érzékeink.

Hiszen az egymásba görcsösült
vágyakozást feloldod fokozva.
Fogaid közül ha mosoly gömbölyül,
én létemmé okozlak.
Kell-e az, hogy visszaadjalak,
hogy emagamnak újra elkérhesselek?
Van-e rajtad kívül más lakat,
ami örködik az évszakok felett?

Tudod-e a madárnyelvet? Üres most a táj,
tél jön. Majd én leszek szigorú,
s majd az emlék tömbje áll
a bronzreves hidegben, hópor-hímporú

tiszta szagban, gyökerek fölött.
S feldobogok, szebben, mint a vas-
lépcsőházak, s emlékszem rá, mint a rög,
föld leszek. Föld. Nehéz és havas.

Alkuszom apámmal

Temetésekor

Apám áll a mindenségben. Fénylő
könyökű kabátból egy rántással
végvásznat hasít, hogy kiskabát
legyen nekem kopott zubbonyából.

Apám kiosztja jussomat, iramló
éveim nyakára széles hámot
hajít, nyugodj végre, rakoncátlan,
maradj már, ne dobogj, ne kapálj,
ne szánts lábbal az egek tornácát,

sok tányér leves, mit meg nem kaptál,
sok szelet kenyér, mit meg nem ettél,
nesze, itt van.

Széttépett kabátok.

új életre összeállt ruhák,
hagyjatok el, hagyjatok el engem,
apámba kell öltözködnöm immár,

édesapámba kell öltözködnöm immár.

Munkaszünetben

Munkaszünetben az asszonyok
füvet téptek sajtó tenyerükre.

Látom, leülnek az asszonyok,
és szeretnének csak a szemükkel beszélni.

Csak a bedagadt nyelv súlyos bénasága,
az ne jöjjön el.
Csak a kilúgozott arcok tisztasága,
az ne jöjjön el.

Asszonyok ülnek,
zizzen a markuk,
sarjadó, friss rozs emléke,
ingüket a tej átüti.

... Füst az idejük.
Játék a tarló,
amint cigarettájuk mellé a napfényugarakból
gyufaszálakat tördelnek,
s kiskert-kerítést szurkálnak
a bakancs körül.

Kenyérnagy csípőjű asszonyok, csikók meg kacsák

Tűnődtem a kék szalmavirágon,
pelyhüket hullajtó fákon,
ablak betört lelkén,
csörömpölő csillagon,

csizmát tapasztottam lábamra agyagból,
s néztem, hogyan jönnek, föl, föl a patakról
akácbokrok zöld fényein át
kenyérnagy csípőjü asszonyok,
csikók, meg kacsák.

Ott, a kőverte tisztásokon

Virághinta a gyermekkorból

Idéző

Nyár van, nyár van,
szősz hull, kóc hull,
nézem,
állok benne,
olyan, mintha álmodnám csak,
olyan, mintha, olyan, mintha
nem tudnám, hogy mit csináljak,
ne kerülj, szerencse.

Omlott földből, éltető-szerelmes
széles létezésnek
kavargásából kiragyogó
ükök, dédek szeme néz,
és meghajlik a jácint,

íme, szemem látszik,

ez az embermegmaradás elve.

Erdő széle

Arcom ha majd esők nem verik,
a harmat akkor is megszületik reggelig,

s levelek élén fut végig a víz,
árnyékból suhognak elő a virágok,
kaszás ágotaftű, recés fogú kákics,
meghajolnak,
s hajlongnak a fák is.

Erdő mögül villan a vihar,
köves országúton, krumpliföldeken rohan,
és az eső alatt földstötén
érez, fölszaglik a hant.

S ott a kőbánya mellett a világos vizű patak,
partja szelíd és minden köve fényes.
Most is ott látom a lovakat,
a legelésző ménest.
Ha ólommal csurrantak az egek,
fölcsapó lángcsóva,
tisztá lópaták dobogtak el fejem felett,
a villámok
ott ültek lóra.

Bokrok takarják el azt a ménest,
és az előballagó csikók között
ismét én állok az erdőszélen.

Út

Kékszemű gyermekidőben szekér vánszorog,
s térden a porban az ég alatt,
föltartott arccal
fohászkodnak az asszonyok.
Belülről szól a csendes ima,
csókaszájú aranyos gajdolás.
Mária!

Jaj, Mária!
Térden imádkozókra mosolygó,
aki sárkányfarkú zászlón tündökölsz.
Forrásvíz-ízű ima.
Mária,
te Mária,
térden-vonszolódás,
sáros sírás,
hüppögés, remény terelget
rádnézve
téged énekelnek.

A villámok lovai

De ott, a kőverte tisztásokon
úgy legelnek az elvadult lovak,
hogy hátracsapó sörényük között
átlátszik az erdő,
s mind a harasztos hegyek.
Nem csillog a lábukon béklyó se lánc,
lehajló fejjel bólogatnak,
dolomitdombok simulnak patáik alá,
és a legelő ménes legyező rajjá
széled a kövek között,
s nem hallatszik más,
csak a nyugodt lópofák ropogtatása,
úgy lépdelenek a lovak,
nyakukat emelik néha,
fejükkel visszavágnak hátukra,
orrukból bársonyos levegő
tör elő!

A tó

Rezdületlen égbolt
sustorog, lebeg,
kék derűje sóhajtásnyi mélyen,
s hangtalan visszhangzik árnyas mozgások tükrében,
magát látja tavon a liget.

Mohos köveken a hús patak
simán iramlík, s a hajlásokban
még egy picit se csobban.

Egy halvány kis nyárfa
halkan felnyerít,
csodálja, hogy lónak látszik a fák
rendjében,
s békében
lengeti
tovább
magát.

Ott a forrásvíz vékony ere,
amint elfordul, úgy háramlanak vele
a hártylevelek.

És könnyű, mint a haj,
a gyermekláncfű, puha pelyhe felszáll,
és az éledő föld szertartásait
eljátsszák a meggyfák,
először a meggyfák –
húsos, vérízű gyümölccsel
vonulnak el,
azután a nyár

otthonos vendégei,
az illatos körte,
a zamatos barack...

Belekordulnak a bujdokló esővizek,
lemezes szén mélyrétegein
átszűrődő, lassú áramlások
bukkannak fel sók tiszta ízével,
földágyéki mélyből fakadó
csendes áradással.

Hűvösébe gyönyörül az erdő,
ágak között csokrosodnak fenyőtűzű fények,
megbizserdül a harangvirág,
ízekből lett parazsával
életre kelti magát,
s hogy élhet,
leng, csapódik lobogó-nagy szélben.

(1962–1980)

Almafák

...

Fűből a fű
kinővi magát,
időből az idő,
mint az almafák.

Kőből a kő
kisírja magát,
tőből is a tő
kigyőmi magát.

Dideregsz odakinn?
Lobogok itt belül.
Csak a kék, nem a kín
göndörül, gyönyörül.

Bölcselet

A levegő, a föld, a tűz, a víz,
a négy elem helyett,
filozófus, mutasd meg
a lelket!

Empedoklész, azt mondd meg,
hogyan, miért, hogyan, hová?
Nem követlek én különben
gondolatban sem tovább.

Tedd az ürességet földdé,
s mondd neki, hogy boldogan
érezze meg magát végre,
teste, lélegzése van.

S hideg fővel nevezd meg
a materiális okot,
minden mélyén megdöbbsz, hű
sóvárgás dobog.

Szenvedély, mely megszenvedi
a történetet,
 eget, földet, tüzet, vizet,
 tudni, miképpen lehet.

Mondóka

Aki tudja, mi az érték,
vakargassa csak a térdét,
úgy is maga lesz a mérték.

Tudja jól a végrehajtó,
mért nem lehet részrehajló,
azért tárul ki az ajtó.

Múzeum

Ez a legkedvesebb titkok birodalma.

Például – ember a festményen... hat ujjal!

Esküszöm, hogy Vénusz
hiányzó karja is megvan,
úgy lehet,
egy lapidáriumban.
Nem vágyik el?
Jól érzi magát,
az ásványi kőzetek között?

Ez itt a terem sarkában neander-ősvölgyi táj,
pattintott kőeszközök –

Mindig lehetett kezdeni valamit.

Legjobban szeretem én a föld mélyéből
épp hogy fényre dajkált márványtömböket,
amikor megtudják a mesterek pillantásait.

Hátamba nyíló ajtók

Táncoltatnak engem a telefonok,
tátog a kagyló, mint friss ezüsthálacska,
foszlik itt az ablakon túl sok lágy növényi burok,
s termésével bölcsen súlyosul a makkfa.

Figyelem a lombhullás nesztét.
Nemsokára csend jegyzi magát az újabb őszi.
Lélegzik csupán a szó, az önmagát szülő beszéd,
hogy a szerveződő mondat a hiányt legyőzi.

Bár én, így, csak tallózva a széles asztalon,
hátamba nyíló ajtónak háttal
szoronglak, te, küszöbökön kívül elcsendesedett

egyetlen, őszinte alkalom,
idejössz-e győzetni a saájáthitű szádat,
vagy amire ideérnél, elvéletlenedsz?

Mondtad...

Mondtad, hogy álltál vékony ingben
az út szélén, s a viharok
ostora akkor szelídebben,
szinte hang nélkül csapkodott.

Látlak, hogy ott állsz, vékony ingben,
melled két halma megdobog,
a vihar belémfeledkezne,
és láthatnád, milyen vagyok.

Lovak, fák, rakéták

Mosolyog és mosolyog.
Hogy hirtelen meglátom,
ragyog, mint a harmatcsepp a fűben.

Karja puha csibeszárny a lüktető tojásban.
Érintetlen arcán üvegárnyak kristályfénye rezdül.

Rámnéz
kis növényujjak rácsán keresztül.

Itt

annyi minden gyémánttá változott.
Az önsebző szavak közül
egyet se tudjon.

Ne érje szilánk.

Beszélő barna lovak, fák,
zöldsipkás virágmanók,
éter rakéták
forogjanak körötte minden úton,

a termő időt mondja ki a szánk.

Szombat

Eső száll a kockaházak lapos tetejére.
Az esőben zöld szín, buborék meg láng van.
Fenn a tetőn kátrány, lejjebb asszonyok lábafehérje
olvad a párás, mély délutánban.

Szőlővel, almával kosarakkal hazaér
a gömbölyű öröm asszonya.
Felmered a vágy és kiböki a tévé egyszemét.
Ilyenkor már Odüsszeusz sem bolyongana.

És a tenyérre vett ikrás teli combok
teljes érzetében öntudatlan, dadogó szavak
rajongnak. Most végre lehetnek bolondok.
S mindjárt igazabb.

Egyszerű

A vendégjárdákról elcsorog a jég.
Álomból kibontakozó jóillatú szűzlányaink
tejeskukorica-fogsorúak, fényesek,
nézik, hogy a bazaltkő-úton
hogyan gördül felfelé sok bazaltkővel megrakott szekér –

Van köztük, ki virágszobrot,
van, ki ablakpárkányt
néz a kőbe,
s azt is tudják, hogy a tóban hal, béka és tavirózsa él.

Nézik, nézik a követ, hogy mi épül belőle.

Torony, melyből körbelát a dél.

Alsó-tó utca

Az Alsó-tó utca – egyszerűen rendhagyó eset.

Itt,
az Alsó-tó utcában
általában
mindenki mindenhez ért,
vagy legalább mindent tud, és még jobban tud,
de ha nem, legalább ugyanúgy,
mégis másként,
igen, az Alsó-tó utca
kiválóképpen azt tudja,
hogya a legjobb játék
tudni pontosan és általában,
mert az Alsó-tó utca szerint
az egész utca csak így létezik
külön-külön minden lakójában.

Vártam,
igen, a kérdéseit vártam, kedves Vasárnap.
Először is azt mondja meg, örült-e már jól fonott kosárnak?
Mert egyébként
mit mondjak magának?
Mondjam azt, hogy nincs hiány hiányban?
Na látja, ugye, hogy ön is látja jól,
kedves Vasárnap?

Tudja,
az ember olyannak képzei el az ünnepnapot,
mint a sok-sok nagy köcsögöt – teli aludttejjel,
csipkebogyó-lekvárral, vagy nem is tudom, szóval, azzal, ami kell.
Igaz, hogy ez gyermekkori ábránd,

és ha túljutottunk ezen, ámbár
nem biztos, hogy túljutottunk... Ön hogy van vele?
Nem gondolja, hogy a legtöbbre megyünk,
ha azóta is, és mindig, elsősorban majd az érdekel,
hogy kinek mi a kívánsága?
Ez például virág. Sárga.
De önnek erről is mindjárt mi nem jut eszébe,
azt szeretném csak, hogy jól megértse,
amint mondtam már, hogy ez itt egy virág,
s nem az, amit belebeszélhetnek, és rábeszélhetnek,
az, amit valaki kitalál.

Ó, én nagyon szeretem a dús szociológiákat,
higgye el, hiszen jól tudja, több is van belőle,
na ugye, kedves Vasárnap,
van külön, már akinek van, adóbevallásra,
aztán van külön egymás közt, és van esküvőre,
temetésre, na, ugye, ugye,
tegyen köztük igazat,
maszekol mindenki, ami belefér.
Ez pedig látja, egy ibolyalevél.

Gondolja csak el, hogy akadnak itt gyerekek,
akik a tavaszi ködöt biztatják a virágzásra,
és a vadvirág szirmából csinálnak esőt.
Döntse hát el, kinek mi a kívánsága.
Talán még a levesben is vitorlásokat meg gőzösöket látnak.
Gondolja csak el, kedves Vasárnap.

Elküldhetné hozzánk kishúgát, a kedves Szombatot.
Hogy a gyerekkor se maradjon ki jelentésekből, statisztikákból.
Hát még a kamaszkor.

Még az emléke is nevetős.

S beírta-e már a csillagot, a befüggönyözött ablakok mögött verdesőt?
És, beírta-e a függönyt? Azt! A vászonlepedőt!

Itt a napsütött udvaron macskák unatkoznak úntalan,
de azért ne higgye azt, kedves Vasárnap,
hogy az Alsó-tó utcának
csupán múltja van.

Itt a sérelmeket sokszor örök-haragokkal gyógyították,
tegnapra várták a holnap feladandó postát,

s tubicás képeslapokon virult a boldogság.

Távolabb templomtorony van, mindenféle kupolák,
és egy-egy tanult fiú, lány
a szomszédolásban is aranyat ér.

Az anyókák csodálkoznak, amikor
kisleány-korukat mondják el nekik az unokák,
akik akkor még nem éltek,
de azért
mindig beszélnek,
mert hozzájuk is sokat beszéltek.

Lám, így folytatja egymásban mind a saját sorsát,
így létezik egymás fölött egy többszörös szintű Magyarország.
Ne mondjam, hogy minden ablakán kilóg vagy három-négy gyerek.

Azért mondom, hogy ne csupán a tényeket
jegyezze fel, hanem a sok arcot. Írja föl, írják a noteszukba,
mert egyébként az Alsó-tó utca
rendhagyóan egyszerű eset.

KOVÁCS ISTVÁN

Teremtés
Tavas
Gyilkos nyár
Őszi ágak
Havon forgó ég
Feltámadás
Mennybemenetel
Kolozsvári Krisztus
Eretnek-újév
Szmog
A krónikás karácsonya
Bécs
Szerelmesvers
A síró maszk
A légió
Tamási Áron
Csángók
Beolvasztás
Utazás (II.)
Tengerész

THE HISTORY OF THE

REIGN OF KING CHARLES THE FIRST

BY SAMUEL JOHNSON

IN TEN VOLUMES

LONDON: Printed by A. MILLAR, in Pall-mall.

MDCCLXXII.

Vol. I.

THE HISTORY OF THE

REIGN OF KING CHARLES THE FIRST

BY SAMUEL JOHNSON

IN TEN VOLUMES

LONDON: Printed by A. MILLAR, in Pall-mall.

MDCCLXXII.

Vol. I.

THE HISTORY OF THE

REIGN OF KING CHARLES THE FIRST

BY SAMUEL JOHNSON

IN TEN VOLUMES

LONDON: Printed by A. MILLAR, in Pall-mall.

MDCCLXXII.

Vol. I.

Teremtés

A hatodik este
pogánykemence tűzébe
hajtja fejét az ember

Testét befedi lánggal
Homlokán porlad el a kő

Pilátus-kezek
Gyűrűkben szikkadó idő

Tavaszi

meggyorsul a víz sodrása
fát érez héjában a vessző
zöld sündisznó a búza bokra
kigyullad az aranyeső

Gyilkos nyár

Kőporfehéren izzik a bányá,
kőpor gyöngyözik a fű nyakán,
sziklával lélegzik a hegy,
a szellő szomjasan megáll.

Megrettennek,

életet könnyeznek a búzasorok.
Lángkarddal hízeleg a táj,
s fejetlenül földre zuhannak
a határvigyázó Szentjánosok.

Őszi ágak

I.

Szél.

Simogasd meg a galagonyabokrot!

Kisnyulak piros szemét mereszti rád.

A kökényt,

ágakon fönnakadt pici földgömbünket
megcsípi a dér.

II.

A temetők

csontok csendjét aggatják a fákra.

Elhull a tűlevél is, a fenyők

ujjal mutatnak a világra.

III.

A didergő napban farkasvakság lobog.

A telet lassan ránk erőszakolják.

Estére betemeti a hó

a hegygerincek égi grafikonját.

Havon forgó ég

Kövekre fagyott a hínár:

levágott, koszorús fejek.

Eldobott gyűrűk a tó jegében:

aranyló, réműlt halszemek.

Csak egyensúlyom veszttem el...

Vár jeltelen homlokú apám.
Hogy könnyebben megtaláljam,
tűzet gyújt a zubbonyában.

Csak egyensúlyom veszttem el,
ha egyszer partot érek,
szememben hordom halálát
a havon forgó égnek.

Feltámadás

Nem őriz Téged
tizenkét apostol
Van aki fél
van aki harminc pénzt kapott

A katona
fegyverét
páncélját nyújtja feléd
Öltsd magadra
hogy fölizzon
bordáid közt a lándzsa
Hajnali város
hasadt falak
Tömjén-nehéz a pára
Üres kereszten
N.É.G.Y

b

e

t

ű

Mennybemenetel

Festményvázlat – Mengyik Jánosnak

tető-temető
kéménykeresztek
kilincs az égen
kulcsot kerestek

sirályetető
erőmű-szárnyak
álarcos varjak
tengerre szállnak

piros eső hull
kígyó-szemcseppek
temető tetők
kémény-szerelmek

arcod az égen
hatnapos serleg
sirálytemető
emberkeresztek

Kolozsvári Krisztus

Szervátiusz Tibor műtermében

Spartacus katonáit keresztre feszítették a rómaiak. Nyomon követve küzdelmüket, haláluk elképzelése megrendítőbb volt, mint a templomi arcú Krisztusok látványa. A szenvedés és a szelídség együttes jelenléte, melynek kettősségéből mindig az utóbbi az uralkodó, valahogy a bele-törődést és a megalkuvást jelenti nekem.

De láttam egy Krisztust, aki az emberek védelmében föllázadt az Isten ellen. Láttam Krisztust, aki nem engedte keresztre feszíteni magát, és nem engedte, hogy föltámasszák. Mindig ez a két méter magas szürke csontváz zuhan felém, hogy kitárt karjaival és a hatalmas szögekre görbülő ujjakkal magához emeljen.

Láttam a pillanatot, amikor Krisztust keresztfára emelték, de még sem keze, se gerince nem érintette azt. A feltámadás pillanatát láttam, Krisztus keze és gerince már szabad volt. A halál s az élet érintkezésének görcsös vonalát hordom magamban, amit a szobor torz fémkoronája belém hasított. A hegyek közé zárt tó jéglencséjén az elsüllyedt ember ezerszeres nagyításban látja a havasokat, a bércek közt már a felhők is hó-hegyeknek tűnnek, s e fordított kúp belső csúcspontjában már csak e Fémkrisztushoz menekülhet az ember. De eljutsz-e a bordák labirintusán a szívig? Nem kell kard, és nem kell fonál, elég, ha e föld s e nép canossa-köpenye megérint. Ha ezt nem érzed, zajtalan kihullsz az izzó fémek közül, és nézheted tovább, mint valami idegenforgalmi nevezetességet.

Eretnek-újév

Giordano Bruno emlékére

Az ítélet rőzsevárát
körülállják
a csönd poroszlói

mert aki Istenre vigyáz
börtönnek érzi a templomot
fölgýújtja szobrait
kormos vitrázson át
nézi a fogyó napot

csillag perzseli tenyerét
lélegzetébe kap a máglya
megszenesedik az ember
a fény múmiája

Szmog

Koromdöglegyek szállnak
tüdőre, hangra, óra.
Tetőbarázdák vetése
kúszik a záporokra.

Feketednek a tengerek
s földgömbön a számok.
„Mentsétek meg a jéghegyet!”
...a Titanic kiáltoz.

Szenteken gázmaszk-glória –
ördögventillátor.
Korombiztos óra
a zörgő szemhatáron...

A krónikás karácsonya

Anonymus emlékére

Meghalhatnék
a Kezdetek virágai fölött

sziklaréseket hidalnak át a patkók
betűk pirulnak sisakrostélyokon
illatos mandularoncs

a karácsonyi táj
a pogány lovasoknak fátlanul fehér dombok
felhők jégszelleme a tóban
díszes jeleket hullató Világfák
kardhegyen megfagyott Világtájak
eltévedt honfoglalók
vágatnak az
éjszaka lékjei felé
a levegő tépésein
átüt a hold
átüt a vasárnap estén
a szombat estén

az esztendő
visszhangrozdás
akár a szakadék

Bécs

Mariahilferstrasse

A szél függőágya leng,
rákapaszkodik az este.
Koronát csúsztat a reklám
a hajlongó fejekre.

Prater

Hány óriáskerék –
gondolat-malom kattog.
Új városrészek
föld alatti parkok.

Stephansdom

Történelmi iránytű,
Stephansdom forgó árnya.
Megszédült kriptákban
hadvezéri párna.

Kunsthistorisches Museum

Paraszt-Krisztusok lépnek,
tornyok és Messiások,
mezők, tengerek égnek,
Földet forgató átok.

Hofburg

Fegyvertárban a Jó Király,
s kinek kalapja Szellem,
lassan átcoszog
a sötét könyvtártermen.

Szerelmesvers

Nem tudom

a születéssel kezdődik-e

az igen

vagy a halállal

Tagadószó

a tenger

A síró maszk

Íme, a síró maszk s a szemcseppentő zöld üveg. Ott áll a kitört ablakok között, mint hangyák temploma. HŰVÖS HELYEN TARTANDÓ! Szaruhártyám megfehéredett és száraz, mint az ostya. A szénmezőn hóesés foszforeszkál. Az éjszaka monoklija kitömött emberek mellére zuhan. Lábnymok szagatott köre. Művirágok, múltak, műszivek. A szerelem anatómiája: „ELMAGYARÁZOM NEKED A TŰDŐT.” Bordáim bordáknak érzik ujjaid. A szekrényen művirágok. Fölötte síró maszk. „ELMAGYARÁZOM NEKED A TŰDŐT.” Az ötvös réz-anyajegyet éget homlokomra, mely átszakítja a csontot. Nem mozdulhatok. Agyamban könnycsepp vándorol. „ELMAGYARÁZOM NEKED...” A síró maszkot zuhanó emlékek kalapálják. Nyelvünkön fém-szemöldöke, rian a fogzománc, s a szó rozsdásan hólyagzik számon. Ké az arc? Az ötvös arca? Kezét mankók szögezik földbe, s anyanyelvén múltak csikorognak. „ELMAGYARÁZOM...” Fölöttem síró maszk. Szürkén kitömött emberek között az arcom. Mellemen a hold cserépdarabjai. „ELMA...” Esik az eső. Emléked műtőlámpákra csorog, és soha meg nem alvad. Fényében az ég metszete. Hunyorgó foltok. Az ötvös arcomra teszi a maszkot... „EL...” ...s homlokomra ostyát helyez. Kezemben fekete kréta.

A légió

Andrzej Wajdának

Milyen messze van Lengyelország.
Halott, mint ez a város.
Kővirágos árkádokra
akasztottuk a szabadságot.

Saragossa!
Anyám fekete kendője
lebeg fölötted.

Betakar minket.
Ki látja rajta
csillag-vércseppjeinket?

Forog,
forog velem az óra,
csontom világít,
elég a számlap,
szememre fordul mutatója,
rúgók feszítik szét a számat.

Vörös homokot hord rám a szél.
A Légió fölöttem elvonul.
Bajtársaim! térjetek vissza!
Széttört kardunk a Visztulába hullt.

Tamási Áron

zuhanni készülő madár

csőrében fekete gyöngy
szivárvány a szárnya
eső előtti ég
eső utáni föld
a kalitkája

szállj tovább

harangszóra
sírodhoz ér
a templomnapóra
árnya

szállj tovább
zuhanni készülő madár

fekete ösvény
vezet
keresztfáról
a cserefára

szállj tovább
zuhanni készülő madár

apák sírkövei közt
hol aranyoltár a nap
házakba folynak
a vizes esték
galambdúcokba dől a fagy

szállj tovább
zuhanni készülő madár

hegyek hidegén túl
a nyárba

szállj tovább

az embercsillagok
földi otthonába

Csángók

Domokos Pál Péternek

Tömjénfüstben ködlik a szószék
s a kétágú fekete gyertya.
Nyelvünk huszita máglya –
ég.

Venyigék között a kelyhet
ki felé emeled, te pap?
Elaltattad már rég az Istent!
Szemére tetted ostyáidat.

Júdáspénz lett a lelkünk.
Zörgesd, zörgesd csak perselyed.
Támaszd sírkővel kapuinkat.
És jelszót is rá: SZERETET.

Harangok hazátlan hangja
a száműzöttet befogadja.

A vízesés sziklái alatt
pogánybibliát fordítanak.

Emelj a napnak házat.
Cserepezd be az éjszakánkat.

Háromszögbe zárt szemünk:
sorsátkozó címerünk.

Beolvasztás

Előbb a regölést
aztán a regét

Előbb a földet
aztán az otthont

Előbb az iskolát
aztán a nyelvet

Előbb a fejfát
aztán a hitet

Előbb a jövőt
aztán a multat

és
mindezt
egyszerre:
jelenidőben

Utazás (II.)

Nádas Péternek

Mi,
éjszakánként
a nagy gyakorlótérre beszököttek,
Dardzsiling sírablói,
rodostói levélcsempészek,
– akikkel rablóspandúrt játszik a gyanakvás –
őrizői

a lerombolt vashámor
önvédő mámorának.
Ahol a táj:
túlárnyalt lélek.

Március tollforgói,
elfagyott búzabokrok
borzonganak bennünk.
Megindultak a gyalugépek,
tarolva élőkről arcot,
holtakról síremléket.

Mi,
a nagy gyakorlótérre beszököttek,
nézünk
át a céltáblák szembogarán,
júdásablakán a halálnak:
mögé sorakoztatták az embert,
kidekorálva az anyanyelv „O”-jával,
áztatlan csillagával,
s a joggal,
a kimondhatatlan utolsó szó jogával.

Mi,
a nagy gyakorlótérre beszököttek,
ahol az orvlövész
fizetett sport,
de a gyilkolás röntgenképei
lemoshatóak,
s az átlátszó filmre
angyal és fenyő
és „Kellemes ünnepeket kívánunk”
festhető.

Mert zászlókkal kitömhető bábu az ember.
A taps-ütésre, lám,
orron-szájon dől a selyem.

Mi,
a nagy gyakorlótérre beszököttek,
utolsó ingünket,
az átluggatható papírt felöltjük:
– kár a ruháért.
Szánkban megköt a gipsz,
hogy ne átkozódhassunk:
– kár a szóért.

Tengerész

Utóvers Döbrentei Kornél könyvéhez

Halálbordázó zárójelek
Piros kopoltyún
zsilettpengék
Vizek szétmetszett áramában
zátonyos lesz az elmerült ég

Billen az ólomtalpú zsák
Zuhanunk halott-fegyellemmel

Csontunkról
leválik a mozdulat
mint parti szikláról a tenger

Szemünkről repülőhalak
lopják a pénzt
sellőnek
kikötő-ölű lányokat

(„Kezdetben vala az ige...”)

Combjuk között a félelem
préselt virágokat
szerelmen-túli körmenetre

Állványozz éjszakát följük
ezeregy mese csöndje

Fűmagot szóró
sirály szállong
Toronyok elsüllyedt ablakába visszük
a *túl*világot

RÓZSA ENDRE

Déva vára

Legenda

Tetszés szerint továbbírható költemény

Széchenyi ősze

Árnyékbokszolás

Munkásszálló

Kültelki ünnep

Férfikorban

A tűz rapszódiaja

A repülésről

„Se hía, se hója”

Elérhetetlenebb

Kortársaimhoz

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Déva vára

Épp egy hangyát figyeltem e vár épültekor.
Fala senkit sem őriz: mindenkit kirekesztett.
Míg tetejéig láttam, lent már omolni kezdett,
átrágta csalán-fűrés, furakvó vadkapor.

Ácskapocs hevert itt-ott. A vérengző nyarak
foguk közül kimarták az üres levegőt is.
Acéldaruk kérődztek még időtlen időkig
a pár falatnyi földön, mely ínyükön tapadt.

Lódarázs-helikopter keringett néha erre,
és rovarszűrű gyom nőtt a sikátoron.
S mint vízmalomkerék, a fáradt napkorong
elhullt tekintetektől forgott tovább még egyre.

Ravatal volt a táj: bár sehol a halott.
Csak csupa csontpereg a nőő esők ujja.
S mintha a föld alól temetlen kinyúlna,
a füvek kezei is merev-csupaszok.

De épült még a vár. Ki építi tovább
iszonyunk Déva-várát, ha nem lakhatja senki?
Ha már az alapkő is a pusztulást esengi,
az ablak: szemgödör, s az oszlop: csigolyák?

Hány csecsemő-tenyér, mely vadszőlőlevél lett,
motoz, lőrés helyett anyaemlőt keresve?
Hány száz ököl dörömböl a falak mélyén este?
A Hét bátyát mutatva hány póri ujj kivérzett?

Jaj, aki erre jár, s a sárkányos kutakba,
míg szemét félti csak, eszét veszítve néz!
És jaj annak, akit soha meg nem ígéz,
s nem adná életét, hogy titkait kutassa.

Mért vágsz vakablakot sötét szobád falába?
Sorsod belátod-e valaha szabadon,
ha egyetlen magas csak itt e kőtorony,
s nem épül föl s nem omlik soha le Déva vára?

Legenda

Hajnali partraszállásról beszéltek a katonák.
Keskeny sáv húzódott az elképzelt vidéktől az ismeretlenig:
idegen-szürke, gyanútlan-szürke, cet-szürke volt az ég.

A kulacsokban ott kotyogott a tegnapi nap,
otthoni pállott nyarak íze, szétrágott csókoké,
a kulacsokban ott lubickolt a fehérmájú tengeri sellő.

Kenyér is akadt; de nyomorult cibak volt az!
Valaki káromkodott, hogy dohos, az anyja szentségít.
A többiek mind lehurrogták: mennyivel jobb, ha csizmát eszünk?

Így érkezett el az az idő, mikor
még a bolondórának is hirtelen kijön a lépés:
mellékes, hogy mire föl, de most az egyszer jókor üt.

Csakhogy a puskák régesrég sárral dugultak,
haltetem oszlott az ágyúk bevont csövében.
Miért merevedtek a hímvesszők? – Pont ilyenkor jön ez is az emberre.

Valami korong-félét jelzett a radarernyő,
lehetetlen, hogy torpedólövedék,
vagy ezek a francok megint valami újat sütöttek ki.

A kapitány még meghuzogatta zubbonyát,
csúnyán köhögve a rádiós kontaktust keresett „Phoenix”-szel,
aztán valahol eltűnt az egész hajó.

Furamód nem szerepelt semmilyen veszteséglistán.
A családtagok sürgönyileg elnöki vállrándítást kaptak.
Vitathatatlan: a kétségeket ez sem oszlatta szét teljesen.

Itt-ott még látják. Kidugja periszkópját
bárhol a föl alól; egyesek sorsunk ujjának vélik.
Eltűnt a hajó – mind többet beszélünk róla!

Tetszés szerint továbbírható költemény

1. a szél örökre bebiflázott
tánclépései a futóhomokban
2. éhenveszés ragálya
hidalgó emlékek nyomán
3. íme a mágneses északi és
déli sarok vihara
4. hibbantán zökög és kattog magában
a világ-árvaságú vasdarab
5. az önhiány már egy és oszthatatlan
maga a homorú idő

6. sohával-vemhesen elúsznak
a bárhonnan idesodort vitorlák
7. a beidegzett mozdulatok csendje
mint lépések a létrán lefelé
8. mint lépcsőn felfelé ha valaki előtt
a tekintete cimbalmozva ugrál
9. ki kottázna le két vonal között
kopogó sétát nincs és nincs között
10. csak ha valaki úrhajós sisakban
számológépen fagolyókat pörget
11. ó egymásba visszaforgatható
arcok a múlt s jövőendő tengelyén
12. avagy lemálló álarc-rétegek
kréta- jura- s pliocén korszaka
13. ó gyertyaláng csúcsos velázquez-arca
mélybe-csöpögő viasz-körszakállal
14. felpumpálható s rekeszbe zárt arcok
a benzingőz és a kefir korában
15. egy kapualjban üres és teli
ládák a mindenség modelljei
16. négy-kiterjedésű öröklét
egy isten-előtt-képzelt virradatban

17. berakodik az utolsó hajó
kimarkolja maga alól a tengert
18. hullámverésben fent a csillagok
parafadugók olajos vízen
19. a megszüntetett hiány tárgyivá lesz
s megtestesülten úrét sírja vissza
20. a pillanat élő vírusai
egszersmind kristályokká merevednek
21. csak a semmi anyagcseréje
a visszafelé épülő valóság
22.
.....
23. stb.

Széchenyi ősze

Tar ágon alma; árnyak nagyhatalma
szállja meg a kertet, némulva retteg,
csend mérőónja: piciny kukac vonja
fonalát inogva
lejjebb.

Gyümölcsbe fojtott, magnevelő bojkott.
Terebély, ha zizzen, tüntet szelíden –

lomb-homokóra... S nézz csak a fasorra:
nyárfák metronómja
ing-leng.

Páncélmosolyban túl soká ragyogtam!
Magházam pokolgép, szerte csapódnék –
örökkévalóság: elbocsátó ág,
miért markolod hát?
Volt s vélt

Idők árvái – van-e mire várni?
Lopótökharanggal ébreszt a hajnal!
Magunk megóvni – mennyit ér e holmi,
lenni helyett – volni,
holott a halál se marasztal?

Árnyékbokszolás

Ezen a heves,
képzeletbeli meccsen
zúdul a balegyenes,
jobbhorog reccsen –

ez az, ami még
puszta látványként is megüt:
szemek alá kék
folt dagad mindenütt,

országhatárok
kötelei között szorongva
romhalmaz, átok
zuhog a föltépett porondra.

Ihol hát e ring,
ihol e pellengér
annak, ki csak oldalaz, kering,
s győz: a légbőlkapott ellenfél!

Ki bohóckodik
végülis hát, és kinek a nevében
hol ott, hol itt,
változó szerelésben?

Minket kiűthet
bármikor önnön lendületünk!
De ha a füttyök el sem ültek,
és fölkelünk,

rajtunk már a mez:
véres, szaggatott térkép
egy világról, melyért érdemes
megküzdeni végképp!

Munkásszálló

Hol asszonyi szél szaglász
a sziklás test bozótosában
s meredek ágyék peremébe ütve
férfi-húsgyertya ég –

Hol a homály ormai emelkednek
s szakadék szélén nőtt virág
szirompergése méri
a feneketlen éjt –

sugárgömbök
tűzglóriák
magvában dideregve sűrűdő
űszökpont a világ

(Virágfüggőön
csurranó lánc
a függőleges
időt méri

Húsgyertyát éget
mint ravatalon
maga fölött
a férfi)

Kültelki ünnep

Szűkülve távolodnak önmaguktól
a kimosdatott utcák.

Fülig szaladt szájjal,
hogy homokjuk kicsordul,
falrepedések röhögnek.

Kihúlt arcokról vakolat pereg.
A téglák nyerse
előförméd.

Meztélláb csatangol az úttest
foszlékony tükrein a hold.

Az est májusfa-karjain
kiarusított
szenvedélyek színei csüngnek.

Szabad szelektől vemhes zászlaink
lerogytak,
nem hordják ki ünnepünket.

Kietlen csend.

Most bakancs-dobogást dobál fel
álmai mélyéből
a föld.

Üresség-fölitatta tereken
jelenlétük hiánya tüntet.

Én
mindig az emberi lét peremén,
omló-málló kültelkeken élek.

A részvét fényűzése
azé, aki soha nem sorsosunk.
Fájóbb maradni húnek.

Férfikorban

Visszamagzatosodni!
Kilenc hónapon át, mindegyre zsugorodva,
nemlétünk összejtéig!
Mind tompábban – de élni! És megélni,
ami addig történik.

Mostoha anyaméhben,
hol a köldökszínór hóhérkötélként rándul,
nyakunkra tekeredve –
mosolyognánk és intenénk: „No, jól van!
Csak ne olyan sietve!”

Születést vég őrizzen;
mint kezdet a halált, csontketrecben a húst e
semmivel összezárva!
Moroghatna a fenevad, s ledőlhet
sejtjeim köztársasága.

Mert én leszek szabaddá:
absztrakt személy, aki jelenvalóbb a csontnál,
s bármilyen kövületnél.

Vagyok trilliomod emberiség-történet,
aki akár egy sejtben újraeszmél!

A tűz rapszódíája

*Csoóri Sándornak és Kósa Ferencnek,
az *Ítélet* és a *Nincs idő* című filmek alkotóinak ajánlom*

Hej, ti
százezer sejt-emeletnyi
fegyház-fatörzsek, cellafalak,
antracit rostok,
rácsok –

őrizzétek
sötétzárkáitokban,
kötve nyirokban
a lángot!

Egy tömlőbe
gyömöszölve
mennyi szabadság
lobbanhat össze;

jelszó:
kitörés!

Minden börtön és
ez a vad
világ-kaszárnya
kongjon kiégve, fitogó
koromlakatot ütve magára –

a tűzbe vele!

Kriptaköveken is
átfúrja,
átveri magát,
kicsírázik
a tűz levele!

S szilajodnak
a lángok:

nem légbőlkapják;

fényből –
égből
harapják,
a szélből kiszaggatják,
rabságuk mélyeiről
magukkal cibálják elő

a szabadságot!

S mert tűz
a tűz:
sohasem ég meg!
Beléfogódnak sikolyok,
sziszegő pengeélek,
tündöklő,
okos okok,
szép veszélyek!

Már mindenütt
felszáll
a füst.

A sötétben
a tűz füve sarjad.

Gyönyörbe az érett
asszonyok és
gyümölcsbe merülnek
a gallyak.

A kisleány
a tüzet szereti,
csiga-biga dallal
csöpp szarvait
élesztgeti.
A kislány:
macska,
dorombol neki.

Ég
a költőben,
ezért hirdeti:
pusztuljanak
ellenségei!

Őrizzétek csak
hét zár alatt,
lekötözve
a lángot,

hej, ti

százezer sejt-emeletnyi
fegyház-fatörzsek, cellafalak,
antracit rostok,
rácsok!

A repülésről

Ahogy a repülőgép
a szél húsába mar,
s már körkörösén forgó
fogsor a légsavar,
ahogy e falánk étvágy
kieszi egyensúlyát,
s szárnyhegyeket feszítve,
egyenletes a zúgás,
ahogy az imbolygó törzs
a felhajtóerőre
hasal, mint szemfényvesztő
a puszta levegőre –
félelmetes e játék:

egy hibás mozdulat,
és minden lehetőség,
örökre lezuhant –
fölszállásnál a földet-
érés a szebb öröm;
épp ezért kell – repülni!
Jó veled. Köszönöm.

„Se hía, se hója...”

Töprengés verseskönyvek mellett, 35. évemet taposván

A szívem, a vállam erős még,
se hía, se hója hajamnak,
s ha tagadnám negyvenegy őszét,
hihetnél friss-fiatalnak.
Ép szellemem és a gerincem,
(Csigolyámban a mész sokasul már.)
Gyülevész birodalmam: a nincsen,
s ami lenne, ha volna – koholmány.

Ami lenne, ha volna... Vajon mi?
Mi kellene, mondd, mi hibázik?
Példást még futja dalolni,
s mersz majd cselekedni gigászit?
Mit akarsz, mire vársz, mire áhítsz,
ki ígéz, hova jutsz, ha elindulsz?
Bezárul a válasz; e nyár is.
Örülj, ha megáll egy üres busz,

örülj, ha Budára a kompon
átúszol egy óra gyönyörre,
s nem pottyán a satnya falomból
finnyás hernyó a sörödbbe.

Örülj, ha sötét szemeidre
még visszaragyognak a lányok...
Örülj: aki többre se vitte,
förmedhet: „Még mire vágyott?”

Itt kell magamat kiröhögnöm!
(Önirónia... Hm. Kiderült-e?)
Ki ránt ki e kátyú-időből?
Rám forr vad iszapja gyűrűzve.
Ragadd meg az üstöködet – s föl!
Mindennapi már ma e példa:
magadat – te cibáld ki e helyről,
ama Münchhausen te legyél ma!

Nem adom magamat meg a múltnak!
Sorsunk – ez a dolga – betelhet:
de bennem idők igazulnak,
s igazolva, jövőbe emelnek!
Utólag – minden előzmény.
Se hitem, se lejárt fogadalmam.
A szívem, a vállam erős még,
se híja, se hója hajamnak.

Elérhetetlenebb

*Költőbarátainak ajánlom. Mottó:
„Ezek a malmok a gyémántot is megőrlik!”
(Nagy László)*

Irdatlan az ég!
Emléktelen az elforgó arc,
az évszakok fölnégyelt tekintete.
A behavazott küllők szemréseín

ördögkerék akad fönn;
koppanó göröngyön maga körül pörög,
habzó szájú eb a látomás.

Az országúton
elrobajló tehervontatók.
Elevenként ugrálnak szét szelükben
bádoglemez békatetemek,
túlgyorsuló idők légörvénye
szippantja föl és hempergeti meg
betonmezőn a holt századokat.

Beszikkad minden
kifelé-törekvő nézés a csigahéjba;
a fehér vakság zátonyai föltorlódnak,
égig érő karszt-szitában
viszik-hordják a Pannon Tengert,
a nagyharang zúgása megfizet,
barlangkürtőkben lappang a visszhang.

Omladt kutakban
nemzedékek arcai kövesednek egymásra;
kőgolyóként rekesztik el a mélység torkolatát,
az emlékezet-átnemeresztő rétegek fölött
puskapor-üresség gyülemlik,
csőre töltve
mered föl az égre múlt!

Tarkónknak szegve
merénylő rozsdás mordály:
történelem-eltérítés, miközben
bucka bagzik bucka hátán,

bakot ugrálnak körben a hegyek,
bakaürülékként fent a Kárpátokban
balsorsunk kiszőrösödik.

Ki téríti el
a jövődöt is? S eltérítheti-e?
Az időgépben – pokolgép ketyeg?
Hangszórón ki fröcsög, ki pörget
vak vartyogást a visszahallgatón?
– Csönd lesz majd! A fekete dobozt már
szétvetik a sorjázó adatok.

Anyamedencénk!
Terhes vagy, csontod recsegve tágul,
füves lágyé kod a Duna–Tisza köze,
méhed legelső kelepccénk:
beletaszít a fogantatás,
a legmagasabb ég jár át huzatával,
ott bugyborékol az embrió fülén-orrán.

Meg kell születnünk,
s megszülni téged magunkban!
Koponyánkba jóslófájás nyilall;
vadmadár raj v-je éjszakádba –
naponta nemzve így az új reményt,
anyaságot, gyermekséget cserélünk,
ama közös ősből visszaszüljük egymást!

Befelé fordult
gesztenye tüskés burka
hordja ki magzatszemünket:
kínok óvják csak – fényes látás érik,

a vakító pengékkel szembenéz,
a gyémántörő malmok garatát
sugár tekintet ontsa hamuvá!

A porhószennyes
szénkúpok közt, a rendező-
pályaúdvár gyér fényköreinél,
egy megdőlt villanypózna csúcsán
láttam a madarat; unottan fente csőrét,
szikrázott le a hó – a világ befagyott
tengelyeként csengett, csattogott az oszlop.

Akkor, alattam,
lassan lendülve indult meg körben hazám;
vízszintes óriáskerék: sírkertek, cellaházak
forogtak rajta hó-zsuppal lehúzva,
a szél vércséit véres húscsíkokkal
etetve, előlobbant a májusfák szalagja,
a zászlók széles szájjal hurrázták a tavaszt.

Akkor, alattam,
a csontok díszkivilágításában,
vitte a kerék, sodorta nincstelenségem;
s nem mintha csörlőn, motortól lódulna meg –
de mint kölyökkoromban a Balokány ligetben
a körhintát – hogy ráülhessek egyszer –
már én hajtottam, én! Klottgatyás társaimmal!

Hogy dobogott a
deszka alattunk! Meztelen talpunk milyen
taktusra toppant! Oda se neki,
ha szálka akadt bele – oda se neki,

hogy a falovon (ott *lent*) ki feszít,
egész valónkkal tudtuk: *mi* hajtuk azt a hintát,
meseábrás spanyolfal *ezt* nem takarta el.

Vonatom fékez,
fölriadok rá: Vác-Alsóváros,
épp csak leugrom, elhúz a szerelvény;
emléktelenebb minden elforgó arc,
az évszakok fölnégyelt tekintete –
életünk óraszám, én már a hatosig kiettem,
minden körcikke egyre keményebb s keserűbb!

Kortársaimhoz

„Nem léphetsz kétszer
ugyanabba a folyóba”

Hérakleitosz igaza: fél-igaz.
Hisz aki lépnél, minden ízig az
te sem lehetsz már, mint akár imént;
mert magából is kilép, aki lép.
Időre más-más, s most sem csak-ilyen –
az vagy, s nem-az, míg végül: senki sem.
Valaki, aki sosem azonos;
énje mélyeiben is, úgy honos,
mint futó víz, mely váltja medreit,
sodor, sodródik, öl s termékenyít.
Ide jutunk hát vissza: a folyó
is te vagy! Minden: tőled-eredő,
és benned-áradó.

S az összkép? Rólunk?

– Vedd a strandmedencét!

Egymás hegyén-hátán a meztelen nép,
nyári verőfény, zene szól, miközben
ürül s telik, víz elegyül a vízben,
kijövő-csapját nem látod buzogni,
s a lefolyót sem hallhatod zubogn(i) –
de már a víz is: csupán emberek,
ürül és telik – észre sem veszed,
egymásba bukó, egymást kiszorító
eleven közeg, orv sír, hullámhintó,
s hiába cserélődik ki csöppönként,
megtévesztően állandó a vízszint –
akik itt torlódunk a medencében,
még nem, vagy már nem vagyunk itt egészen,
de addig végképp egymást lökve, nyomva,
egyszínűvé s -neművé összemosva.

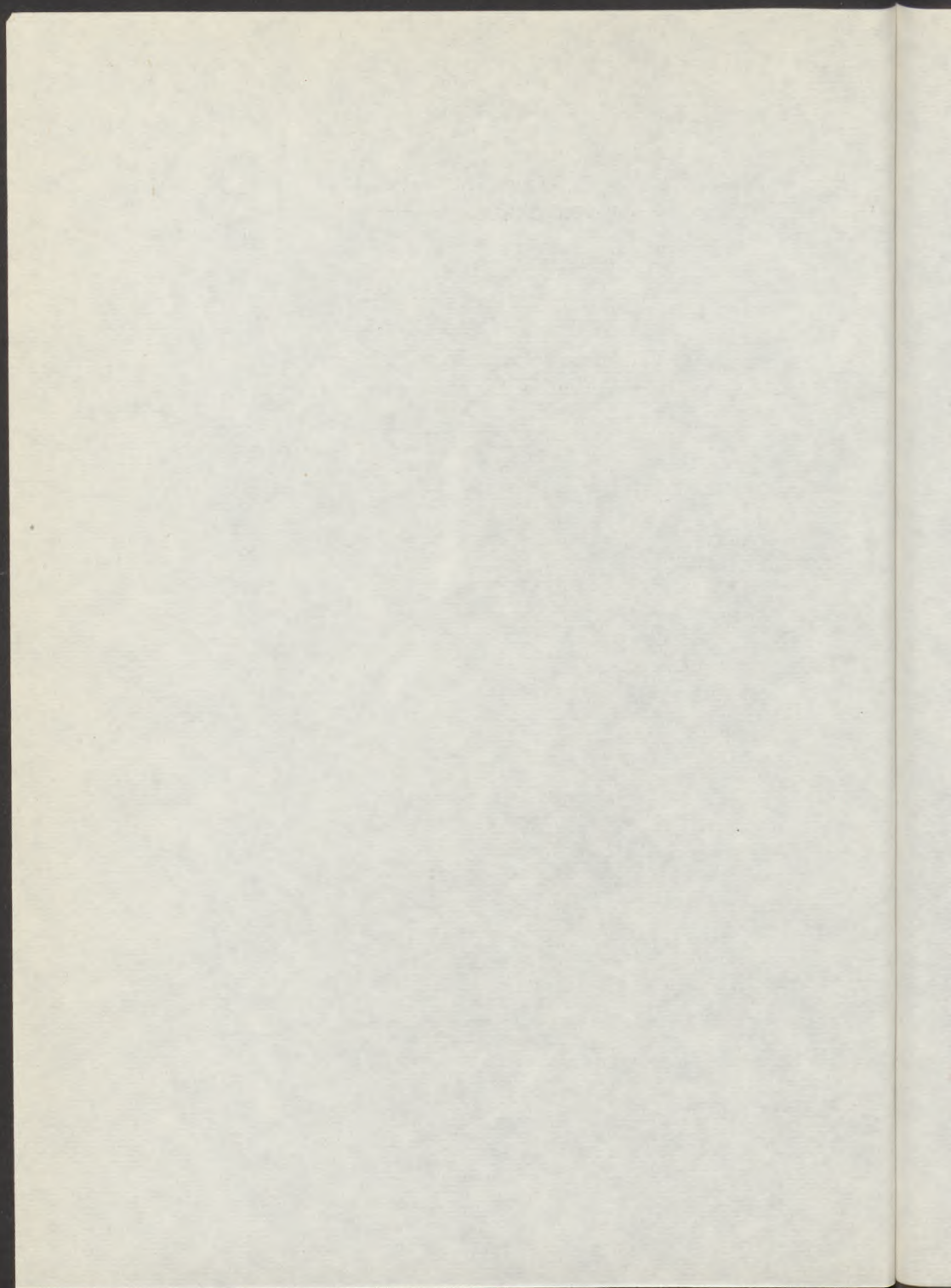
Elpárologni? Egérút az égbe?

Ki csak egy csepp, s nem fér a medencébe,
akit a nyüzsgő sokaság kivet,
a Nap szívja föl – vagy maga siet.
És alatta, mit – eltűnőben – ott lát:
temetőpúpként turzik már a sok hát.
Végtelenebb – s hadd higgyem – sokszínűbb
vagyok s vagyunk, mint valaha kitűnt,
vagy mint ahogy magam is sejteném,
s halvány szivárványa: e költemény.
S ha még ez sem – szánhatom-é, ha így van?
Kik velem vannak, élek köztük vígan,
– egyetlen elképzelhető

és legőszibb elem –,
s ki nincs, ki nem volt – az csak
szembekötősdit játszana velem.

De rikoltsam: a múlt érvénytelen?
Álljak le, míg a jövő sincs jelen?

Volhattam volna, volhatnék, lehetnék –
vagyok csupán. És: mi minden lehet még!

UTASSY JÓZSEF

Erőforrás
Viktória
Ezüsthíd
Nudista strandon
Van egy világ
Akit a gyász felöltöztet
Szemfedő föld
Magyarország!
Ismeretlen katona
Fekete trón
Lobogó gyász
Mert nagyon sújt és szeret
Temető ég
Itt nyugszik Nagy László
Búcsú
A fürjfutású
Napóra
Szárnyasoltár
Rege, rege, Ráró!
Meleg zsák
Fény a bilincsen
Könyörtelen könyörgés
Hanyatlásvégi nyár
Csillagra zárt egek alatt
Amerre a nap lejár
Akár a szarvasok
Pohárköszöntő
Őszvilág

UTASZY JOZEF

Wzrost
Ciężar
Ciężar ciała
Ciężar ciała

Wzrost
Ciężar
Ciężar ciała
Ciężar ciała

Wzrost
Ciężar
Ciężar ciała
Ciężar ciała

Wzrost
Ciężar
Ciężar ciała
Ciężar ciała

Wzrost
Ciężar
Ciężar ciała
Ciężar ciała

Wzrost
Ciężar
Ciężar ciała
Ciężar ciała

Wzrost
Ciężar
Ciężar ciała
Ciężar ciała

Erőforrás

Ha nem az enyém,
ha le kell majd mondani róla,
akkor kinek a javára mondok le én,
kié a naprendszer harmadik bolygója,
ha nem az enyém!

Viktória

engem veled
téged velem
kitüntetett a szerelem
kitüntetett a szerelem

bimm-bamm bimm-balabamm bimm-bamm
bimm-bamm bimm-balabamm bimm-bamm

ezen a hosszú betűvert soron te lépdelsz
ezen pedig – mindíg mellédszegődve – én

bimm-bamm bimm-balabamm: piros!
bimm-bamm bimm-balabamm: hogy zúg!
leng! bong! jaj csupa hang!
virágvasárnapi harang
a szoknyád.

I M Á D L A K

Ezüsthíd

Monika Bayernek

kapcsold
ki
melltartód
szépem

hadd
ússzanak
a
szerelmes
meduzák

heverjenek
a
homokra
kéken

tudja
meg
mindenki
reggelig

holdfényes
bólyák
a
melleid

Nudista strandon

Végre
kifeküdhetek a fényre
meztelenül,
ahogy megszülettem!

Zúg a zöld,
pereg a homok.

Csiklandozzák egymást
a lábnyomok.

Egy kisiút kerget a tenger.
A csöppség tapsikolva szalad,
végül elgáncsolja egy hullám.
Kánikulát kacag a Nap.

Csudajó!

Fúj a seszínű
viszi a szürkét.

Meduza dereng,
víz alá merült
miniatűr ég,
tengericsillag kék napernyője.

Néhány kilométerre innét:
ásítóznak az ágyúk,
pisálnak a hadihajók,

s az égre otromba
torpedót emel
a zsiráfdarucsorda.

Micsoda béke van,
micsoda béke.

Mégis:
szép itt, csakazértis!

Egy karcsú lány áll a parton.
A szél zászlós hajába kap.
Karján kosár hold aranylik.
Combja között megy le a Nap.

Van egy világ

Csörgőre húzva hajnalunk,
sörhab csipkézi éjszakánk:
van egy világ itt általunk!
S honunk helyett egy félhazánk.

Kerekíti a telehold
szemünk esteledő tavát.
Miasszonyunk, szomorúfűz
tükrözteti ott szép magát.

És testet ölt a szerelem,
mert nem égi bútor az ágy!
Mégis, mikéntha felleget
vonulnának az éjszakák.

Akit a gyász felöltöztet

Sírhat, akit a gyász
öltöztet föl, sírhat!

Ki zuborgatja szép
arca tengerszemét
özvegy Kiss Margitnak?

Katonaköpenygomb,
kétszázezer csillag!

Én nem tehetek arról
s ő sem tehet róla,
ha elengedném kezét:

a Föld is elforogna
szép lassan alóla.

Szemfedő föld

Sírtól sírásig lengve, derengőn
zörgők itt kint a fejfaerdőn.

Nem világítok gyertyalánggal,
kezemben csipkebokorág van.

Előre hallom, amit mondok,
oly hangosan súgnak a csontok.

Csillagok árvája, Ember, figyelsz?!
Őst keresel és apádra se lelsz.

Szív dobol így vagy a temető döng?
Tenger nép volt az Őszejtig ősöd!

Magyar vagy, mert lengyel a lengyel,
mongol a mongol és dán a dán.

Intsen partjához, s mosson a tenger
tisztító, nagy tüzek hajnalán!

Magyarország!

Világ Világa,
Szerelem Kápolna-virága,
Nekem
Édes Egyetlenem,
Hazám,
Te Drága!

Kérdezd Illés kocsisomat,
honnan mennydörög e fogat,
mért is tértem megvissza hozzád,
mind kiforgatva sírodat:

Magyarország!

Én,
a te fényed,
napkeleti vőlegényed,
kit elcsaptak a háztól csúnyán,
ím,
itt fekszem rádvirradva,
pannon melled málnás csúcsán,

hogy combjaid holtágában
ülnék tort kesergőn:
Hadak csillagporos Útján
pirosra vált kendőm,
pirosra vált kendőm.

Ha százszor is kitagadnak,
én temetni el nem hagylak:
kihívón
keresztbe fektetlek a síron!
sárig szomorúfűz hajad
tíz ujjal vidítom,
tíz ujjal vidítom.

Micsoda kilátás nyílik tűzhányó melleidről!

Vakon is látom:
én az oltár előtt,
te az oltár mögött,
virágom, virágom.

Úgy
ölelsz át,
sejtjeim fájnak,
hátadba körmeim holdvilágárkot vájnak,
ezeregy fényévnnyi sáncot
mai,
holnapi bizáncok
ellen,
hogy védd magad
Szerelmem,

Szerelmem Kápolna-virága,
Nekem
Édes Egyetlenem,
Világ
Világa.

Ismeretlen katona

Országok Sisakja!

Sisakok Izsákja,
regiment regrutám!

Sortüzekkel terelt,
hadak útjára vert,
csillagközi bakám!

Csipkebokorugróm,
remény romvitéze,
kit bronzzá vezényelt
egy örült Ábrahám!

Kiért sírhatok én,
kiálthatok, miként
bárányvér fű után!

Ha meg is testesülsz;
szellem vagy! Messze tűnsz.
Hetvenhét pecsétes
pokoli parancs vár!

Kulacs rum részege,
fagy szalmaözvegye,
didergő bakancspár!

Látomásos Ősöm:
káprázat havának,
havak tengerének
szalajtott katonám!

Sisakország fia:
patron pro pátria,
csurompiros csatám!

Istenre esküszik,
s Pilátus piacán
harmincezüstködik
rongy bajtársad: Hazám!

Légy pogány, keresztény:
ott függsz a távcsöves
puskák célkeresztjén,
hajnalok hajnalán!

Bükkszenterzsébeti
senkim, jézus krisztus:

Apám, Édesapám!

Fekete trón

Vonóit én a nagybögő éjnek,
térdemen török rözsét a fényhez,
zenét gyujtok rád, piros zenét,
énekek énekét, tüzek tüzét,
rádlobbantom a muzsika-máglyát,
rezes csontjaid bandája előtt
recsejjenek a karnagyi pálcák,
s legyen áldott a tűz piros hite,
ama nagy tábortűzé, mielőtt

egy abrak zabért Fritz Schischak lelőtt:

világíts, Papa, világosítsd ki te
a temetőt, a bakatemetőt,
mert ha egy öreg muzsik gyújt fáklyát,
elfujja isten annak a lángját,
ha ő nem, elfújná a balti szél.
Sírról csak azok tudnak, kik ássák!
Magukat gyásszal megkoronázzák,
s lesznek egy halott helytartói és
fekete trónra ültetett árvák.

Lobogó gyász

Vajda Jánosért

Ó,
Én,
Ének,
Te fene térzene,
Úrdöngölő csillagi csárdás,

Egy bolygó hét naprendszere:
Pályám is!
Ez a zokogtató zéró,
Szentségtörő tűz,
Csordátlan csillagé,
Zeneüzenet,
Ének,
Én,
Ó.

Mert nagyon sújt és szeret

Ady Endrének

Lesz ez a ház siralomház!

dereng bőrön át a csontváz,
mellre csillagról szívok csak füstöt,
verejték mosdat, s a hideg só
tetőtől talpig fölezüstöz.

Ítélni engem eljön az Idő!

hajam, szakállam méterre kinő,
körmeim alól hús hold jön föl,
nagy fényben áll fölém a Göncöl,
nem szekér: Égig-Emelő-Daru!

S fölmarkol majd a sírgödörből.

Temető ég

Búcsú Váci Mihálytól

Dúdoljunk, Miska, mielőtt landol
e szívlökéses repülőgép!
A nyíregyházi harang is kondul:
utolsó út a temető ég.

Arcod márványlik, szobrosul szemed.
Benne vésőket roncsoló tűz ég.
Dúdoljunk, Miska, mindentudón!
Magát ölelő asszony a hűség.

Lovat ragyogtat rúdhoz a Göncöl.
Határtalan a lehetőség!
Dél Keresztje is keleten jön föl.
Csillagnak húz a repülőgép.

I
T
T
NYUGSZIK
N
A
G
Y
L
Á
S
Z
L
Ó

kikeleti zöldözönben
vigyázlak világba öltözötten
orcámra permeteg bánat nem kell
fájdalom vizének ott a tenger
ZENG HANT ALÓL IS ZENG A SZAVAD ZENG
NINCS SEMMI ÚJ A FÖLD ALATT SEM

Búcsú

Hát megnyílt a föld alattad, Pistám!
Már méteres lehet szakállad.
Érted én, árván maradt tanítvány,
üvölthetnék, mint a vadállat.

De csak nézek nagy, szárazkút szemmel.
Rám az ég tekintetteddel bámul,
s megszólít a hó, zarándok tenger,
Szófiában, kormosistvánul.

Mert Mecséren vagy Ágborisréten
kölykes, métázó vadnyulak közt:
egy kisfiú szavalja Vackort!
Maga az isten ül vele szemközt.

A fürjfutású

El,
eltűnt,
eltűnt a fürjfutású,
eltűnt a fürjfutású öregasszony,
el a falumból,
el,

el mire hazaértem.

Hogy tündököl a temető,
bölcsök, bölcsödék távlata.

Rengess csak,
rengess,

te üregesedő
ráncok tengere:

Nagymama!

Az eget nézem, a felleget,
s mintha a föld suhanna,
a Föld suhanna el veled:

Utassy Barta Zsuzsanna

Napóra

A tengerparton,
a tengerparton,
hol tyúkistenek
fogyókúráznak,

homokba szúrt a
kelő nap engem:
jelöljek teret,
mutassak időt,

adjak a fénynek emberi árnyat!

Szárnyasoltár

Arthur Rimbaud-nak

1.

Éjjel a szél ha dögszagot lódít,
ebek tudják csak elsiratni úgy
az ember összes magánhangzóit,
mint e fölkaravánozott fiú,

ki most a Tenger színe előtt áll.
Lelkére már a moraj se gyógyír,
csak áll a parton, pokolból jövet
áztatja lábát Arthur. S Rimbaud sír.

Mert nincs többé Párizs, ha a kommün
lelőtt Albatrosz az Egyenlítőn.
Történelem sincs! Csak igazolt bűn.

És bőgnék a tevék. Árusivatag. Csend.
Mint egy arany százfrankos, a vízből
ellenállhatatlan, óriási Nap kel.

2.

És pereg, pereg a száraz tenger,
hajói kilenc hullámos állat,
pilláid is hamis gyöngyöket ejt el:
kiköpött kalózkapitány vagy!

Pereg és pereg a száraz tenger,
fordulnak óráid zokogóra,
mert könnyűnek mutat minden percben
a sivatag, e nagy homokóra.

Málháidon ha babrál a hajcsár,
gyilok villantja fényét a frontra.
Sírkövesednek az arabok már:

recontra, Monsieur Rimbaud, recontra!
Íme: van itt egy világ!! Hát add el!!!
Mindened lesz majd, csak igazad nem.

3.

Hallod-e zúgni a nyílhegy Á
zivatarát az Ű völgyében?

Angyali kancát az É elé,
s hajrá, e néhai faekével
birizgáld, vénítsd meg, zokogtasd
az érzékeny öblök kis ó-ját!

Eleget éltünk ahhoz, hogy oktass,
tudjuk, amit egy hadihajó lát.

Taszítsd a tenger tornyait szét,
Istenét kutasd, meredek Í-jét,
s ha térde tündökletére fölvelt:
Ű-sd az Ő-ért! vagy csillagára,

verj a holdbéli lány farára,
s kerüld meg hetvenhétyszer a Földet.

Rege, rege, Ráró!

Menekülő ménem,
homlokcsillagfényem,
eget-földet járó,
taplótűzpatás ló:
 megriadt reményem,
 ó, gyönyörű Ráró!

Négy égtáj szele zúg.
Ringasson bár tenger,
rengessen tevepúp:
amerre jár ember
 célt játszik minden út,
 célt játszik minden út.

Ménem! Tűzpattintó!
Mögötted nincs hintó,
nincs visszaút, rézsút,
szürke fény, egérút –
 csillag iránt, nap iránt
 utunk ha van: félút.

Vágtass velem, vágtass,
halhatatlan hátas,
lírám, telivérem,
szárnyas-szép reményem,
 keselyűnek kesely,
 prométheuszi pej!

Egyszer-volt lét a mult,
s végül mese minden:
rege, rege, Ráró!
Magunk vagyunk, magunk,
s jaj, a mi igazunk
mese messze járó.

Meleg zsák

W. S.-nak

Sándor-nap!

Hevülnek a hatalmas zsákok,
lihegnek a fény trógerei,
zsákolnak.

Mintha iszákot,
vállamra vetek én is egy zsákot!

- Quo vadis?
- Wohin gehts?
- Kudá igyos?
- Hová mész?

Viszem
Weöres Sándornak.

Van benne: Û!
Panyigai.
Meg kéknyelű!
Venyigei.

Van kóc,
kenderből!

S kicsobbantottam a tengerből:

cepelek öt kila ángolnát,
hátha jókedvre hangolnák.

Fény a bilincsen

Pilinszky Jánosnak

Isten?
azt mondd:
Isten?!

Mondd csak!

Ő az én
egyetlen
Nincsem.

De nézz
e paradicsomi pogány párra,
ha félsz!

Oly igen árva.

Se istene már,
se csillagi társa.

Csak látomása van,
látomása.

Isten:
első és utolsó metaforánk!

Hidd
vagy ne hidd el.

Holt hadak útkeresztjén az időt
ha látni vélem,
őt látom,
őt:

ki fény a bilincsen.

Könyörtelen könyörgés

*(Mert a szabadság:
az emberiség fejlődésének
Abszolút Nulla Foka.)*

Szép Senkim,
Te Idehazudott,
Ide,
Erre A Földre!

Mutass itt nekem egy zugot,
csak egy talpalatnyi hazát,
ahol meglelem a házad,
s ott engemet dönts le,
hasíts szíjat a hátamból,
korbácsolj vörösre,
s én vallok neked,
mindent bevallok:

Szabadság!

Szép Senkim,
Te Idehazudott,
Ide,
Erre A Földre.

Hanyatlásvégi nyár

Sárga és piros pánik a szélben,
lombvisszavonulás úton-útfélen.

Besúgó nádas. Címerárulás.
Gúlába gyávul a kukoricás.

Hova hamvad a nyár, a hajdani forró?
Lefejezve ím, egy ezred napraforgó.

Mi mindent mérnek most meg a mázsák!
Fölnégyelendő: krumpli. Detronizált: mák.

Kezdetben minden zsarnok kegyeske.
Virágletétel. Gyümölcseleste.

S az ég alján egy csönddel megrakott
szekér keréketőri a napot.

Csillagra zárt egek alatt

In memoriam Promethei

Isteni tolvajok ivadékát,
a Bükkhöz láncra ne verj engem,
gyáva véretem se futamítsd meg:
hazám, keselyűm, szerelmem!

Itt, e csillagra zárt egek alatt,
hol csak a cellám lenne tágabb,
kímélj a kaukázusi kintől:
Huszadik Század!

Írott kövekből szikrák ha pattan,
ne vakítsd meg a látnoki lángot,
taplóba tüzet ne törpítsd:
nem zsarátnok!

Túl a meglopott mennyei máglyán,
pokoli kikelet heve fűt rég.
Fenyvesből gyászt, koporsófákat
dönt ki a fűrész.

Halál varjai, holló-nagy pernyék
riognak rólunk a csillagokhoz.
Hallod ezt az őszt, Kaukázus?!
Károgva károg rám a kozmosz.

Amerre a nap lejár

Dühöm évszaka: kivagyí nyár van
e bajúszpödrő kukoricásban.

Már tudom én, hogy eljön a perc, el:
megállok, hazám, előtted háttal,
s kivárom, míg a naplementtel
hontalanná nyurgul nagy árnyam.

Állok itt: Magyarországnak háttal.

Háttal! anélkül, hogy hűtlen volnék,
s lennék idegen utakon vendég:

ki-fia-borja-megcsodáltan.

Ifju bakancs és őzikelábnym
remeg át előtttem a határon.

Johnnyvá itt lényegül át János!

Vagy egy vak lépés, s virradatra
beszakad végleg a Föld alatta.

Hazám a halállal is határos!

Kérdéske görbül sírásra számon,
mert a felelet próféta haragú:

nincs határ, ami engem határol!

Koponyám geoid alakú,
koponyánk geoid alakú.

Akár a szarvasok

Szervátiusz Jenő: Cantata Profana

A Kilenceknek

Zörgőre jár fiúk: vége a vadonnak!

Atyánk nagy íjának nyilas félholdja kel,
ropog ellenünk, mint rőt láng a berekben.

Szemben a vénséges vén Ezüst Öreggel
megállunk, miként ha csillagra meredten:

kilencen, akár a szarvasok, kilencen.

Magunkra riadva, patánkra maradva,
énekijesztő lett beszédünk is, zagyva.

Házunkból kimartan, hazánkából kiverten,
agancsunk boronál csak a kék hidegben.

Ágak, egek bőre horzsolódik tőle:
idő, koronánkat derező idő, te!

Jaj, ha megbrong a húr, gordonkán se szebben,
se halálosabban, se szerelmesebben,

ha elbrong ama húr az öreg kezekben:

megfutamodik a vér a rengetegben,
ez úttalan úton járó rengetegben!

Kilencen? Kilencszázkilencvenkilencen!

S úgy sokasul a szám, immár Négy milliárd
fölött inog, lobog, veresedik a bárd.

Ezüst Öreg! ha ránk szarvasok szaván szólsz,
halld meg hát az Arany Szarvasifjúságszót:

NEM ISZUNK CSATÁKRA CSENDÜLŐ POHÁRBÓL!

csak tiszta forrásból,
csak tiszta forrásból.

Pohárköszöntő

Egy mondatot,
egy mondatot csak,
csak egyetlen mondatot,
egy árva mondatot, ha holnap
hangot se lehet mondanod,

hangot se,
mert a pályabér
nem ám az ének örökzöld ága,
dehogyan lesz az az ág
babér:

huncut kis hóhérok mennek ölre
szavaid tisztásán
nyakadért,

s ő,
igen, Ő:

Ki A Holdra Föltett,
úgy rúgja alólad ki a Földet,
hogyan elzúg talpad alatt a szél,

s függsz majd:
egy vízszintes mondatért!

egy mondatot,
egy mondatot csak,
csak egyetlen mondatot,
egy árva mondatot a Sorsnak,

hogyan hallják a vakok:
kimondatott!
lássák a süketek:
leíratott!

egy mondatot,
egy mondatot csak,
csak egyetlen mondatot:

egy félig földi,
félig csillagárvát!

arról,

mint tündököl a tenger,
bár ismered jól holdalattiságát

a csillagosban,
hol fényévek a rések,
földiek mégis
az űri keringések,

földiek,
mert iker,
mert iker bolygó
a Plútó és a Péntek,

nagy idők síkján,
az őszi földön,
hol Szabadságot
az Ember úgy nyer itt:

bilincsel együtt
töri a tengert!

egy mondatot,
egy mondatot csak,
csak egyetlen mondatot,
egy árva mondatot ragyogj csak:

EMBERNEK MAGYART,
MAGYARNAK EMBERIT!

Őszvilág

Bartók Béla és Radnóti Miklós emlékének

1.

Deres a Hold,
hideg van.

Nemzetközi szél fúj
a tengerről,
kipirosít.

Csillag és levél hull.

2.

IM ITT E KŐ,
hidege csontodé.

Koponyafény:
A HOLD MA OLY KEREK!

Ragozhatom a létigét
létem hamleti szélénél.

Ragozgatom:
meghalni nem lehet!

Ha ez a kő itt pogány oltár,
akkor én hiszek ebben a kőben.

Csillaggal kiszemelt költő voltál!

A sövény pusztul,
Fanni időtlen.

Rét rongya immár,
pipacsod is rohad.

Rigók borzongatják a bokrokat.

Ősz van.
Őszvilág.

Avar ha zörren,
záraké a zaj.

Kikeleti fegyencek ím a fák.

És veri az ősz halántékomat,
üti a tarkót.

Ősz ül a zongoránál is:
Bartók!

3.

Égmerengő tó, derengő romház,
csónakszomorú tengerszem,
fölfelé hulló pontylevélcsontváz,
ki előtt már csak Isten a horgász,
csillag a csali őszreggel.

Szomorú csónak: Emberszem!

Nem marad semmi biztató itt.
Égre leng, oly sovány a tó is,
zenitre húzó légnemű láger:
Kémény-Anyaöl! hol a kondor gyász
párafüstből is Pietát formáz,

s örökmécs ragyog: Holdkandeláber!

Át a nádason zongora tűnik.
Püföli a szél vakfehér keze
félhangok buzogány billentyűit.
Szuronyrohamra zúdul egy front sás.
Arany- és ezüsthídrobbantás.

Csontok közé csapj, félelmetes
cromagnoni ősz: Te Négykezes!

4.

Viador páncélbikacsorda bőg,
hágja hugodat, ökleli nőd,
s úgy veti szarván anyádat vállra,
kiáll a Hold peremére Isten
és vakjainak lekiáltja:

Im, Európa Elrablása!

Nem, tovább nem menekülök.
Hová fut az ember gömbön?

Hold alatti kőre ülök:
jöjjön, várom, dörömböljön
ajtón, ablakon, mellemen,
ha már elindult ellenem.

Hiába himnuszolsz, haris!
Kilakoltatták szavam is.

Égüres immár minden ének,
szomorú vagyok, szomorú,
csillagom nagy csönd, s még abban is
perceg a szű, perceg a szű.

Némulj el, nagyon fájsz, haris!
Honvágy kínoz hazámban is.

Tartalom

OLÁH JÁNOS: Elérhetetlen föld	5
-------------------------------	---

GYŐRI LÁSZLÓ

Szilvafa	9
Európa fölfedezése	9
Nehéz a Föld	10
Jókai úr és Svejk, a derék katona, egyetért	10
Szabadság	11
Őszi ősz	12
A fehér közelít	13
Jiří Wolker	14
Craiova	15
Születésnapomra	16
Musée	18
Sár	20
Kamilla	21
Tízsorosok	22
Madáretető	24
Cigánysirató	26
Csak Ön után	29

MEZEY KATALIN

Szerkezet	33
Albatrosz	34
Határaink	35
Nacionálé	38
Változatok	38
Eltávozott szavak	41
Vég	43
Följegyzés	44
Dal	45

A.	45
Elemeinkből	45
Ablak	46
Fennmaradás	46
Arckép	47
Három strófa	47
Választás	48
Ha Krisztus még egy esztendőt megér	48
Semmi több	49
Rigó	52
Cseresznyeház	52
Úgy halok meg	53
Ne tépjétek szét	53
Múzeumban	54
Nagy László	54
 PÉNTEK IMRE	
Éjféli pályaudvar	59
Külvárosi érme	60
A melós	61
Úr és szolga	61
Szembesítés	63
Önérzet	64
(Meg)oldás	64
Kiárusítás	65
Táncdalszöveg-töredék	65
Megbolondulásig	66
Army-hopp	66
Vád-dal	67
Idétlen idők	68
hidegszik	69
Szociálpсихopatológiai jegyzetek	71
Anakronisztikus Múza	73

Balatoni képeslap	74
Az esélytelen	75
Metamorfózis	75
A jövő ősrégészeinek	77

KISS BENEDEK

Mi közöm hozzátok, emlékeim?	83
Ahol elszunnyadt Melinda	85
Kenyeret anyám úgy eszik	86
Egy szivárvány ívelése	87
Etruszk szobrok mozdulása	87
A téli hold	88
Őszelő	89
Esendő almafák	89
Sinka zsákja	90
Sziget	94
ÍGY állni meg!	96
Bolyongások	97
Mosolyodból árnyék	98
Tábori posta	99
Beszélek, beszélsz, beszél	101
Létem, temetőm	102

OLÁH JÁNOS

Don Quijote	107
szövegkísérletek	107
bornemissza óta – magyar dalok –	108
álomország	109
Körmenet	109
Platón-kiárusítás	111
Történelmi lecke	112
kezdet	113
Választás	114

titkosírás	115
próbatétel	116
nyomorult	116
Kosztolányi emlékérem	117
Sekszpír motívum	118
A Vattay énekeskönyvbe	118
A XX. század költője	120
Csontváry emlékérem	120
Sámán-dob nélkül	121
A külön	122
Álruhában	122
Jel	123
A kertész	123
Mesterség	124
A tisztás	124
Válaszúton	125
Búcsú nélkül	125
Öreg gyümölcsös	126
Öregapám	126
Buborék	128

KONCZEK JÓZSEF

Föld voltam még	131
Alkuszom apámmal	132
Munkaszünetben	133
Kenyérnagy csípőjű asszonyok, csikók meg kacsák	133
Ott, a kőverte tisztásokon	134
Almafák	138
Bölcsélet	139
Mondóka	140
Múzeum	140
Hátamba nyíló ajtók	141
Mondtad...	141

Lovak, fák, rakéták	142
Szombat	143
Egyszerű	143
Alsó-tó utca	144

KOVÁCS ISTVÁN

Teremtés	149
Tavaszi	149
Gyilkos nyár	149
Őszi ágak	150
Havon forgó ég	150
Feltámadás	151
Mennybemenetel	152
Kolozsvári Krisztus	152
Eretnek-újév	153
Szmog	154
A krónikás karácsonya	154
Bécs	155
Szerelmesvers	156
A síró maszk	157
A légió	157
Tamási Áron	158
Csángók	160
Beolvasztás	161
Utazás (II.)	161
Tengerész	163

RÓZSA ENDRE

Déva vára	167
Legenda	168
Tetszés szerint továbbírható költemény	169
Széchenyi ősze	171
Árnyékbokszolás	172

Munkásszálló	173
Kültelki ünnep	174
Férfikorban	175
A tűz rapszodiája	176
A repülésről	179
„Se hía, se hója”	180
Elérhetetlenebb	181
Kortársaimhoz	185

UTASSY JÓZSEF

Erőforrás	191
Viktória	191
Ezüsthíd	192
Nudista strandon	193
Van egy világ	194
Akit a gyász felöltöztet	195
Szemfedő föld	195
Magyarország!	196
Ismeretlen katona	198
Fekete trón	200
Lobogó gyász	200
Mert nagyon sújt és szeret	201
Temető ég	202
Itt nyugszik Nagy László	202
Búcsú	203
A fürjfutású	203
Napóra	204
Szárnyasoltár	205
Rege, rege, Ráró!	207
Meleg zsák	208
Fény a bilincsen	209
Könyörtelen könyörgés	210

Hanyatlásvégi nyár	211
Csillagra zárt egek alatt	212
Amerre a nap lejár	213
Akár a szarvasok	214
Pohárköszöntő	215
Őszvilág	217

MAGVETŐ KÖNYVKIADÓ

Felelős kiadó Kardos György

Zrinyi Nyomda, 81.1152/1, Budapest, 1982

Felelős vezető Vágó Sándorné vezérigazgató

Felelős szerkesztő Vilmon Gyula • Műszaki

vezető Sebestyén Lajos • Tipográfus

B. Solti Marianne • A portrékat Cservenka

Ferenc készítette • A védőborítót Bogdán

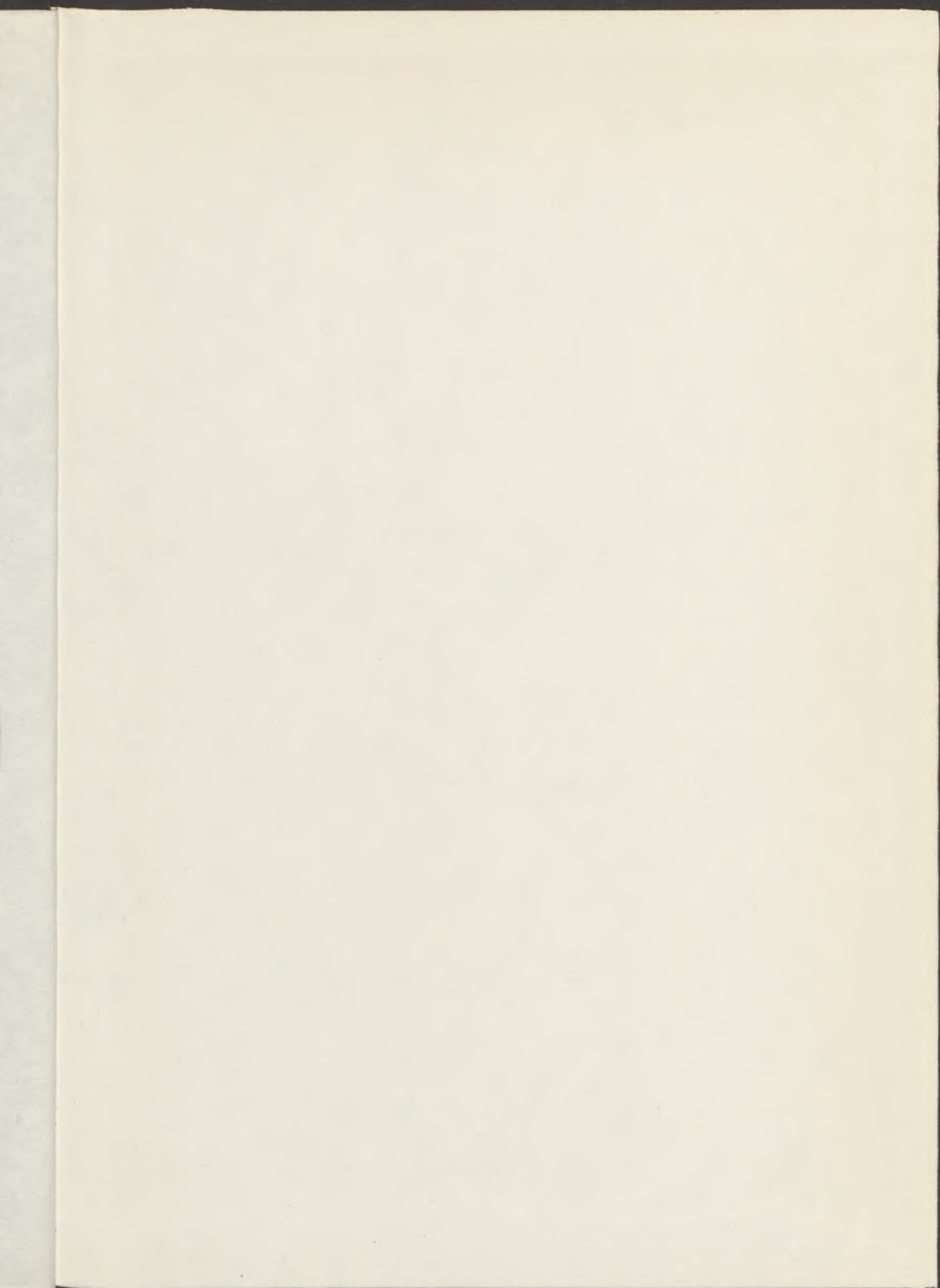
István tervezte • Kiadványszám 5095

Megjelent 14,25 (A/5) ív terjedelemben,

Times betűtípusból szedve

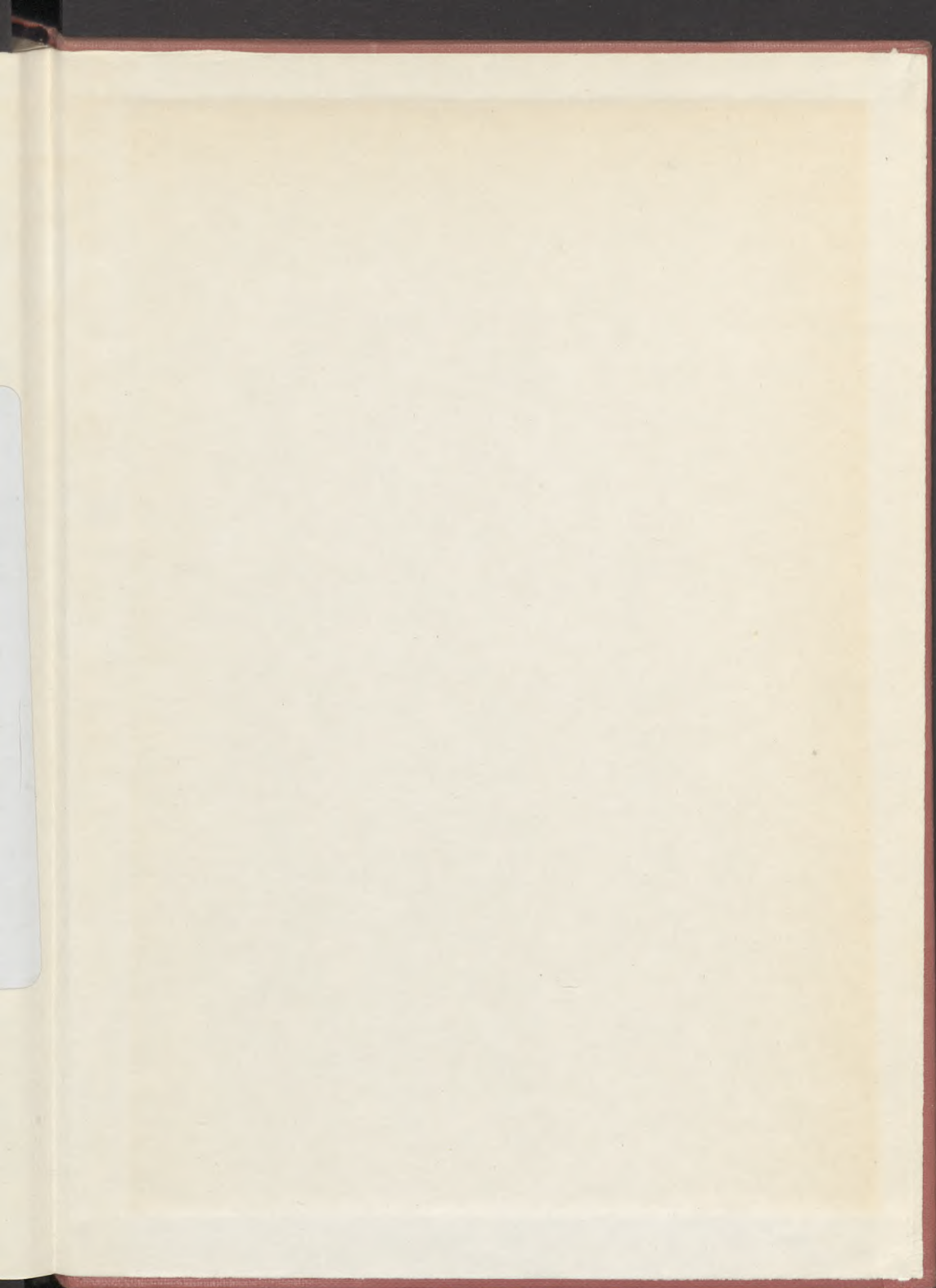
MA 4036

ISBN 963 271 637 X

2022

28.90

THE HISTORY OF THE
REIGN OF
HAROLD GODWINSON. II.